

Αλέξ. Κ. Δρουδάκι

to
Nikoduo
XANIA 1953

ΑΛΕΞ. Κ. ΔΡΟΥΔΑΚΗ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

— ΧΑΝΙΩΝ —

Αἰθ. ἀριθ. 1685

Χρονολ. Είσαγ. 31-8-1954

Ειδικότης

Ἀριθ. 598/9600

ΤΟ ΝΙΚΟΛΙΟ

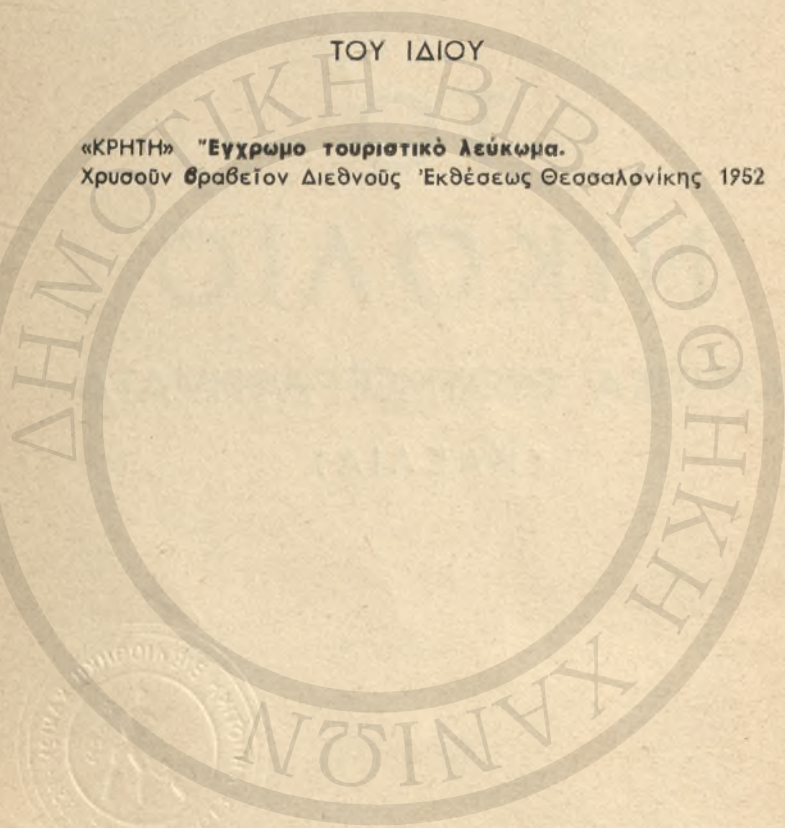
ΚΡΗΤΙΚΑ ΕΥΘΥΜΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ
(ΝΑΚΛΙΑ)

ΧΑΝΙΑ 1953

ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ

«ΚΡΗΤΗ» "Εγχρωμο τουριστικό Λεύκωμα.

Χρυσούν Θραβεΐον Διεθνούς Έκθέσεως Θεσσαλονίκης 1952

Σ' αυτούς που όφείλω τή ζωή,
στούς σεβαστούς μου γονεΐς,
σάν ελάχιστο δείγμα εύγνωμοσύνης,
τό βιβλίο τούτο,
ΑΦΙΕΡΩΝΩ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

«Δὲν ὑπάρχει εἶδος τοῦ λόγου πῶς συκοφαντημένο, ἀπὸ τῆς νέας λογοτεχνικῆς μας γενιᾶς, σὰν τὴν ἠθογραφία. Τὴν καταδικάσαν κι' αὐτὴ, σὰν μεγάλο ἐμπόδιο. λέει, νὰ μποῦμε στὴν οἰκουμένην λογοτεχνίαν».

Καὶ ὅμως ἡ ἠθογραφία εἶναι τὸ πατρικὸ κύτταρο ἀπ' ὅπου ξεκινᾷ ἡ ἐξαισία περιοχή τῆς Τέχνης. Καὶ δὲν μιλάμε μονάχα γιὰ τὴ **σύνθετη** ἠθογραφία, ποὺ παράγει ἔργα πανανθρώπινα, σὰν ἐκεῖνα τοῦ Γκόγκολ, τοῦ Ντοστογιέφσκη, τοῦ Οὐγκώ καὶ τοῦ δικοῦ μας Παπαδιαμάντη, μὰ καὶ γιὰ τὴν **ἀπλὴ** ἠθογραφία. Αὐτὴν ποὺ ὁ συγγραφέας κάνει, ὡς ἓνα σημεῖο, τὸ ἔργο τοῦ λαογράφου, τοῦ ἱστοριογράφου, ἀκόμη καὶ τοῦ φωτογράφου.

Ἡ ἀπλὴ ἠθογραφία, μᾶς δίνει ὄχι μονάχα ἔντονη τὴν κινουμένη ζωὴ ἑνὸς τόπου, μὰ καὶ τὸν χαρακτήρα καὶ τὸ χρῶμα γενικά καὶ τὶς τοπικὲς συνήθειες τῶν ἀνθρώπων, τὶς δοξασίες τους, τὸν τρόπο ποὺ ἐκδηλώνουν τὶς χαρὲς καὶ τὶς λύπες τους, τὸ χιούμορ, καὶ γενικά κάθε τι ποὺ δίνει στὸν ἠθογραφούμενο λαό, ξεχωριστὰ χαρακτηριστικά, μέσα στὸ Ἐθνικὸ σύνολο.

Ἐνα τέτοιο ἀπλό, Κρητικὸ, ἠθογραφικὸ βιβλίον, εἶναι τὸ προκείμενον. Ὁ συγγραφέας, Κρητικὸς ὁ ἴδιος, ζῆ ἔντονα τὰ ἠθογραφούμενα πρόσωπά του καὶ **κατέχει** τὴν Κρητικὴ νοοτροπία τῶν ἀπλῶν ἀνθρώπων ποὺ τὸν ἀπασχολοῦν.

Τὰ σύντομα ἀφηγήματά του, ὅσο κι' ἂν παρουσιάζουν φευγαλέες εἰκόνες, συνθέτουν ὡστόσο συνολικά, ἓνα πίνακα πλούσιο σὲ ἠθογραφικὰ χρῶματα καὶ πηγαῖες παρατηρήσεις τῆς ἀπλῆς ζωῆς τοῦ Κρητικοῦ, ποὺ εἶναι ζυμωμένη μὲ τὴν ἐργασία καὶ τὸν μόχθο, μὲ τὴν ἡρωϊκὴ τῆς διάθεση, μὲ τὸ κέφι καὶ τὴν ἀπόφαση ν' ἀνεβῆ τὸ τραχὺ μονομάτι ὡς τὸ τέλος.

Ὁ συγγραφέας, ἐπίσης, γνώστης ὁ ἴδιος τῶν Κρητικῶν γλωσσικῶν ἰδιωμάτων τῆς Δυτικῆς Κρήτης, χειρίζεται ἄριστα τὶς ντοπιολαλιὲς τῆς Κρητικῆς αὐτῆς περιοχῆς, στὰ διαλογικὰ μέρη τῶν ἀφηγημάτων του.

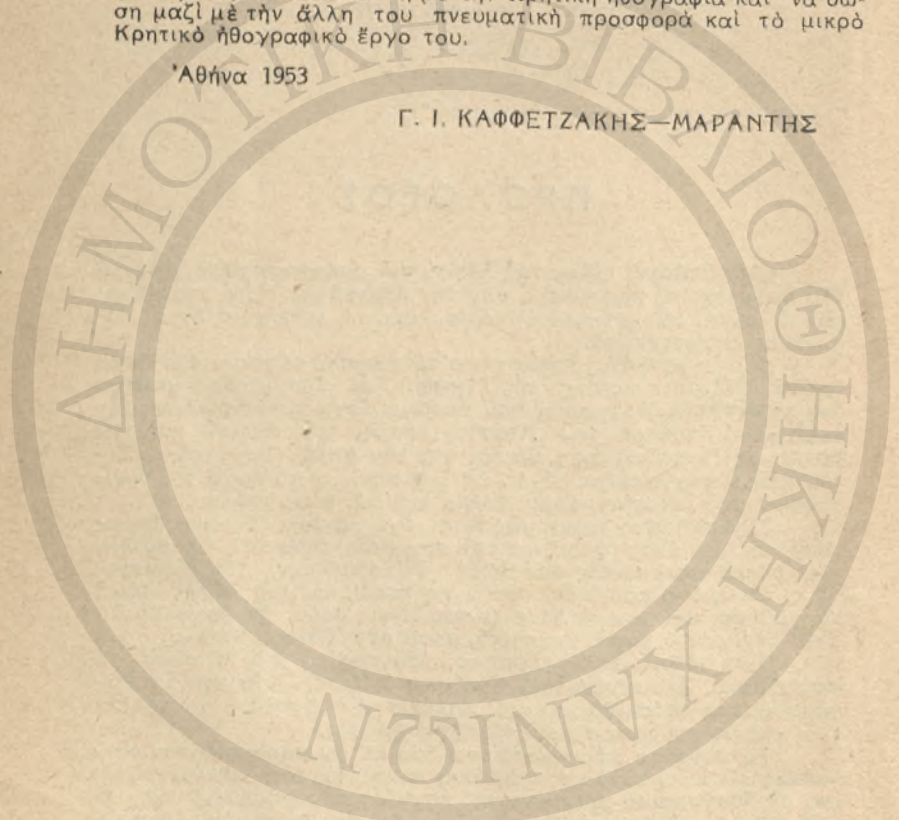
Ὅκ. Ἄλ. Δρουδάκης μαζί μὲ τᾶλλα, μὲ τὸ βιβλίον του αὐτό, προσφέρει μιὰ πολύτιμη ὑπηρεσία, στὸ ὅλο Κρητικὸ λαογραφικὸ μας θέμα, καὶ ἰδιαιτέρα στὸ γλωσσικόν, διασώζοντας λέξεις καὶ ἐκφράσεις τῆς Κρητικῆς γλώσσας τῆς περιοχῆς αὐτῆς, καθὼς τὶς

Χειρίζεται μέσα στο ζωντανό διάλογο τῶν προσώπων του. Συμπληρώνει ἔτσι καὶ αὐτός, τὸ κενὸ ποὺ ἀφήνουν οἱ ἠθογραφίες τῶν συγγραφέων τῆς Ἀνατολ. Κρήτης, ποὺ χρησιμοποιοῦν τοὺς ἰδιωτισμοὺς τῶν περιοχῶν τούτων.

Χαίρω ἰδιαίτερα ποὺ οἱ Κρητικοὶ νέοι, καταπιάνονται μὲ τὴν ἠθογραφία τοῦ τόπου τους καὶ ὁ κ. Δρουδάκης δείχνει πῶς μπορεῖ ἀσφαλῶς νὰ μᾶς δώσει ὀλοκληρωμένο ἠθογραφικὸ ἔργο τῆς περιοχῆς τῆς Δυτικῆς Κρήτης, ποὺ εἶναι πλούσια σὲ παραδόσεις, ἡρωϊσμούς, ἱστορία καὶ ἔντονα ἠθογραφικὰ χρώματα. Μιὰ τέτοια παρόρμηση τοῦ μακαρίτη Ἰ. Κονδυλάκη ὤθησε στὸν ὑποφαινόμενο, νὰ καταπιασθῆ μὲ τὴν Κρητικὴ ἠθογραφία καὶ νὰ δώσῃ μαζί μὲ τὴν ἄλλη του πνευματικὴ προσφορά καὶ τὸ μικρὸ Κρητικὸ ἠθογραφικὸ ἔργο του.

Ἀθήνα 1953

Γ. Ι. ΚΑΦΦΕΤΖΑΚΗΣ—ΜΑΡΑΝΤΗΣ

ΝΑΜΑΙ ΚΙ' ΕΓΩ. Ξανοίξετε. Λιανό και γελαστό
μπροστά σας ξεπετάχτηκα. Μ' άτζεμπα με κατέτε;
Για τοϋτο-να, όσο μπορώ, καλά θά στολιστώ,
νάρθω κι' έγω νά σάς τά πώ και κάμετ' ότι θέτε.

Γεννήθηκα σ' ένα βουνό, πολλά ψηλό, στή Κρήτη.
Σ' ένα βουνό που γέννησε θεούς: Στόν Ψηλορείτη.
Μεγάλωσα με τσ' άετούς, τσί κέρδικες, τ' άηδόνια
κι' είν' ή γενιά μου ξακουστή, από χιλιάδες χρόνια.
Φοβέρες και άναποδιές, ποτές δέ λογαριάζω.
Κακό δέ κάνω κιανενούς, κιανένα δέ πειράζω.

Μ' άλήθεια και τό δίκιο μου, σάν έχω, θά τό πάρω.
Δέ γονατίζω εύκολα κι' ούτε ψηφώ τό Χάρο.
Χαίρομαι σ' ούλες τσί χαρές, τών έδικώ και ξένω.
Και ς' τσί δουλιές τών άλλωνώ, πάντα μου κασομαίνω.
Μά δέν άναγελώ ποτές, τών άλλωνώ τόν πόνο,
γιατ' ούλα συχαλλάσσονται, στό μήνα και στό χρόνο.

Για τοϋτο-να 'ρθα έπαιε, νά σάς τά πώ νά δήτε,
είντα ζωή τήν κάνουμε, καλά ν' άφρουκαστήτε.
Νά σās-ε πώ 'ντα κάνουμε ς' τσί λύπες ς' τσί χαρές μας
κι' είντα λογιώ τσί κάνουμε και τσί ξεφάντωσές μας.
Νά δήτε πώς γλεντοϋμε 'μείς, βουνίσιοι και καμπίτες,
δι, σάν και τοϋ λόγου σας, τσί..... ψευτοχωραίτες.

ΤΟ ΝΙΚΟΛΙΟ

Κάλλη και γιάτα φθείρονται κι' άνθρωπος δέ φτωχαίνει,
μά ή νιότη κι' ή παλληκαριά, όπίσω δέ γιαγιέρνει.

ΕΠΑΕ 'ΜΑΙ ΚΙ' ΕΓΩ

Επαέ 'μαι κι' ἐγώ! Εἶντα μὲ ξανοίγετε ἔτσα λογιῶ· Μπεσπελι, δὲ μὲ πιάνει τ' ἀμάτι σας καὶ σᾶς-εφαίνε-νετε καὶ παράξενο πρᾶμα, πού ἕνα κοπέλι, σὰ καὶ τὸν ἀπατό μου, πού δὲν κατέει τὰ δυὸ κακὰ τσῆ μοῖρας του—ἔτσα νὰ νομίζετε—νὰ θέλη νὰ κουβεδιάζη μαζύ σας. Μὰ γροικᾶτε νὰ σᾶς-ε πῶ γιάντα 'ρθα κι' ἐγὼ στὴ Χώρα: 'Εβαρέθηκα, μπρέ, τὸ χωργιό μου, μὰ πλιά πολὺ, τοὶ παραξενιές τ' ἀφέντη μου. Τὴ μιά, μ' εἶχε νὰ σκάφτῳ τ' ἀμπέλια, τὴν ἄλλη, νὰ βόσκῳ τὰ ὠζᾶ κι' ἕνα καλὸ λόγο δὲ μοῦ 'λεγε ποτές του. Παρὰ κι' ἄν ἐμίλουνα καὶ κιαμιὰ βολά, ἐξεσπάθωνε μονομιᾶς καὶ μοῦ 'βανε χερικό.

—Νὰ γυρεύγης τοῦ λόγου σου τὴ δουλειά σου καὶ νὰ μὴ μιλής. Γροικᾶς το;

Εἶντα διάολο νὰ κάμω κι' ἐγὼ, ἐσούφρωνα κι' ἀμό-λερνα.

—'Αφης το, μπρέ, τὸ κοπέλι καὶ μὴ τ' ἀποπέρνεις ἔτσα λογιῶ, τοῦ 'λεγε πολλὲς βολές ἢ μάννα μου—ὁ Θεὸς νὰ τσῆ γράφη χρόνους—καὶ κρίμα 'ναι. Θῶργιέ το πὼς οὐλη τὴν ἡμέρα δουλεύει σὰν τὸ σκύλλο καί.....

—Νὰ σωπάσης ἀπατή σου, καὶ νὰ μὴ μιλεῖς, τσῆ 'λεγε κι' ἐσούφρωνε κι' αὐτὴ.

"Ἐτσα μοῦ τὸ κάνανε καὶ στὸν καφενέ, ὄντε-ν-ἤθελε νὰ πάω κιαμιὰ βολά.

—Εἶντα θέλεις τοῦ 'λόγου σου ἔπαι; Οἱ καφενέδες εἶναι γιὰ τοὶ μεγάλους, δὲν εἶναι γιὰ τὰ κοπέλια. Πορ-πάθιε. Καὶ μὲ διώχνανε κι' ἀπὸ 'κειά.

Νὰ κάτσω, τὸ λοιπός, στὸ χωργιό μου, δὲν ἐμπόρου-να. 'Εθῶρουνά καὶ τ' ἄλλα κοπέλια νὰ πχαίνουνε στὸ σκολεῖο κι' ἐπόνιε ἢ ψυχὴ μου. "Ἐπαιρνα κι' ἐγὼ τοὶ ξῶ-βεργές μου κι' ἐπήγαινα καὶ τοὶ 'στενα ς' τοὶ Χαλέπες, πέρα πόδες, νᾶθελε πιάσω κιανένα σπουργίτη γ-ἢ κιανένα ἀτζόκολο, νὰ μοῦ φύγη τὸ μεράκι.

Κι' ὄντιμως, ὄντε-ν-ἐγάερνα πάλι στὸ σπίτι μας κι' ἤθελε νὰ 'ναι 'κειά ὁ ἀφέντης μου καὶ τοὶ θῶργιε, ἔπαιρνέ μου τοὶ γιὰ μιᾶς καὶ τοὶ πήγαινε, λέει, στὸ καφενέ γιὰ μεζέ.

'Ετοῦτα-να κι' ἄλλα πολλὰ, ἐκάμανέ με κι' ἐπήρα τῶν ἀμμαθιῶ μου κι' ἤρθα ἔπαι στὴ Χώρα.

Καὶ νὰ σᾶς-ε πῶ, δὲν ἐκακοπέρασα κιόλας. Τὴ λιὸ καλλίτερῃ μου ζωῇ, ἔκαμα τότες-ας. "Ἐθετα σὲ νιοῦς κουμ-

πάρο τ' άφέντη μου τὸ σπίτι. Ἐβάστουνα καὶ τὴ λύρα μου καὶ κάθ' άργαδινὴ πού σκόλνουνα ἀπὸ τὴ δουλειά, τὴν έπερνα κι' έπήγαινα καὶ τὴν έπαιζα, στὴ πίσω μπάντα τοῦ σπιθιοῦ, ἀπὸ μαζώνουντονε καὶ τ' άλλα κοπέλια καὶ τὸ γλεντούσαμε ἴσαμε πὸ μποροῦσαμε.

Εἶντα θέλεις τοῦ λόγου σου τσι καφενέδες, τσι στράτες καὶ τὰ πολιτικά. Ἐτούτη-να ἄτονε ἡ ζωὴ.

Ἐκεια γνώρισα καὶ τὴ Βαγγελιό. Μιὰ κοπελιά, ἀποῦ—Θέ' μου συγχώρεσέ μου—ἄ δὲ σοῦ ἄρχουντονε, ἔκεια πού τὴ θώργιεσ, νά τσῆ χυθῆσ καὶ νά τὴν καταπχῆσ. Ὁφου κι' εἶντα ἄτονε κείνο-να τὸ πράμα!! Ἐγγιζέ μου στὴ ψυχὴ μου μέσα. Κάθε πὸ ἄρχουντονε, δὲν ἔξεκόλλουνα τὰ μάθια μου ἀπὸ πάνω τση' κι' ὄλο καὶ τσῆ ἄλεγα ἀναγυριστικές μαντινάδες.

Ποιὸς ἄλλος εἶναι σάν κι' ἔμέ, τοῦ γερακιοῦ νά μοιάζη, νά τριγυρίζη τὰ πουλιά καὶ νά μὴ τὰ πειράζη.

Κι' ἡ εὐλογιμένη, ὅσο μὲ θώργιε, πὼς ρέγομαι νά τὴν ξανοίγω, τόσο κι' αὐτὴ—ἄρεσά τση πρέπει κι' ἔγώ—μοῦ σίμωνε καὶ μοῦ κουργογέλα.

—Κατέω το πὼς μ' ἄγαπᾶσ, μὰ ἄγὼ σέ δοκιμάζω.

Κι' ἀπὸ τὸ νοῦ μου, Νικολιό, ποτέ μου δὲ σέ βγάζω.

—Σὰ μ' ἄγαπᾶσ, λυπήσου με, δὲσ τὸ κακό μου χάλι κι' ἔπῆρες μου τονε τὸ νοῦ, ἀποῦ ἄχα στὸ κεφάλι

Κι' ἔτοῦτο-να, ἔβάσταξε ἴσαμε πὸ γνωριστήκαμε καλά. Κι' ἀπὸ τότεσ-ας κι' ὕστερα, ἤρχουντονε ὄντε δὲν ἦτονε ἄλλος κιανείσ...

Σκιᾶσ τρεῖσ χρόνοι ἔπεράσανε ἔτσα λοῆσ. Κι' ἀπὸς ἦρθε ἕνας Ἄμερκάνος—ἡ καλὴ ὥρα τὸν εἶχε—μὲ πολλοὺσ παράδες καὶ τὴν ἔξελόγιασε καὶ τὴν ἔπῆρε κι' ἔφυγε. Ὁ Θεὸς νά τσῆ δοῦδῆ χρόνουσ ἔκεια πὸ ναι. Μὰ ἀπὸ τότεσ-ας κι' ὕστερα, ὄλο καὶ πλιὸ πολὺ, ἀναζήτουνα τὴ συντροφιά τση...

Δὲν ἔμπόρουνα νά κάτσω μπλιὸ στὴ Χώρα. Εἶντα μ' ἔπιασε, δὲ κατέω. Ἐπαραίτησα τὴ δουλειά μου καὶ ξαναγάίρα στὸ χωργιό μου. Εἶπα τ' άφέντη μου καὶ μοῦ πῆρε κιαμιὰ σαρανταρὲ ὠζᾶ κ' ἔπήγαινα καὶ τὰ ἄβοσκα, ὅσο μπόρουνα πιὸ ἄλάργο, γιὰ νά μὴ θωρῶ ἄθρῶπο γενοῦμένο.

Καὶ τότεσ-ας, ἔγραψα κι' οὔλα τοῦτα-νε πὸ θά σᾶσ-ε πῶ, ἀπὸ ἄπαε καὶ κάτω καὶ τσῆ τὰ ἄμπεψα.

Σάν έπεράσσασι έδά κάμποσοι μήνες, κι' ήρθε ό νοός στη κεφαλή μου, αρχίνηξα κι' εκατέβαινα, άρè και πού, και στο χωργιό μου. Έκάθιζα στου Σπυριδαντώνη τόν καφενέ, άπου μαζώνουντονε εκεία κι' ούλα τά κοπέλια, του χωργιού. Έπαιζα κάμποση ώρα τή λύρα μου κι' άπός έφευγα πάλι. Μά μιάν ήμέρα, άπου κατέβηκα στο χωργιό, ήμουμε διαολισμένο. Είχα παθομένη μιάν έζημιά, και δέν έμπόρουνα νά κάτσω μουδέ λεφτό. Κι' όντε ν-έπέρνουνα 'δά άπου τόν καφενέ του Σπυριδαντώνη και μ' είδε κι' έμπροσπέρασα και δέν έμπήκα, είπε μου μιá κουβέντα και πειράχτηκα. Κι' άπό τότες-ας, δέν τόν έχώνευα.

Και μιάν άργαδινη, έκεια πού πότιζα τσι προβατινες μου στη βρύση, θωρω τó Σπυριδαντώνη κι' έγλάκα κι' άποζύγωνε ένα κοπέλι πδύ, του 'χενε σπασμένο ένα φλυτζάνι. Και δέ θά τó 'πιανε, γιατ' έτζιρητα πλιά άπ' αύτόν, μόνο έτσα πού 'πέρνα τó κοπέλι άπου τή βρύση κοντά (ό δαίμονας δέ λείπει άπό ποθές), γλυστρά και πέφτει χά-μαις και τó πιάνει.

'Ετσιλισμπούρδιζε τó κοπέλι νά του φύγη, έφώνιαζε, έβλαστήμα, μά αύτός με τή μιá του χερούκλα, τó βάστα γερά και με τήν άλλη τó κοπάνιζε. Έτσα πού τó 'δα νά τó κοπανίζη, έλυπήθηκά το και παραιτώ κι' έγώ τσι προβατινες μου και γλακώ και του λέω:

—'Ετροζάθηκες μαθώς και θέλεις ν' άσβολώσης τó κοπέλι, για ένα παληοφλύτζανο; Τόν ξευπνο θέλεις νά κάμης γ-ή τόν καμπανταή; Δέ γροικās, μωρέ, είντα σου λέω; Παραίτησε τó κοπέλι.

Μ° αύτός πού νά τó παραιτήση.

Κι' ἔτσα πού τὸ τραφαπάλευγε. τοῦ γιουρουντῶ κι
ἐγὼ ἀπὸ πίσω, γιὰ νὰ ξεμιστέψω, λέει, τὸ κοπέλι. Μὰ ὅγῳ
'πολέμουνα νὰ τοῦ λύσω τὰ σπασούλια τῆς βράκας του.

"Ὡς τε ν-ἀπού τὸ κατάφερα. (Ζώνη δὲν ἐφόργει
γιατὶ ἔκανε κείνη-να τὴν ἡμέρα κάψα). Κι' ὡς τε νὰ πῆς
τρία, δίνω μιὰ τῆς βράκας του καὶ τοῦ τήν-ε κατεβάζω.

"Ἐ! καὶ νὰ ἴσαστε ἀπὸ μιὰ μεργιά καὶ νὰ θωρούσετε
εἶντα ἴκανε καὶ ν' ἀποθαίνετε ἀπὸ τὰ γέλοια.

Παραιτᾶ τὸ κοπέλι γιὰ μιᾶς, ὡς ἔνοιωσε τὰ ροῦχα
του νὰ τσουροῦνε κι' ἐξάνοιγε ν' ἀναμαζώνη τὴ βράκες
του καὶ νὰ χωστῆ ποθεῖς γιὰ νὰ μὴν τότε περιπαίζουνε.

Κι' ἔτσα, ἔφυγε καὶ τὴ γλύτώσε τὸ κοπέλι ἀπού
'θελε νὰ τὸ ὄχει μισερωμένο ἐκεῖ ἀπού τὸ ξύλο.

"Ἐβαλά το ὄμως κι' ἐγὼ στὰ πόδια, γιατί ἂν ἤθελε μὲ
πιάση, μὰ τὴν ἡμέρα πού 'ν ἀπὸ πάνω μας, ἀπὸ τὴ λύσσα
πού 'χε κι' ἀπὸ τὸ ξεγιβέντισμα πού ἴπαθε, ἀκόμης ἤθελε
νὰ μὲ κοπανίζη. Μουδ' ὁ διάλογος δὲ θὰ μὲ ἴπερνε ἀπὸ
τὰ χέρια του.

Μὰ εἶχα τον-ε μωρὲ κοπέλια στὸ στομάχι κι' ἔβγαλα
τὸ ζαράρι μου.

Κάθε Δεκαπενταύγουστο, γίνεται μεγάλο πανηγύρι στο χωριό μου. Μαζώνονται εκεία, απ' ούλα τὰ γυρώχωρα καὶ γίνεται ἓνα γλέντι, ἀπού δὲ λέγεται. Οἱ γι-άντρες, οἱ πλιά πολλοί, μεθιοῦνε καὶ δὲν κατένε εἶντα τῶν-ε γίνεται. Κι' οἱ γυναῖκες, ἔτσα πού 'ναι ὁμορφοστολισμένες, ἄλλες χορεύουνε, ἐκεία πού ναι' στρωμένο τὸ γλέντι κι' ἄλλες, οἱ μισότερες, μαζώνονται σὲ κιανένα σπίτι καὶ χορεύουνε κι' αὐτές, μὰ ἀπού τοῖ νείκουσ χορούς, τοῖ κολητούς, πού λένε.—"ὦ! Διάλε το' ἀποθαμένους του ἀπού τοῖ 'βγανε, ἃ δὲ θέλει κρέμασμα.

Εἶπανε μου κι' ἔμένα μιὰ βολὰ νὰ πάω, λέει, σ' ἓνα σπίτι ἀπού 'χανε, ἓνα—πῶς διάολο τὸ λένε 'δᾶ—ἀπέρμιντι θαρῶ.

—Εἶντα πράμα 'ναι πάλι τοῦτο-να, λέω τῶν-ε.

—Λέ, ἄντε καὶ θὰ δῆς, μόνο νὰ βάλῃς τὰ καλά σου,

Πιάνω κι' ἐγὼ καὶ ντύνομαι, γυιαλίζω τὰ στιβάνια μου καὶ τῶν ἀκλουθῶ.

—Μὰ πέτε μου 'δᾶ, στὸ Θεό σας, εἶντα 'ναι κείνο-να τὸ... πῶς διάολο τὸ 'πετε;

—Νὰ σοῦ ποῦμε θέλει, μόνο πορπάθιε. Νά, μαζώνονται ἐκεία τὰ κοπέλια κι' οἱ κοπολιές καὶ χορεύουνε καὶ τραγουδοῦνε κιάλας.

—Σὰν ἄκουσα κι' ἐγὼ πῶς γλεντοῦνε, λέω τῶν-ε.

—'Ανημένετέ με 'δᾶ μιὰ οὐλιά κι' ἔρχομαι.

—Τζιριτηχτός ἐπῆγα στὸ σπῆτι, ἀπού 'χα τὴ λύρα μου κι' ἐγάϊρα γιὰ μιὰς.

—Εἶντα 'ναι τοῦτο-να πού 'φερες;

—Ντὰ δὲ θωρεῖτε; 'Η λύρα μου 'ναι.

—Κι' εἶντα θά τήν κάμης, μά τό Θεό σου, ἀπού ἐκεία δέν παίζουνε λύρα.

* * *

Σάν ἐπήγαμε 'δά, βάνουνέ με καί κάθομαι σ' ἓνα γύρω—ἐπήρανέ μου καί τή λύρα, γιά νά μὴ τή βαστώ—κι' ἀπὸς οὔλοι ἐντρακάρανε καί μέ ξανοίγανε. Θωρῶ καί τοί κοπελιές κι' ἐμαζωχτήκανε κοντά μου καί γελοχαχαρίζανε καί μέ ρωτούσανε ἀπὸ πού 'μαι, εἶντα δουλειά κάνω, πῶς μέ λένε καί ἄλλα πολλά. Ἐγὼ ἐντρέπουμεν καί ξεροκοκκίνιζα, μ' αὐτές οἱ ἀναθεματισμένες, δόστου καί γελοῦσανε.

—Εἶντα θά γενῶ ἐδά, μέ τοί διαόλους τούτους-ες πού μαζωχτήκανε ἔπαιε, λέω ἀπὸ μέσα μου.

Μά ἔβαλε ἓνας μιά πλάκα στό γραμόφωνο κι' ἔτσι ἔ' σηκωθήκανε τὰ κοπέλια κι' ἀρπάξανε τοί κοπελιές κι χορεύανε, τούτους-ας τοί κολητούς κι' ἐγλύτῳσα.

—“Ε! Νικολιό, δέ χορεύεις καί τοῦ λόγου σου;

—Δέ κατέω 'γὼ τούτους-ας τοί χορούς, μόνο νά μέ παραιτήσετε.

Μ' αὐτοί λῳδά, γιά νά μέ κάνουνε μαθῶς χαζι, μοῦ μπέψανε μιά κοπελιά γιά νά χορέψουμε. Πιάνει μου τή χέρα καί μ' ἔσερνε νά σηκωθῶ νά χορέψω, λέει, κι' ἐγὼ.

—“Ἀμε κοπελιά στη δουλειά σου κι' ἄφης με εἶπαι πού κάθομε στην ἀναπαῆ μου, μά δέ κατέω 'γὼ τούτα-να τὰ μασκαραλίκια.

Μά κεινη τό χαβα τση. Ἐπεσανε κι' οὔλοι ἀπάνω μου καί σηκῳ Νικολιό, καί δέ κάνει Νικολιό νά προσβαλῆς τή κοπελιά καί ντροπή 'ναι Νικολιό κι' ἐσηκῳσανέ με.

Νά σῶς-ε πῳ καί τήν πῳσαν ἀλήθεια, ἄρεσε μου ἡ κοπελιά. (“Ε! τί παντέρμη καί δέν ἦτονε ὁμορφη...”) Καί μιᾶς κι' ἦρθε καί μέ τραβόσερνε ἔτσι λογιῳ, λέω κι' ἐγὼ, ἄς σηκῳθῳ κι' ἄς μὴ κατέω κιόλας.

“Ω! τή μαυροσκότεινη, μά καλλιῳ τση ἦτονε νά φαί ἓνα μαγγάλι κάρβουνα, πού λέει ὁ λόγος, παρά νά τή χορέψω. Ἐζάγλωσῳ τση-ε ἀπὸ τοί πατές, ἀπὸ τση 'δουδα μέ τή μπροκαδοῦρα μου, καί πού δέν ἐμπόργιε σκιᾶς δέκα μέρες, νά βάλῳ παιπούτοι. Μά ἔλεγά τση το ἐγὼ, μ' αὐτὴ δέ μ' ἀφρουκάζουντονε.

Κι' ἔτσι ἐξεθάρεφα κι' ἀρχισῳ νά τραγουδῳ, καί νά πινῳ κιόλας.

Κι' ἐβίβα Νικολιό νά μοῦ λέει ἡ μιά καί σ' τοί χαρές

σου Νικολιό, νὰ μοῦ λέει ἢ γι-ἄλλη, ἐμεθύσανέ με.

"Ἐ! Καί νὰ με θώργιε ἀπὸ μιὰ μπάντα ὁ ἀφέντης μου! Καταλυμένο θὰ μ' εἶχε μὰ τὸ Θεό. "Ὀντε ν-ἦθελε νὰ με δῆ, νὰ μιῶ κοπελιάς στὸ χωργιό, γ-ἦ νὰ με θωρῆ νὰ πίνω, ἔβανέ μου ἓνα ντράκο, ἀπὸ ἄτονε ὁ μισὸς πολὺς μου.

Καί ντὰ ὑπάρχει, μπρὲ, καλύτερο πράμα ἀπὸ τὸ γλέντι;

Τοῦτος ὁ κόσμος μάδια μου μοιάζει τοῦ περιστρόφου.
Τὸ φάε, πιέ καὶ γλέντισε εἶν' ἡζωή τ' ἀθρώπου

Καὶ περὶ του σήμερο, πού οἱ κακομοίρηδες οἱ γι-ἀθρῶ-
ποι, ἐχάσανε τ' ἀλληλούγια των-ε.

—Φέρετέ μου, μωρὲ, τὴ λύρα μου ἔπαε νὰ οἶσ-ε παίξω
κι' ἐγὼ μιὰ σούλια, ν' ἀναντράνιση ἢ καρδιά σας.

"Αἴντες.

Χαίρεστε νιοί, χαίρεστε νιές μὰ καθ' ἀργά βραδυάζει
κι' ὁ χάροντας τοῖ μέρες μας μιὰ—μιὰ τοῖ λογαριάζει.

Κι' ἔτσι ἔξημερωθήκαμε ὡς τὸ πρωῖ.

Τοῦτο τὸν κόσμο ποῦ θωρεῖς, ἄλλοι τὸν εἶχαν πρῶτα
κι' ἐμεῖς θὰ τὸν ἀφήσουμε λειβάδι μὲ τὰ χόρτα.

ΕΠΗΓΕ ΓΙΑ ΜΑΛΛΙ...

Μιάν άργαδινη, εκεία που κάθουμνε, στη χαρουπέ μας από κάτω κι' έπαιζα τή μαντουρά μου, θωρω τον Κασιδωγιώργη κι' έρχεται και καθίζει πλάι μου.

"Ήτονε, ο Θεός νά του συχωρέση γιατί' απόθανε—έννας άντρούκλακας ως εκείε πάνω. Λεβέντης με ούλα του. Μόνο κουζουλός. Κάθε που 'θελε νά πορίση και φόργιε τó κρουσάτο μαντήλι στην κεφαλή του, ούλες οι κοπελιές τον έμπεγιεντίζανε. Κι' όντε ν-εΐθελε νά πιάση πάλι τó χορό, έξεσινορίζουντονε πιά νά του πρωτοπή:

Όμορφονιέ ταη μάνας σου, λεβέντη και ζαρίφη,
Χαρῶς τση το που δά σταδη, στη μιά σου μπάντα νύφη.

Κι' αυτός άναμπούκωνε τή βράκα του, έπαιζε δυό—τρείς πήδους. Εκεία στη μέση του χοροϋ, άπου τοι 'βανε ούλους στη μπάντα.

'Αλλοίμονό του όμως, άπου 'θελε νά τὰ βάλη μαζύ του. Δέν έχάριζε κιανιούς. Και μουδ' έφοβούτανε και κιανένα. "Ήτονε σκιας 40 χρονώ ποθές και μουδὲ μιάν άσπρη τρίχα, δέν ειχε στη κεφαλή του, μουδὲ νοϋ. Δέκα πέντε χρόνους ειχε κανομένους στη φλακή, γιατί' έσφαζε, λείι, στο στιβάνι τ' άπάνω, δυό νομάτους μαζομένους, στην έπανάσταση του 66. Και κάθε βολά, που του λέγανε νά παντρεφτή, έστριβε τó μουστάκι του κι' έξάνοιγε πέρα, κι' άπος μᾶς έλεγε:

—Λώπης θαρήτε πῶς έκουζουλάθηκα;...

"Έτσα—έτσα δά τó λαλώ κι' ως δέλ' ᾶς άποδῶσω.
Θέλ' ᾶς χαρω τή νειότη μου δέλ' ᾶς τήν-ε σκλαβῶσω.

Μά κείνη-να τή βραδυά, ήτονε αλλοιώτικος.

—Εΐντα κάνεις μωρὲ Νικολιό, μου κάνει.

—Καλά 'μαι καπετάνιο —έτσα τόν έλέγαμε,— του λόγου σου;

—Καλά, 'μαι, μόνο 'θελα νά σοϋ πῶ.

—Καλό κι' έβλοημένο.

Σιμώνει μου πλιά πολύ, σκύφτει και λιγάκι και μοῦ λέει.

—“Έχω, μπρέ, από καιρό βάλει στ’ άμάτι, τοῦ Καριπο-Ζαχάρη τή κοπελιά. Κι’ άπόψε, πού λείπει ὁ άφέντης τση, νά πάω θέλω νά τή κλέψω, γιατί’ ἐζήτηξά την·ε και δέ μοῦ τή δοῦδουνε. Μόνο νά ’ρθης κι’ άπατός σου, νά μοῦ βοηθήξης κι’ ἐγώ πάλι, ξιά μου, δέ θά τὸ ξεχάσω...

Κι’ ἐγώ, πλιά κουζουλός, εἰπά του πώς θά πάω.

Τά μεσάνυχτα, τὸ λοιπός, μιὰ και δυὸ και πάμε στό σπίτι τση.. Ἐπειτάξαμε τοῦ σκύλου ἕνα κομμάτι κρέας γιά νά μὴ γαυγίζει κι’ άπός, ἐξεμασκούλωσε αὐτός τή πόρτα και μπαίνει μέσα κι’ ἐγώ άπόμεινα άπ’ ὄξω γιά νά φυλάω.

Και σέ λιγάκι τόν·ε θωρώ και πορίζει κι’ ἐβάστα στη πλάτη του, τυλιμένη σέ μιὰ πατανία τή... κοπελιά και δρόμο γιά τὸ βουνό.

Σάν ἐφύγαμε ’δὰ άπό τὸ χωργιό, κιαμιὰ ὠρα δρόμο, ἔσταθήκαμε νά ξεκουραστοῦμε .

—Κατέβασέ την·ε μωρὲ νά ποριπατή. Εἶντα διάολο κάνει, άκόμης κοιμᾶται;

—Καλά μοῦ τὸ λέεις μωρὲ.

Και τή ξεσκεπάζει. Κι’ εἶντα νά δοῦμε; Τή μάνα τση κοπελιάς νά ’ναι σκασμένη στά γέλοια.

—“Ω! Διάλε το’ άποθαμένους σου μέσα, παλιόγρα, κι’ ἐξεκατίνισές με ἄδικα. Γιά τοῦτο·να τάξε μου δέν ἐμίλιες;

Εἶντα ’χε γίνει θαρεῖτε; “Οντεν ἐμπήκε μέσα, ἔσα πού ’τονε σκοτίδι και δέν ἐκαλοθώργιε, άντῖς νά πάη στό κρεββάτι τση κοπελιάς, ἐπήγε, στό κρεββάτι τση γράς. Κι’ αὐτή, ἐξυπνη, δέν ἐβγαλε ἄχνα, γιά νά μὴ καταλάβη τὸ λάθος του κι’ άντιγαῖρη. Κι’ ἔσα, ἐλγύτωσε τή κοπελιά τση.

“Ε! Μ’ άπό τότες·ας κι’ ὕστερα, τόν ἐπήρανε γιά καλά στό περίπεγμα και δέν εἶχε, ὁ ἔρημος, στεμὸ στό χωργιό. Σ’ οὔλα τὰ πανηγύρια και σ’ οὔλα τὰ γλέντια, ἐλέγανε δικές του μαντινάδες:

“Αν·ε σ’ άρέση ἡ κοπελιά, στείλε νά τή ζητήσης
κι’ ἄ δέ σοῦ τήν·ε δώσουνε, φεῦγα και μὴ χυρίσης.

Ξανοίξετε τὸ μπόι του και δέστε τή θωργιά του
κι’ ἄξιος δέν εἶν’ νά παντρεφτῆ, διάλε τήν ἄδρωπιά του.

Σ’ ἕνα μῆνα ἔσκασε άπού τὸ κακό του.

Μωρὲ σὺ Νικολιό, ποῦ 'σαι μπρὲ, διάλε τὴ σόρτα σου, καὶ δὲ σὲ θωρῶ ἐδᾶ—ἐδᾶ; Εἶντα γίνηκες.

—“Ε ’μαι ἔπαέ, εἶντα θέλεις, θειᾶ Κοκόλαινα; —Χολιασμένος μαθὼς εἶσαι καὶ δὲν ἀποκοτᾶς ὀθ’ ἔπαέ; Κόπιασε, σοῦ λέω, ποῦ θέλω νὰ σὲ ρωτήξω. Γιά πέ μου μωρὲ, καλὴ γλυκοσάλιση νὰ σοῦ δούδη ὁ Θεός, εἶδες τὴν ἐκείνη-να τὴν ὁμορφὴ κοπελιά, ποῦ λένε, ὄντε ἦρθενε στὴ Χώρα; Κι’ ὁμορφὴ ἦτονε κιόλας, ἔτσα ποῦ λένε, γ-ἦ;

—Κι’ ἀμὲ δὲν τὴν εἶδα; Εἶδα τὴν-ε κι’ ἔτροζάθηκα κι’ ἐσάλεψε ὁ νοῦς μου. Ἡ λιὸ καλύτερη ἦτονε ἀπ’ οὔλες.

Μάθια καὶ στόμα ὀλόγλυκα, πρόσωπο ζαχαρένιο.

“Ασπρὸς λαιμός, σγουρὰ μαλλιά, κορμί κυπαρισσένιο.

“Ενα καμᾶρι ἦτονε νὰ τὴ θωρεῖς. Μά... γιάντα κου-νεῖς ἔτσα λοῆς τὴ κεφαλὴ σου;

—Ντὰ εἶναι, μωρὲ, νὰ μὴν τὴν-ε κουνῶ, ἀποῦ ’ναι νὰ σαλεύγη ὁ νοῦς τ’ ἀθρώπου, μὲ τοῦτες-ας τσί μπουνταλές; Δὲ βαστῶ νὰ τὰ γροικῶ τοῦτα-να, ποῦ γίνονται. Ποῦ ξανακούστηκε, μωρὲ, νὰ γδύνουνε, λέει, τσί κοπελιές τοῦ κόσμου καὶ νὰ μονομεργιοῦνε οἱ γι-ἄντρες, νὰ τσί θωροῦνε γύρου-γύρου καὶ μὲ τὰ κιάλια ἀκόμης —γιὰ δὲ τσί χορ-ταίνουνε, οἱ παντέρμοι, μὲ τὰ μάθια—γιὰ νὰ δοῦνε, λέει, ἂν εἶναι ὁμορφες στὴ... μούρη; Τὰ ὕστερα τοῦ κόσμου εἶ-ναι, Νικολιό μου. Στὸν καιρό μου, ἂν ἤθελε φανῆ μιὰ σταλιά ὁ ἀστράγαλος τῶ γυναικῶ, ἦτονε μεγάλο πράμα. Ναί, μεγάλο πράμα. Γιά μιᾶς τὸ κάνανε τραγοῦδι.

Διάλε τὴ τρίχα ποῦ ’θελε νὰ ξεψυχίσω ’μπρός τση, ὄντε ν-ἐπέρνα κι’ ἔδειξε ὁ ποδοστράγάλός τση.

—Μὰ 'δὰ λωδὰ ἄλλαξε ὁ κόσμος, δὲ θωρεῖς; 'Εξύπνησε, δὲν εἶναι σάν καί τότες-ας πού λές, θειά Κοκόλαινα.

'Αλλαξε ὁ κόσμος σήμερο κι' ἀκόμ' εἶντα δὰ δοῦμε.

'Αλλοι παπάδες ἤρθανε κι' ἄλλα χαρδιὰ βαστοῦνε.

—Μὰ γιὰ τοῦτο-να μᾶς ὀργίστηκε κι' ὁ Θεός, —προσκυνοῦμε τὴ Χάρη Του.—

—Γιάντα μαθῶς, πῶς δὲ ντύνεται ὁ κόσμος, ἔτσά πού θέλεις ἀπατή σου, μᾶς ὀργίστηκε ὁ Θεός; "Αλλο καί δὲν ἦτονε.

—Καλλιὰ τῆ ἦτονε —καί γροῖκα το καλά τοῦτο-να πού θὰ σοῦ πῶ —νά γυρεύῃ τὴ δουλιὰ τῆ καί νά κάτση ἐκειὰ πού κάθουνοτε καί νά τῆ λείπανε τὰ μπραβεῖα καί τὰ πεσκέσια, τούτης-ας τῆ μορφονιάς, παρὰ νά χάση τὴν ἀθρωπιά τῆ.

—Μεγάλη ὄχθηρη τῆ 'χεις, θωρῶ, μὰ δὲν ἔχεις δικιο. Κι' ὄντιμωσ δὲ σοῦ ξεσυνορίζομαι, γιὰτι κατέω πῶς εἶσαι γυναῖκα καί σᾶς τῶ γυναικῶ, δὲ φτάνει ὁ νοῦς σας.

—Σῶπα 'δὰ, μὰ καλὸς εἶσαι κι' ἀπατιός σου. Τοῦ λόγου σας μιὰ πάρτη, τούτου-νε τοῦ ζαμανιοῦ, ἐπῆρε ἀέρα ὁ νοῦς σας μὲ τσί γδυμνές κι' ἄλλο πράμα δὲ κατέτε νά κάνετε καί νά λέτε, παρὰ ξετσιπωσιές.

—'Εγὼ κατέω, πῶς, ἡ-γι-άξια, στὴ ζήση τ' ἀθρώπου, εἶναι τὰ νειάτα. Καί, καθῶς τὴ πέτρα πού θὰ ρίξης στὸ γιαλὸ καί τὴ παίρνει τὸ νερόσυρμα καί δὲ τὴν-ε ξαναθωρεῖς, ἔτσα λοῆς, καλότυχη θειὰ καί τὰ νειάτα χάνουνοτε στὸ ρέμα τῆ ζήσης καί δὲν ξαναγαέρνονε μπλιό, λοιπός, ἄσ' τὰ κοπέλια νά χαίρουνοτε τὸν κόσμο, ὅπως τῶν ἀρέσει, μὰ πράμα κακὸ δὲ κάνουνοτε, καί μὴ βαρυγκομίζεις.

Κι' ὕστερα, πόσες βολές δὲ μοῦ 'εις ἀπατή σου 'πομένο, νά γλεντῶ ἐδὰ πού μπορῶ, ὅσο μπορῶ, Γ-ἦ ἐξέχασές το; Γιὰ θυμήσου καί τὴ μαντινάδα πού μοῦ 'λεγες.

Γλέντα τὸ ψεύτῃ τὸ ντουινιά, γιὰτ' ὁ καιρὸς διαβαίνει, καί ἀπού μπῆ στὴ μαύρη γῆς, μπλιό του δὲ ξαναθαίνει.

—Ναί μπρέ, μὰ διὸ πάλι κι' ἔτσά λοῆς. 'Επερισιοκάμετέ το.

ἡ Βεινέρα

Επαδά 'στε νοικοκυροί;

—'Επαδά 'μαστονε δὲ μᾶς-ε θωρεῖς; "Αν-ε θέλεις, κόπιασε κι' ἀπατός σου νὰ πυρωθῆς μιὰ οὐλιά και θώργιε εἴντα κρυγιότη κάνει. Καί πῶς κι' ἦτονε 'δὰ και μᾶς ἐθυμήθηκες; Κιαμιὰ γρὲ θὰ ν' ἀποθάνη.

—'Ασου νὰ κάτσω πλιά ὀμπρός και δὲ τὰ γροικῶ τὰ πόδια μου και μὴν εἴστε δά, μὰ τὸ Θεό σας, ἔτσά λογιῶ λιγόψυχες. Κι' ἀπὸς, ἔχω και κείνες-ας τσί παντέρμες τσί χιονίστρες, ἀπὸς ὁ Θεὸς νὰ μὴν ἀφήνει ἄθρωπο νάρχεται σ' ἔτσά χάλι.

Και νὰ κατέτε εἴντα τραβῶ, εἶναι νὰ μὲ λυπᾶστε. 'Εξαγλώσανέ με και δὲ μ' ἀκούει νὰ πάρω ζάλο.

—'Ε! σίμωσε 'δὰ ἔπαιε στή παρασιά, νὰ πυρωθῆς μιὰ οὐλιά και μὴ βαταλαῆς ἔτσά λογιῶ, μὰ οὐλος ὁ κόσμος τσί βγάνει. Δὲ θωρεῖς και τση Σπαθομαρίας τὴ θυγατέρα—αὐτὴ και μοναχὴ τση—ἀπὸς δὲ μπορεῖ νὰ ξεσύρη, ἔδὰ και δυὸ βδομάδες, μόνο μουρμουρίζεις.

—'Οθὲ 'παιε θὰ κάτσω ἀπὸς 'ναι κι' ὁ λίχνος, νὰ φέγω νὰ μπελονιάζω και τὴ βελόνα μου, γιὰ θ' ἀναράφτω τὴ βράκα τοῦ γέρο μου, ἀπὸς τὴν ἔκαμε κομμάτια ὀψὲς στὸν 'Αρμό.

—Ντά πῶς λοῆς τὴν ἔσκισε.

—'Επῆρε ὀψὲς τὴ φοράδα του νὰ πᾶ 'νὰ φέρη, λέει, ἕνα δεμάτι ξύλα ἀπὸς 'χενε κομμένα ἐκεῖα στὸν 'Αρμό. Κι' ὄντε ν-ἐγάερνε, δὲν ἐγύρευγε 'δὰ τὴ δουλειά του, ὁ ἐβλοημένος, μόνο ἐπαραμέρησε, λέει, κι' ἀπὸ τοῦ «Μαρκουλῆ τὴ πεζούλα», νὰ 'δῆ ἄν-ε βρῆ κιανένα μανίτη, ἀπὸς κουζουλένεται. Κι' ἐκεῖα 'ναι λωδὰ γλίστρα, και γλίστρά ὁ

παντέρμος και πέρνει τὰ ἴσια κάτω. Ἡ μοῖρα κι' εἶχενε δεμένη τὴ φοράδα ἐκεῖα στὴ χαρουπέ, μὰ θὰ 'τονε κι' αὐτὴ σὲ κακὰ χάλια. "Ἰσαμε 'δὰ νὰ κατεβῆ στὴν κάτω μπάντα, ἦτονε ἡ βράκα του κομμάτια γινωμένη. Ἀσμπέρδεξε ποθὲς σὲ κιανένα κατσοπρίνι ὄντε-ν ἔτσοῦρα, κι' ἔκαμέ τὴν-ε ἔτσε πὸ θωρεῖτε.

—Γροῖκα τοῦ λόγου σου δουλειές! Κι' ἔπαθε πράμα αὐτός, ἔτσα πὸ τσοῦρα, γ-ἦ;

—Κιανένα "Ἄγιο εἶχενε, κατὰ τὸ φανεῖς, προστάτη και διάλε τὸ πράμα ἀπὸ 'παθε, παρὰ δυὸ τρεῖς τζαγκουρνιές. Μόνο ξεπασούλισε, μπρὲ, τὸ λύχνο, ἀπὸ σ' ἀμπατίδει και θώργιε εἶντα καρβουνήθρα ἔκαμε και δὲ φέγγω. Ναί.

—Δὲ λείεις ἐδὰ, πὼς δε μπορεῖς νὰ μελονιάσης τὴ βελόνα σου, μόνο σοῦ φταίει ὁ λύχνος.

Ἐγέραςες καῦμέχαρη κι' ὄλο και καμπουρώνεις.
Θώργιε και πὼς ἐζάρωσες και μπλειὸ δὲ ξεζαρώνεις

—"Οσα κι' ὄ λείεις, τὰ γροικῶ μόνο νὰ τὸ θυμάσαι,
κι' ὄτι κι' ἄν-ε σοῦ πῶ κι' ἐγὼ, νὰ μὴ παραπονῶσαι.

Σιγά—σιγά κι' ἐλόγου σου μιά μέρα δὰ γεράσης.
Κι' ἀχναμοβύζα δὰ γενῆς κι' ἐμένα δὰ περάσης.

—Κατέω το, καλότυχη, και μὴ φοβᾶσαι μὰ ἔφταξά σε κι' ὄλας. Ἐτσα 'ναι ἡ μοῖρα τῶν ἀθρώπων. Ἐρχονται και παρέρχονται.

Ντὰ δὲ θωρῶ κι' ἀπὸ τὴν ἀπατὴ μου, ἀπὸ δὲ μ' ἀκούει μπλιό. Λίγα-λίγα νὰ κουραστῶ, γροικῶ τὰ πόδια μου και τρέμουνε. Ἐ! Και δὲν εἶμαστονε δὰ και ψεσινές. Σιόκαιρες εἶμαστονε. Μόνο ἄς τ' ἄφήσουμε 'δὰ τοῦτα-να κι' ἄς πιοῦμε, μιά νὰ ζεσταθοῦμε. Ἐ! εἶντα λέτε;

—Νὰ τὴν-ε πιοῦμε θέλει, μὰ θαρῶ πὼς πλιά πολὺ τὴν-ε θέλ' ἡ γι-ἀπατὴ σου, παρὰ τὴν ἀφεδιά μου.

—Ξιάσου, ὄπως θὲς τὸ πάρε.

—Μὰ πάει δὰ, ἔτσά σκέτη; Δὲν ἔεις πράμα;

—Ἐνταε καρύδια και ξερά σῦκα ἐκεῖε στὴ λεκανίδα και φάε ὄσα θὲς. Γ-ἦ θέλεις νὰ σοῦ φέρω και ντόδια νὰ τὰ μασήσης;

—Ἐτσάτισές με πάλι. Δὲ μπορεῖς. Μὰ δὲ σοῦ ξεσυορίζουμε.

1ον

Ζαгриγεμένη σε θωρῶ, κερά Βαγγελιώ, εἴντα σοῦ τρέχει;

—Εἴντα νά σοῦ πῶ, μωρὲ Νικολιό, ἀποῦ ἐπέσανε τὰ μοῦτρα μου ὄψες, ἀποῦ ἐπῆγα στή Χώρα, γιά νά φωτογραφιστῶ, λέει.

—Ντὰ εἴντα θά τὴν κάμης τοῦ ἴλογου σου τὴ φωτογραφία, ἐδὰ μπλιό;

—Γιάντα, τάξε μου, τὸ λέεις; Πῶς ἐγεράσαμε ἡμεῖς μιάν πάρτη, δὲ πρέπει μαθῶς νά φωτογραφιζούμαστε;

—“Οἶ, δὲ λέω, μὰ... εἴντα σοῦ χρειιάζεται;

—Ὁ γυιός μου, μπρέ, ὁ Ἰοδωρῆς, καλὴν του ὥρα, ἔκεια ποῦ ἴναι, γράφει μου το ἐδὰ, σκιάς τρεῖς μῆνες, νά πάω, λέει, νά βγάλω μιὰ φωτογραφία νά τοῦ τὴ μπέψω, ἀποῦ τὴ θέλει, λέει, νά τὴν ἔχει ἐκειά ποῦ ἴναι κι ὄψες μόνο ἀξιῶθηκα νά πάω νά τὴ βγάλω. Μὰ καλλιὰ ἴχα νά γύρευγα τὴ δουλειά μου, παρὰ νά πάρω τόση-να ταραχὴ ἀποῦ πῆρα.

—Λῶπης δὲ σ' ἔβγαλε ὁμορφη καὶ παραπονήθηκες;

—Παίζεις με, κιάλας, ἀπὸ πάνω. Τοῦτο-να μοῦ πρέπει. Ὅχιάλλο μωρὲ, μὰ γροῖκα ἴδα νά δῆς ἂν ἔχω δίκιο. Σάν ἐπῆγα στὸ φωτογράφο—ἀποῦ νά μὴν ἔσωνα—ἐκατσέ με σὲ μιὰ καθέκλα, ἐκειά στὴ μέσα—μέσα μπάντα, κι ἀπὸς ἔρχεται καὶ στένεται ἀπὸ πάνω μου, σάν τὸ Χάρο καὶ μὲ στράφενε καλὰ—καλὰ κι ἔγελα.

—Εἴντα πολεμᾶς νά κάμης, μωρὲ; “Ε! Πέρα—πέρα σταίνου, νά μὴ σηκωθῶ καὶ σ' ἀστράψω μιὰ στὴ μούρη νά χάσης τ' ἀλληλούγια σου.

—Σταίνου, μοῦ λέει, νά σοῦ βάψω μιὰ οὐλιά τὰ χεῖλια σου, ἀποῦ θά βγῆς πλιά καλλιὰ.

—Εἶντα κάνει λέει; "Οφου δουλειές μοῦ τσί λέει... Ντά ἐγώ, μωρέ, ἐγίνηκα 70 χρονῶ καί δέν ἐπασαλείφτηκα μέ τσί μαγαρισιές τοῦτες-ας, κι' ἐδὰ στά γεράματα, θά κάμω ἐτσά δουλειές; "Αμε στή δουλειά σου παραίτησέ με, νά μὴ βγάλω τὴν παντόφλα μου καί σοῦ τὴν ἀσφεντουρίξω στή μούρη, νά μὴ κατέεις εἶντα Θεὸς σέ κουλαντρίζει. "Αν-ε θέλεις, βγάλε μου τὴν-ε, ἐτο' ἀπού 'μαι, θ καί δέ, νά σηκώθῶ νά πχαίνω.

—Κι' ἐβγαλέ σου τὴν-ε.

—'Ο Διάολος νά τόν-ε πάρη καί νά τόν-ε σηκώση, Θέ μου συχώρεσέ μου. Για νά μοῦ τὴ βγάλη, λέει, ἤθελε νά λύσω, πλιά ὀμπρός, καί τὸ τζεμπέρι μου. Γροικᾶς τοῦ λόγου σου δουλειές;

—Μὰ λώπης θαρεῖς πῶς ἦρθα ἔπασε, για νά με ξεγεβεντίσης; Δέν εἶμαι λέω, ἐγώ, ἀπό κεῖνες-ας ποῦ κατέεις. Σιγά—σιγά θά μοῦ ζητήξης νά βγάλω καί τὸ σάκο μου, καί δέ κατέω κι' εἶντα ἄλλο. Στή καλή ὥρα νά πᾶτε κι' ἐσεῖς καί οἱ φωτογραφίες σας, μὰ δέ μοῦ χρειγιάζονται, λέω του, καί ἀμολέρνω.

—Καί ντά μέ τὸ τζεμπέρι λωδὰ στή μούρη καλότυχη, ἤθελε νά φωτογραφιστῆς κι' ἀπατή σου;

—Κι' ἀμέ ξετζεμπέρωτη θά 'βγαίνα; γ-ἦ καπέλλο ἔπρεπε νά βάλω; Δέ μέ παραιτᾶς καί τοῦ λόγου σου πρωῖ—πρωῖ μὴ σ' ἀρχινήξω... Γ-ἦ θαρεῖς πῶς μόνο τὰ πλούτη δούδουνε τὴν πρεπιὰ στὸν ἄθρωπο; Κακὰ σοῦ τὸ 'παγε.

Πλούτη καί κάλλη φθείρονται κι' ἡ νιότη μπαταλεύγει μόνο ἡ δόξα κι' ἡ τιμὴ στὸν κόσμο βασιλεύγει

2ον

Ε! Κερά Βαγγελιώ, είντα 'παθες, λέει, στη Χώρα;
—Παραίτησέ με, μὰ τὸ Θεό σου κι' ἐσύ, μὴ μοῦ τὸ
θυμίζεις, καὶ ταραχίζουμαι.

—Κιαμέ ποῦ νὰ σοῦ πῶ κι ἐγὼ είντα 'παθα...

—Είντα 'παθες πάλι ἀπατή σου;

—Γροϊκα νὰ 'δῆς. Τὴ Πέφτη, ποῦ μᾶς ἐπέρασε, ἐπήρα
τὸ Νικολάκι μου, καὶ μιά καὶ δυὸ, κι' ἐπήγαμε, λέει, νὰ
φωτογραφιστοῦμε κι' ἐμεῖς, γιὰ νὰ μπέψουμε μιά 'φωτο-
γραφία, τ' ἀδερφοῦ μου στὴν Ἀμερική, ἀποῦ μᾶς τὴν-ε
ζητᾶ ἐδὰ κι' ἕνα χρόνο.

—Κι' ἐβγάλετέ τὴν-ε;

—'Εβγάλαμέ τὴν-ε, ἀποῦ νὰ μὴ ἐσώναμε νὰ τὴ βγά-
ναμε.

—Γιάντα μπρέ; Είντα πάθετε;

—'Εβγήκαμε, ντὰ κατέω κι' ἐγὼ πόσες σκάλες; στὴ
τροῦλα τοῦ σπιθιοῦ, κι' ἔλειπε κι' ὁ φωτογράφος. Είντα
νὰ κάμωμε ἐδὰ! Καθίζουμε ἐκεῖα καὶ τὸν ἀνημέναμε νὰ
'ρθῆ. Μιάς κοπανιάς, θωρῶ τὸ Νικολάκη μου, ἐκεῖα ποῦ
κάθουντονε, κι' εἶχε γρουλωμένα τὰ μάθια του καὶ δὲν
ἐκούνιε. "Ἦτονε γισανοιγμένο τὸ στόμα του καὶ σουρῶ-
ναμε καὶ τὰ σάλια του. Λέω κι ἐγὼ: Θεόψυχά μου καὶ
πράμα 'παθε.

Καὶ παίζω του ἕνα ἀμποχτίδι καὶ τινάχτηκε ἀπάνω.

—'Εμυγιάστηκες, κακομοίρα, γ-ῆ τσινᾶς; Είντα διάολο
'παθες;

—"Οἱ, μουδέ τσινῶ, μουδ' ἐμυγιάστικα, καλότυχε,
Μὰ ἐλόγου σου είντα πράμα στραφένεις κι' ἐκοκκάλω-
σεσ ἔτσα λοῆς;

Και στραφένω κι' ἐγὼ ὀθ' ἐκεῖα πού θώργιε, κι εἶντα
νά ὄδω θαρεῖς; "Ε!

—Εἶντα ἄτονε, μὰ τὸ Θεό σου;

—"Ω! διάλε κάτσο' ἐκεῖα ἀπού τση ἄγγιζε ροῦχο, ἄν-ε
τση ἄγγιζε κιάλας, γιά δὲ κατέω τάξε μου. Στὴ πόρτα ἀπό
πάνω, ἦτονε μιὰ φωτογραφισμένη θεογδυμνη—φωτιά νά
τὴν-ε κάψη—μὰ τὴν εἶχε-νε κιάλας γιά νά γδυθῆ ἔτσα λοῆς.

—Κακό καὶ κακοντόπαθα καὶ δὲν ἐφόργιε πράμα;

—Διάλε πάρε τό ψίχαλο, σοῦ λέω.

—Θωρεῖς τοῦ λόγου σου, ἢ θεοργιστη, εἶντα τση ἄπε ὀ
νοῦς τση νά ἄπά νά κάμη, γιά νά ξελογιαῖζη τσί κουζου-
λοῦς τσο ἄντρες;

—Μ' αὐτὴ θά ἄτονε κιαμιὰ τοῦ γλυκοῦ νεροῦ, πού λένε.

—Εἶντα ἄτονε δὲ μὲ γνοιάζει ἐμένα μόνο μοῦ χάλασε,
τὴν ὄρεξη κι' εἰσιχάθηκα τσί γυναῖκες. Κι' ἀπό ἄκεια κι'
ἄστερα, δὲν ἐμπόργιε κι' ὀ Νικολάκης μου νά κάτση σ'
ἕνα τόπο, παρὰ ἔταλαπόδερνε κι' ἐστριφογυρίζουντονε,
σά νά ἄχε τοῖτες ἢ καθῆ του. Ὄ παντέρμος, δὲ θωρεῖ
ἐμένα, ὄντε κι' ἄ θέλει στοῦ σπίτι, παρὰ θωρεῖ τσί ξέ-
νες..... καὶ λιχουδιάζει.

—Μὰ δὲ τὸ κατές πῶς τὸ ξένο πράμα εἶναι πλιά
καλό;.....

—"Ανομις τῶν-ε στοῦ νοῦ, κι' εἶντα καταλαβαῖγουνε.
Κατέεις εἶντα μοῦ ἄλεγε ἢ συγχωρεμένη ἢ λάλη μου ;

Δεντρί πού δὲ σοῦ μέλετε νά φῆς τὸν καρπό του
μὴ κοιμηθῆς στοῦ ἴσκιο του νά πάρης τὸ καῦμό του.

Φου κι' έκουράστηκα ή κάκορήμαλη. Δέ βαστοῦνε μπλιό τὰ πόδια μου νά πορπατώ.

—Ντά ποῦ 'σουνε πάλι κι' έκουράστηκες;

—Τοῦ Κουρητονικολή τὸ μικιό κοπέλι, ἔτσα π' ἀποζύγωνε, λέει, τὴν αἶγα των-ε, ποῦ 'χε σπασμένο τὸ σκονί τση ή παντέρμη, ἔπαρπάτησε κι' ἔξεστραμπούλισε τὸν πόδα του. Κι' εἶπανε μου νά πάω, λέει, νά τοῦ τόν-ε σιάξω.

—Κι' ἔσιαξές του τον-ε;

—Παρά! 'Η καλή ὥρα εἶχε πορισμένο ἀπὸ τὴ Χώρα τοῦ Μπαρμπουνοβαγγέλη τὸν ἀδερφό, τὸ δικηγόρο, κι' ὡς τε νά πάω ἐγώ, ἦτονε παωμένος αὐτός, νά 'δῆ εἶντα τρέχει, καὶ δὲ μ' ἄφησε ὁ ἀναθεματισμένος, νά τοῦ τον-ε σιάξω, νά τοῦ βάλω τὸ μπλάστρι, παρά τῶν ἔλεγε νά πᾶνε, λέει, πρῶτα ς'τὸ ἄχτινες, κι' ὕστερα, σὰ δοῦνε εἶντα θὰ ποῦνε οἱ-γι-ἄχτινες, θὰ δοῦνε κι' εἶντα θὰ τοῦ κάμουνε. Γροικᾶς τοῦ λόγου σου πράματα;

—Κιαμέ! "Ἐτσα 'ναι, κερά Νικολάκαινα, ἐδᾶ. Ντά κατέεις ἀπατή σου, ἄν εἶναι κιανένα κόκκαλο σπασμένο, νά σιομισερῶσεις τὸ κοπέλι καὶ ν' ἀπομείνη σ' οὔλη τὴ ζωὴ κουτσό; "Εκεια ποῦ 'ναι 'δᾶ οἱ γι' ἐπιστῆμες, δὲ χρειιάζονται τὰ γιατροσόφια τὰ δικά σου μπλιό. Καὶ νά κάτσης σ' ἓνα γύρο, νά μὴ βρῆς τὸ μπελά σου κιαμιὰ βολά, ἄν-ε θέλεις.

—Τοῦτες-ας οἱ γι-ἐπιστῆμες, ἐκάμανε καὶ τὸν κόσμο ἔτσα λογιῶ. Καὶ νά μοῦ τὸ θυμᾶσαι, μωρὲ Νικολιό, ἄν-ε τὸ πᾶνε τὸ κοπέλι στὴ Χώρα καὶ τὸ περάσουνε, ἀποῦ κείνες-ας τὸ ἄχτινες —ἄφησε 'δᾶ ποῦ θὰ τῶν-ε ζητοῦνε κι' ἓνα σωρὸ παράδες, καὶ ποῦ θὰ τσί βρεῖ ὁ παντέρμος ὁ κύρης του, δὲξω κι' ἄν-ε πουλήσει τὴν αἶγα του καὶ νά

δοῦμε ἄν-ε φτάξει— θά τὸ μισερῶσουνε τὸ κοπέλι.

Καὶ δὲ μοῦ λέεις ἐδᾶ, εἶντα ᾿ναι κείνες-ας οἱ γι-ἀχ-
τῖνες;

—Ντά δέν κατέεις τάξε μου; Νά! Εἶναι, λέει, μιά μηχα-
νὴ μὲ πολλὰ κομπιά, σὲ μιά θεοσκοτεινὴ κάμερα, καὶ σὲ
βάνουνε ἔκεια μέσα καὶ θωροῦνε οὔλα σου τὰ σκώθια καὶ
τὰ κόκκαλα, Ἐκεια, θά βάλουνε καὶ τὸ κοπέλι τοῦ Κου-
ρητονικολῆ, νὰ δοῦνε εἶντά ᾿χει.

—Κακό καὶ κακοντόπαθα κι ᾿εἶντα ᾿ναι αὐτὰ π᾿ ἀκούω!
Καὶ θωροῦνε τὰ σκώθια τῶν ἀνθρώπων; Ἀλήθεια, μπρέ,
μοῦ τὸ λέεις, γ-ῆ περιπαίζεις με.

—Νὰ μὴ χαρῶ ὅ,τι ἀγαπῶ, ἄν-ε σοῦ λέω ψώματα.
᾿Οψὲς τὴν ἄλλη ἀποῦ ᾿ρθε ἐπαὲ τῆς Σπαθομαριγῶς ἢ θυ-
γατέρα —εἶδες τηνε;— ἔλεγέ μου το, ἀποῦ πέρασε, λέει,
κι ᾿αὐτὴ, ἀποῦ κείνες-ας τσ᾿ ἀχτῖνες,

—Ἐ! τὰ ὕστερα τοῦ κόσμου ἐφτάξανε. Τοῦτα-νε τὰ
πράματα, νὰ θωροῦνε οἱ-γι-ἀθρώποι, στὸ σκοτῖδι μέσα τὰ
σκώθια καὶ τὰ κόκκαλα τῶν ἀθρώπων, δέν εἶναι καλὲς
δουλειές, καὶ νὰ τὸ κατέης. Διαολικὴ συνεργία εἶναι.
Μόνο ὁ Θεός —μεγάλῃ ἢ χάρη Του— νὰ μᾶς-ε συγχω-
ρῆση τῶν ἀμαρτωλῶ, γιατί ἐφύγαμε ἀποῦ τὴ στράτα του.

Εἶντα 'ναι, μπρέ Νικολιό, τὸ βροῦχος ἀπὸ γροικᾶται
στ' Ἀλεξοβαγγέλη τὸ κονάκι;

—Τὸ κοπέλι του κοπανίζει, ὁ προκομένος, γιὰ
κεῖνο-να πού 'καμε ὀψές.

—Ντά εἶντα 'καμε, μπρέ; Γιὰ πέ μου.

—Δὲν ἄκουσες τάξε μου πράμα; Ντουντούκι ἐγένηκε
σ' οὔλο τὸ χωργιό κι' ἀπατή σου δὲν ἐπῆρες χαμπάρι;
Εἶντα διάολο ζῆς καὶ κάνεις, δὲν κατέω!

—Λέγε 'δά καὶ σῶπα τὴ μουρμούρα.

—'Οψές ἀργά, ὄντε ν-ἐπήγαινε ἡ μικὴ κοπελιά τοῦ
Κοκολομανώλη, νὰ φέρη τὸ μαρτί των-ε, ἀπὸ 'βοσκε ἐκεῖα
στὴν «Πηγάδα» ἀπὸ πάνω, ἀπάντηξέ τση τ' Ἀλεξοβαγ-
γέλη τὸ κοπέλι, ἀπὸ γάρνε κι' αὐτὸ ἀπὸ τὸν Κάστελλο
πού 'τονε παωμένο νὰ πουσούνιση αὐγά, πού τοῦ τὰ 'χα-
νε, λέει, παραγγελμένα ἀπὸ τὴ Χώρα, κι' ἐπιασέ τση τὴν
κουβέντα. Κι' ὄντε ν-ἐπήγε 'δά ἡ κοπελιά νὰ λύση τὸ
μαρτί των-ε, θωρεῖ κι' ἦτονε ἀζμπερδεμένο τὸ σκοινί κι'
ἐπολέμα νὰ τὸ ξαζμπερδέψη, κι' ὄντιμως δὲ τσ' ἄκουε.

Καὶ τότες-ας, τση σιμώνει ὁ καλὸς σου καὶ τση κάνει.

—Λέ, πιάσε μου κειονὲ τὸ βουργιάλι μὲ τ' αὐγά μιά
οὔλια, νὰ σοῦ τὸ λύσω 'γὼ, γιατί, κατὰ πού θωρῶ, ἐκομ-
πόδεσε καὶ δὲ σ' ἄκούει.

Κι' αὐτὴ ἀκάτεχη κι' ἀπονήρευτη, ἐπιασέ του το.

Καὶ τότες-ας, σιμώνει καὶ τὴ φιλεῖ.

—Εἶντα λέεις μπρέ, γιὰ ὄνομis τοῦ Θεοῦ! "Ἐκαμέ το;
Γιὰε τοῦ λόγου σου δουλειές. Κι' αὐτὴ, ἐστάθηκέ του;

—'Ἐσταθηκέ του. Κιαμέ, εἶντα 'θελε νὰ κάμη;... 'Ἐ-
φοβήθηκε, λέει, κιάλας μὴ σπάσουνε τ' αὐγά του, ἄν-ε
τά παραῖτα χάμαις καί.....

—'Ἐχάλασε, καλότυχε, ὁ κόσμος. 'Ἐχάλασε, Καὶ νὰ
τὸ κατέης. 'Αφοῦ θωρεῖς ἀπατός σου καὶ τὰ βυζανιάρικα

κοπέλια καὶ κάνουνε ἔτσα δουλειές, ἔ, ἄστα 'δά, μὰ κα-
λά πᾶμε.....

—Μὰ ἔτσα 'τονε, λέει κι' ἀφέντης του. 'Εξέχασές
τον-ε; Γιά ἀναστορήσου εἶντα 'χει κανωμένα.....

—Καλά τὸ λέεις. "Ένας Θεὸς μόνο κατέει, εἶντα 'χει
κανωμένα κι' εἶντα 'χει παθομένα, καὶ νοῦ δὲ βάνει ποτές
του. Ντὰ ἤθελε κιόλας μεγαλύτερη ξεγεβέντιση, ἀπὸ τοῦ
νά κλέψη τοῦ Μπαρμπουνοβαγγέλη τὴ θυγατέρα κι' ἀπόης
νά τὴ γαῖρη πάλι στ' ἀφέντη τση γιατί τοῦ 'πε λέει, πὼς
δὲν τόν-ε θέλει, μουδὲ ζωντανό, μουδ' ἀποθαμένο;

—Σῶπα! 'Αλήθεια τὸ λέεις τοῦτο-να; "Εκλεψε τὴ κο-
πελιά κι' ἀπόης τὴν ἐγάτρε; "Ε, μὰ δὲν εἶναι ἄντρας.....
Κα' μ' εἶντα μοῦτρα ἐξαναγάτρε στὸ χωργιό;

—'Ελέγανέ του το μ' αὐτὸς ἐγέλα. Εἶχεν ὅμως κι'
ἕνα καλὸ ἀπάνω του, ἀπὸ ἄποῦ λίγοι νομάτοι τὸ 'χανε. Δὲν
ἐχάλα ἢ καρδιά του γιά πράμα. Κι' ἐδὰ ἀκόμης, ὅ,τι κι'
ἄ τοῦ πῆς κι' ὅτι κι' ἄ τοῦ κάμης, δὲ σοῦ πιάνει κακοσύνη
Οὔλα. κι' οὔλα. Ντὰ ἐβγάλανέ του καὶ μαντινάδες τό-
τες-ας, κι' ὄντιμως ἐγέλα κάθε πού τοῦ τοῖ λέγανε.

—"Οἱ 'δά; Γιά 'πέ μου τσι, νὰ χαρῆς.

—Δὲν εἶν' οἱ κοπελιές ὡζὰ νὰ παίρνουνται κλεφτάτα
Τσ' ἀδρώπους τοῖ παντρεύουνε μὲ τοῦ Θεοῦ τὴ στράτα

"Οποῖος θὰ κλέψη κοπελιά, κάνει μεγάλο κρίμα,
γιατὶ δὲν εἶν' ἢ κοπελιά ἄρνι, κασίκα, χτῆμα.

"Αν-ε 'πῆς καὶ κουβαρντᾶς, ἀπὸ τσι λίγους ἦτονε.

—Γιά κείνο-να δὲν ἔχει καὶ μιὰ τσακιστὴ δεκάρα στὸ
παραδοσάκουλό του,

—Εἶντα νὰ 'πῆς, μωρὲ Νικολιό. Οὔλος ὁ κόσμος ἔχει
τσι παραξενιές του. Μακάρι νὰ 'τονε κι' ἄλλοι σάν καὶ
τοῦτο-να.

—"Ε! Καὶ γιάντα 'δά κοπανίζει, ἔτσα λογιῶ, τὸ κοπέ-
λι του, ὁ γεβεντισμένος, νὰ τὸ σκατέψη ἀπὸ τὸ ραβδί,
ἀπὸ τὸ 'ει ἕνα καὶ μοναχό; Γ-ἢ ἐξέχασε τσι μπαρ-
μπεντιές ἀπὸ 'κανε, ὄντε ν-ἦτονε κι' αὐτὸς τόσος-ας;

—"Ε! μὰ εἶντα περιμένης ἐδὰ ἀπὸ τὸν 'Αλεξοβαγγέ-
λη. Δὲν τόν-ε κατέεις! Μιὰ κουβέντα τσ' ἀθροπιᾶς δὲν
γροικᾶς ποτές σου ἀπὸ τὸ στόμα του. "Ο,τι κι' ἄ πῆ,
κι' ὅτι κι' ἄ κάμη, εἶν' ἀνάλατο.

—Δίκιο 'χεις κι' ἄδικα κουβεδιάζουμε. "Ετσα 'ναι κιό-
λας. Μεγάλο πράμα εἶναι νὰ κατέη κιανεῖς νὰ κουβεδιάζη.

'Απὸ κατέει καὶ μιλεῖ μὲ γνώση καὶ μὲ τρόπο
κάνει καὶ κλαῖνε καὶ γελοῦν τὰ μάθια τῶν ἀδρώπων.

ΚΙ' ΕΙΝΤΑ ΔΕΝ ΘΕΛΕΙ

Εμάθατέ τα;

—“Οί, ωρρέ είντα γίνηκε, πάλι;

—“Ο Μυροπαντελής έπαραιτήσε, λέει, τή γυναίκα του.

—Μήστητί μου, Κύριε, αλήθεια τό λέεις, γ-ή παίζεις
μας πρωί πρωί;

—Νά χαρώ τό στεφάνι μου. ‘Οψάργας ήμουνε παω-
μένη ς’ τση Μακρομαρίας τό σπητι ν’ άποσπερίσω και ν’
άλέσω μιá ουλιά χόντρο, άπου δέν ειχα είντα ψήσω κι’
ήτονε ‘κειά κι’ ή Πετρομιχάλαινα κι’ έκανέ μας τό νάκλι
πού τση τό ‘πε, λέει, ό άντρας τση, άπου ήτονε
παωμένος στη Χώρα.

—Γιά ‘πέ μας, μπρέ, ό Θεός νά σε ξεμιστεύγη, είντα
λοής έγίνηκε πάλι τούτο-να.

—Είντα νά σās-ε πρωτοπώ κι’ έγώ δέν κατέω. ‘Εδά οι
γυναίκες έβγήκανε άπό τό νοϋ των-ε. Δέν είναι σά μιá
βολά. Είναι πολυέξοδες και δέ τσί φτάνει όσα κι’ άν-ε ξο-
δεύγει κιανείς. Κι’ ό πάσα εις, πού θά βάλη έτσα μπελλά
στην κεφαλή του, πρέπει καλά νά τό σκεφτή πλιά όμ-
πρός. Κι’ άπός είναι κι’ ή παντέρμη ή μόδα πού...

—‘Ο διάολος νά τή πάρη για μόδα, μά τούτη-να μάς
έκαμε και στά χάλια άπου ‘μαστε. Μά για τούτο-να,
θάργιε και τά καλλιμέντα μας.

—Διάλε τό ψώμα. “Ετσα και του Μυροπαντελή ή γυ-
ναίκα, δέν έκανε τό σταυρό τση, πού βρέθηκε ένας ά-
θρωπος και τήν έκουκουλώθηκε και παραιτήσε τσί δου-
λειές του χωργιού, τό μαζωχτό, τή μπουγάδα στον ποτα-
μό, τό κουβαλητό του νερού, πού ξεκατινίζεσαι νά πχαινο-
φέρνης τή λαήνα τόσο-να κόσμο, κι’ ένα σωρό άλλα, πα-
ρά ‘θελε ή παντέρμη και μόδα....

—“Οί δά! Και για τούτο-να, τάξε μου, έχωρίσανε;
Ντά δέν ήτονε έξε μήνες παντρεμένοι....

—Γροίκα νά δης. Ἄπης ἐστεφανώθηκε, λέει, ἀρχίνηξε τὴ μουρμούρα. Ὅτι ὁ μπαρμπέρης πρέπει νά τὴ χτενίζη κάθε μιὰ κι ἄλλη, δὶ τσάντα θέλει γιὰτ' ἐπεράσεν ἡ μόδα τσ' ἄλληνῃς, ἀπού 'χενε πρὸ ἓνα μῆνα ἀγορασμένη, δὶ, καινούργια καρτσόνια νάυλο θέλει, γιὰτ' ἐφύγανε, λέει, οἱ πόντοι τῶν ἄλλωνῶ....

—Διάλε τὴ σόρτα τση, καὶ ντὰ δὲν ἐμπόργιε νά πιάση τὴ βελόνα νὰ τ' ἀναρράψη μοναχὴ τση;

—....Ὅτι καπέλλο θέλει....

—Τοῦτο-να τσῆ 'λειπε....

—Ὅτι βραχιόλια θέλει, ρολογάκι θέλει, δακτυλίδια θέλει, κολιέδες θέλει, παραδουλεῦτρες θέλει....

—Ναὶ λωδὰ, γιὰτι 'τονε ἔτσα μαθημένη στὸ χωργιό τση..

—...Ὅτι μπογιά γιὰ τὰ νύχια θέλει, γιὰ τὴ μούρη, γιὰ τὰ μαλλιά καὶ ντὰ κατέω εἶντα ἄλλό 'θελε, κι' ἔβγανέ του καὶ μιὰν πήχη γλώσσα, κάθε πού 'θελε, τση 'πὴ νά μὴ καπνίζη ὀμπρὸς σέ ξένους ἀθρώπους....

—Γροίκα τοῦ λόγου σου πράματα! Δὲν ἐσμίγανε, καλότυχε τ' ἄστρα των-ε. Μὰ κι' αὐτὴ τὸ πολιόκανε θαρῶ. Ἄν-ε τὴν εἶχε ὁ ἄντρας μου.... θὰ 'τονε κι' ὄλας καταλυμένη ἐφτὰ βολές.

—...Ἰσαμε π' ἐμπέστησε, ὁ μαυροσκότεινος, ὁ ἄντρας τση, καὶ μιὰν ἀργαδινῆ, σὰν εἶδε κι ἀπόειδε πῶς δὲν ἔπερνε γιὰτριὰ τὸ πρᾶμα μπλιό, μ' οὔλες τσ' ὀρμηγιές πού τση 'κανε, φωνιάζει τὸ πεθερό του:

—Λὲ, κατὲς πρᾶμα; Ἐβγῆκε ἀπὸ τὸ νοῦ τση ἡ θυγατέρα σου. Δὲ τὴ βαστῶ μπλιό. Θώργιε την-ε εἶντα φορεῖ. Σκιὰς εἴκοσι λίρες κἀνουνε οὔλα τοῦτα-να πού φορεῖ καὶ δὲν εἶναι φχαριστημένη. Ἐξέβγαλέ με μπλιό μὲ τσ' ἀπαίτησές τση. Μόνο νά τὴν πάρης καὶ χαλάλι τση ὅτι μοῦ 'χει 'ξοδεμένα ἴσαμε 'δά.

Κοὶ τοῦ τὴν-ε πσραιτᾶ.

—Μὰ ἔτσα πού λάλιε, καλὰ τὸ 'παθε. Κιαμέ, εἶντα θάργιε πῶς ἦτονε; Μιά χωριάτα σὰν κι ἐμᾶς κι' ἐπῆγε στὴ Χώρα κι' ἐπῆρε ὁ νοῦς τση ἄερα. Ἦθελέ τα κι' ἔπαθέ τα.

—Ὅτι τάξε μου κιόλλας..... μὰ....

Καλὰ τὸ λέν' οἱ φρόνιμοι καὶ τσί γυναῖκες ψέγουν γιὰτ' ὄλο τὰ χειρότερα καὶ τὰ κακὰ γυρεύουν.

Καὶ δίχως γνώση τίς κρατοῦν καὶ κουζουλές τσί κρίνουν, γιὰτι διαλέγουν τὸ κακὸ καὶ τὸ καλὸ τ' ἀφήνουν.

—Ὁ Θεὸς ν' ἀγιάση τὸ στόμα σου. Ἰδία 'τσά 'ναι πού τὸ λές. Διάλε το ψῶμα..

Καλώς και καλώς ώρισες μωρέ Νικολιό. 'Αποθυμήσα-
 μέ σε, μά την ημέρα πού 'ναι από πάνω μας, εδά
 πού 'λειπες. Μά έκαλόκατσες λέω! Πρέπει πώς θά
 καλοπέρνας...Κι' απός, έτσα πού θωρω, έσύμπισέ σου ή
 γι- 'Αθήνα. - Θώργιε έκειέ πώς έγίνηκες. 'Αλάβοτά σου,
 κουζούλαμά 'σαι, μά τό Θεό. Κι' έβάστας μας εδά πρά-
 μα 'τσά, γ-ή έτσα 'ρθες;

—Διάλε τό δώρος τό βάστουνα, γιά δέ μ' άβατζάρα-
 νε οί παράδες.

—'Ατζεμπα Θέ'μου αλήθεια τό λέεις;

—'Αντρίστικα σου λέω. 'Εκειά, μωρέ Κατερίνη, και
 μυθιαστούς νά τσί βαστάς τσί παράδες, δέ σέ φτάνουνε.

—'Ε! μά δέ τό πατέρνω. Νά με κεράσης, μπάρε μου,
 μιά γκαζόζα, έκειε στού Φραγκιαδαντώνη τόν καφενέ, εδά
 πού θά περνούμε.

—Νά σέ κεράσω. 'Αλλοίμονος.

—Δέ θέλω, μπρέ Νικολιό, πράμα, μά έτσα στο 'πα
 γιά νά 'δώ την όρεξί σου, Μόνο 'πέ μου 'δά, είντα τό-
 πος είναι τούτη-να ή γι- 'Αθήνα;

—Είντα νά σου πώ, μωρέ κοπελιά, κι' είντα νά μή σου
 πώ, άπού δέ κατέω κι' έγώ από πού νά πρωταρχινίξω.
 'Εκειά 'ναι ένας παράξενος τόπος.

—'Ως έπάτησα τόν πόδα μου, έχασα, μπισ-μπιτοϋ, τόν
 άπατό μου. Δέ σαλεύουνε οί γι-άθρωποι, σά κι' έπαέ,
 ς' τσί στράτες, μόνο τσί θωρείς και γλακούνε, τάξε πώς
 τσί κυνηγά κιαιές. Κι' απός δέν είναι και λίγοι. Φραμ-
 μένες είναι ούλες οί στράτες. Θέ'μου Μεγαλοδύναμέ
 μου, ά'δ'έ χιασιρντίζει ό νοϋς σου, νά θωρείς τσ' άθρω-
 πους και τ' αύτοκίνητα ν' άνεβοκατεβαίνουνε. Και δέ μπο-

ρεῖς νά πᾶς κι' ἀπ' ὅπου θέλεις. Πρέπει, λέει, νά πχαί-
νης ἀπό τοῖ μπρόκες. "Αντες ἐδᾶ τοῦ λόγου σου, νά ψά-
χνης νά γυρεύγης τοῖ μπρόκες, γιά ν' ἀντιπεράσης.

—"Ε! κι' ἄ δέ περάσης ἀπό 'κεια, εἶντα θά σοῦ κά-
μουνε;

—Γιά μιᾶς θά σέ κόψη κιανένα αὐτοκίνητο. Τά παντέρ-
μα, ἄ δέν εἶναι πλιά πολλά ἀπό τσ' ἀθρώπους. "Αν-ε πᾶς
καί μπῆς κι' ἐκεια, δέ σ' ἀφίνουνε, παρά σοῦ φωνιάζουνε
νά πᾶς, λέει, στήν ὄρά. Κι' ὄντε ν-ἔρθη 'δᾶ ἡ γι-
ἀράδα σου, ὕστερα ἀπό... μιᾶ ὥρα, πρέπει πλιά ὀμπρός νά κά-
μης τὸ σταυρό σου κι' ἀπός νά μπῆς.

—"Οἱ δά;

—Ναῖσκες. Γιατί σέ φαλαγκονιάζουνε ὄντε μπαινης
καί μπορεῖ νά σκιστής, νά μισερωθής, γ-ἡ ν' ἀπομεινης
ὁ μισὸς μέσα κι' ὁ μισὸς ὄξω. "Ετσα τὸ 'παθα κι' ἐγῶ.
'Απῆς ἐμπῆκα —σά μέ κάμανε σά τῆ πῆτα,—ἐσφαλίξανε
γιά μιᾶς οἱ πόρτες κι' ἀπόμεινε ἡ βράκα μου ὄξω. Εἶντα
διάλογο θά γενῶ, λέω ἀπό μέσα μου. "Αχνα δέν ἔβγαλα.
Δέν ἦτονε, λέω μικιὸ πράμα. Δέν ἐπέρασε ὄμως ἕνα λε-
φτό καί νᾶσου καί φτάνει κεῖνος-ας ποῦ μάζωνε τοῖ πα-
ράδες καί μοῦ λέει νά πάω, λέει, πλιά ὀμπρός, Λέω του,
δέ μπορῶ νά ξεσύρω, ὄξω ν' ἀνοίξη ἡ πόρτα, γιατί, θῶρ-
γιε εἶντα 'παθα... Κι' ἔδειξά του τῆ βράκα μου, ποῦ
τόν-ε φαλαγκωνιασμένη στή πόρτα κι' ἐκρέμουντονε ἀπό
ὄξω. "Ε! Εἶντα γίνηκε 'δᾶ, μῆ ρωτᾶς. 'Εσπασοντεργιά-
σανε στά γέλοια οὔλοι ἀπού 'τονε 'κειά γύρω. Φαντά-
σου κι' εἶντα θά 'λεγε, ὁ κόσμος ἀπού θά τῆ θῶργιε νά
κρέμεται ἀπόξω...

—Κι' εἶντ' ἀπογίνηκε 'δᾶ στήν ὕστεργιά; Γιά 'πέ μου,
μά τὸ Θεό σου.

—'Εφωνιάξανε τοῦ σωφέρι κι' ἐστάθηκε κι' ἀνοίξε τοῖ
πόρτες κι' ἔβαλά την-ε μέσα. Εἶντα γελαῶς; Παράξενο
σοῦ φαίνεται;

Μόνο ἄντες ἐδᾶ νά σέ κεράσω, ἄ-νε θέλεις καί τὸ
βράδυ θά σ' ἀνυμένω ν' ἀποσπερίσουμε στό κονάκι μου
καί τ' ἀπολέμε.

—Νά 'ρθω θέλει μά τὸ Θεό.

Καλώς την Κατερίνη! Καλώς ώρισες. Είπες μου το, πώς θά 'ρθης κι' έκαμές το κιόλας. Κάτσε 'δά όθές 'παι, άπού θά βολεύγει πλειά καλά. Ναι.

—Καί ποϋ θά κάτσω, μωρέ Νικολιό, άπού δέν ξει τόπο, δέν τό θωρείς;

—Κάτσε σου λέω. Θά μάς-ε βάλη θέλει και τσί δυό, μά δέν έχουμε, τά περισσια πάχη.

—Έγώ θωρώ κι' έξεμούρισες στην 'Αθήνα... "Έπαι θά κάτσω γώ, νά 'μαστονε άλάργο-άλάργο, γιατί δέν κατέεις κι' είντα μπορεί νά γενή... Θωρώ κι' είναι και σαραβλιασμένη μιá οϋλιά ή καθέ σου έτουδα και μπορεί νά γενή και πράμα ζημιά, νά φταίω έγώ...

—Μωρέ άφρουκάζου 'ντα σου λέω κι' άφηστα τουτ'να, μά γερή 'ναι. Δέ τή θωρείς;

—Έπαι θά κάτσω σου λέω.

—"Ας είναι καλά τό ίνάτι σου. Κι' άπού τό μεταγνώση, στό σακούλι του άς τό βάλη...

—Γιά 'πέ μου 'δά κι' άστα τουτ'να-να, είντ' άλλο 'δες στην 'Αθήνα; γιατί όψές, δέ μου τ' άποτελείωσες.

—Γροίκα νά σου πώ. Δέν κάνουμε 'μεις εκείά, καλότυχη. Δέν κάνουμε. Σε κάθε σου ζάλο, σ' άπαντήχνει κι' ό πειρασμός και πρέπει νά 'εις, τόσα-νε τά μάθια σου όντε πορπατείς, γιατί άλλοιώς έχάθηκες κακορίζικη. "Αν άπόμενα άκόμης κιαμιά δεκαπενταρέ μέρες, ήθελε νά κουζουλαθώ. Ναι μά τό Θεό!

—Ντά είντα πειρασμοί 'ναι;

—Πολλοί πειρασμοί, καλότυχη. Μά... έλα σου λέω έπαι άπού σου βολεύγει, για δέ μπορώ νά σέ θωρώ νά ταλαποδέρνης έτσα λογιώ.

—Καλά 'μαι σοῦ λέω, μόνο λέγε.

—Καλό!... Πολλοί πειρασμοί. πού λές, μὰ ὁ πλιά μεγά-
λος— καί μὲ τὸ συμπάθειο κιόλας—εἶναι οἱ γυναῖκες.
"Ὡ! τσι παντέρμες, ἃ δὲν εἶναι μιλιούνια, διάλε τὴ σόρ-
να των-ε. Κι' ἀπός, Θέ μου Μεγαλοδύναμέ μου. κι' εἶν-
τα γυναῖκες εἶναι... Θέ 'μου, ξεμύστευγε ἀπὸ πέση στὰ
χέργια των-ε. Γροῖκα νὰ σοῦ πῶ εἶντα 'παθα καί νὰ
γελάσης. Μιάν ἡμέρα, ἦτονε ἓνα σωρὸ γυναῖκες ἀπόξω
ἀπὸ τὴ πόρτα 'νιοῦς μαγαζιοῦ κι' ἐθωρούσανε τὴ μό-
στρα του. "Εστεκα 'δὰ κι' ἐγὼ κι' ἀνήμενα νὰ φύγη κια-
μιά, νὰ κάμη τόπο νὰ περάσω, μὰ ναφιλέ. Σὰ νὰ τὸ κά-
νανε ξαργουτοῦ καί ξεκολιμὸ δὲν εἶχανε. Σιμώνω των-ε
τὸ λοιπὸς, κι' ἐγὼ καί τῶν-ε λέω:

—'Ασοῦστε, μωρὲ, νὰ περάσω. Εἶντα διάολο στέκεστε
ἐτουδα τόση-να ὦρα καί κάνετε;

Κι' αὐτές, οἱ γεβεντισμένες, ἐσκάσανε στὰ γέλοια.

—Νὰ σὰς-ε δώκω θέλει μιὰ μὲ τὸ ραβδί μου, νὰ σὰς
ἀσβολώσω.

Τότες-ας σκύφτει μιὰ καί μοῦ λέει στ' αὐτί.,.

—Στ' αὐτί;

—Ναί στ' αὐτί!

—Κι' εἶντα σοῦ 'πε;

—Σίμωσε 'δὰ νὰ σοῦ πῶ

—Ντὰ δὲ μπορείς νὰ τὸ πῆς ἀπὸ 'τουδά; γ-ἦ φοβᾶσαι
μὴ χάσης τὴ φωνή σου; "Ε! νὰ λέγε.

—(Τὴ φιλεῖ).

—"Ὡ! Ναλέτι νὰ 'χης, ντεψίζη. 'Ετούτο-να 'τον-ε τάξε
μου, τὸ 'πωτό σου;

—'Εφώνιαζε μου ἡ κοπελιά κι' ἐγλυκοφίλησέ με
κι' ἡ γλύκα ἦτονε πολλή κι' ἐλιγομάργιασέ με.

—Καλά σοῦ 'πα 'γὼ πὼς ἐξετσιπώθηκες στὴν 'Αθήνα
καί πὼς θὰ σέ μανταλώσουμε 'δὰ.

—'Ετούτο-να μοῦ 'πε. Γιάντα μανίζεις Κατερίνη; Δὲ
σοῦ ξαναλέω κι' ἐγὼ πράμα. Κι' εἶντα κάνεις φεύγεις
κιόλας; Λῶπης ἐμάνισες;

Δὲν τὸ 'χω 'γὼ γιὰ τὸ φιλί, σφουγγίζω το καί βγαίνει,
μὰ τὸ 'χω, πὼς γλυκαίνεσαι καί ποῖός σέ ξεγλυκαίνει;

Μά είντα 'εις κι' είσαι πάλι ἔτσα λοῆς ντουσουντισμέ-
νο, μπρέ Νικολιό; 'Εδά και κάμποσες μέρες, σέ θω-
ρῶ και δέ μ' ἀρέσει. Πράμα σου τρέχει γ-ῆ;

—Δέ με παραιτᾶς, λέω 'γώ...

—Δέ σέ παραιτῶ μόνο πέ μου. Καί δέ κατέεις, μπορεῖ
κι' ἐγώ νά σου χρησιμέψω ποθές... Μά, σά ν' ἀνεμίζω
εἷντα 'εις... Πράμα σεβντᾶς εἶναι στή μέση. "Ε; ἔτσα
δέν εἶναι;

—Και πῶς τ' ἀνέμισες;

—Δυὸ πράματα, κακόρικε, δέν κρύβονται. 'Ο παρᾶς
κι' ὁ ἔρωντας.

'Απ' ἀγαπᾶ, γνωρίζεται ἀπ' τῆ πορπατηγιᾶ του
ὄμπρός κι' ὀπίσω του θωρεῖ νά δῆ τὴν πεθυμιά του

Μόνο πέ μου, πιά 'ναι ἡ σκορδόπιστη πού σου πῆ-
ρενε τὸ νοῦ σου, κι' ἄν ἀξίζει, θά σέ βοηθήξω κι' ἐγώ
—κι' ἀπὸς κατέεις πῶς μου τρέχουνε ἐμένα τὰ προ-
ξενιά.

—Νά σου πῶ θέλει, —κι' ὁ Θεὸς πού τὸ κατέει, ἤθε-
λά την-ε τῆ γνώμη σου— μόνο μὴν 'πεῖς πράμα ποθές,
γιὰ δέν κάνει. Ξιά σου.

—Λέγε και σῶπα, γιὰ ποιᾶ με πέρασες;

—Γροῖκα νά δῆς. Δέν εἶναι πολὺς καιρὸς ἀπού, ἐγνώ-
ρισα μιὰν κοπελιά —ὄνομα και μὴ χωργιό— και... εἷντα
θές κι' εἷντα γυρευγεις — ἐπῆρε μου τον-ε τὸ νοῦ.

Τὴν ἀγαπῶ με τὴν καρδιά και μ' οὔλα μου τὰ μέλη
και νά τῆ πάρω σκέφτομαι κι' ἄς εἶμαι και κοπέλι.

—Θῶργιε δουλειές τσ' ἀκούω. 'Εκουζουλάθηκες φαί-
νεται.

Ὡς και ἀηδόνι πού 'ν' πουλί νά παντρεφτῆ γυρεύγει
βαρέθηκε τῆ λευτεργιά και τῆ σκλαβιά διαλέγει.

—Κι' ἐδά, δὲν κατέω εἶντα νά γενῶ. Δὲ μοῦ δούδει
ὁ νοῦς μου, μουδὲ νά δουλέψω, μουδὲ νά φάω μουδὲ νά
κοιμηθῶ, μουδὲ πράμα. Κι' ὄψές ἔπιασα και τση 'γραφα
τουτο-νε τὸ γράμμα πού θωρεῖς, γιά νά 'δῶ, μπάρε μου,
ἀν-ἐ μ' ἀπαντήσῃ, νά ἡσυχάσω μιὰ οὐλιά.

—Σέβου κακομοίρη, μὴν 'πᾶ νά κάμῃς κιαμιὰ κουζου-
λάδα, γιά θά τῆ πλερώνεις σὲ οὔλα σα τὰ χρόνια. Ἐ-
τουτες-ας οἱ δουλειές, δὲ θέλουνε βιάση. Καί νά τὸ
κατέης. Φούρια 'ναι και θά περάσει.

Κάτσε καλά λογάρισε κι' ὕστερα ν' ἀγαπήσῃς
γιατί δὲν εἶναι μάλωμα νά τὸ ξεπαραλύσης.

Μόνο ἄς εἶναι 'δά, διάβασέ μου το.

—Γροίκα, τὸ λοιπός:

«Φῶς τῶν ἀμμαθιῶ μου.

Ὁ ἐρχομός σου ἔπαε στῆ Χώρα, ἔκαμέ με ἄνω κάτω.
'Ἐξεθεμέλιωσέ μου τὴν καρδιά, ἀπού τὴν πρώτη στιγμή
πού τὰ μάθια μου 'νταμώσανε μὲ τὰ δικά σου. Κάθε
βολά πού μ' ἐξάνοιγες, ἐθάrouνα, πῶς ἄλλαζε οὔλος
ὁ κόσμος. Κι' ἐγῶ, σὲ θάρουνα και δὲ σὲ χορταίνανε τὰ
μάθια μου. "Ατζεμπα, θά μὲ συλογίζεσαι κι' ἀπατή σου
πότες-πότες; Ἐγῶ, ἀπού τὴ πρώτη μέρα πού σ' εἶδα,
εἶπα ἀπό μέσα μου. "Ἐντηγε τὴν κοπελιά πού μοῦ
κάνει. "Ὁμως λωδὰ τοῦ λόγου σου, ἐκρυβούσουνε και
δὲ σὲ πολυθάρουνα. "Ἐννοιωθα ὁμως πῶς εἶσουνε ἔπαε
και παρηγορούμουνε μιὰ σταλὲ. Μὰ 'δά πού 'φυγες, ἔφυ-
γε κι' ὁ νοῦς ἀπού τὴ κεφαλή μου και δὲ κατέω εἶντα
μοῦ γίνεται. Γιά τουτο-να και σοῦ μπέμπω ἔτουτο-νε τὸ
γράμμα κι' ὀρπίζω, πῶς θά μοῦ δώσεις και σὺ μιάν
ἀπάντηση, ἔτσα πού πρέπει. Μιὰ βολά, νά τὸ κατέης
πῶς σ' ἀγαπῶ και πῶς ἄλλη κιαμιὰ δὲν εἶναι στὴν καρ-
διά μου, παρὰ ἐσύ και μόνο.

Μέσ' τὴ καρδιά μου βρίσκεσαι στὰ σπλάχνα μου κοιμᾶσαι
κι' ἔκεια θά σ' ἔχω μάθια μου ὥστε νά ζῆς και νά'σαι

Σὲ γλυκοφιλῶ

ΤΟ ΝΙΚΟΛΙΟ

—Νά γυρεύῃς τὴ δουλειά σου και ν' ἀφήσης τσι
μπουνταλές πού σὲ βαστοῦνε. Ἐδά οἱ-γι-ἄντρες, μπρέ,

είναι παρακαλετοί και δέ παρακαλοῦνε.

—Μά ἀφοῦ τὴν ἀγαπῶ, εἶντα θά γενῆ;

—Γροικᾶς εἶντα σοῦ λέω; Γιά θά τὸ μεταγνοιώσης κακομοίρη μου. Ἐμένα ρῶτα νά σοῦ πῶ. Μήνυσέ τση πλιά ὄμπρός χαιρετίσματα και κατὰ πού θά σ' ἀπαντήση, θά σκεφτοῦμε εἶντα θά κάμωμε.

—Ἐγὼ θά τση τὸ μπέψω και ξιά τση. Μά ἔπαιε πού τὰ λέμε, καλύτερο δέ θά βρῆ, "Ε! Εἶντα λές και τοῦ λόγου σου;

Ποιὸς ἄλλος εἶναι σάν κι' ἐμέ, στή λεβεντιά και χάρη.
"Ὅποια μέ 'δεῖ μέ ρέγεται ἄντρα τση νά μέ πάρη.

—Ἐτσά 'ναι κιόλας, μωρὲ Νικολιό. Γιά τοῦτο-να σοῦ λέω και νά μὴ βιάζεσαι. Τὸ καλογερικό νά 'ναι καλά, μὰ καλογέροι....

ΤΟ ΦΑΡΑΓΓΙ ΤΗΣ ΣΑΜΑΡΙΑΣ

Με μιά σπαθιά του ὁ Θεός, ἔσκαψε τὴ Μαδάρα,
κι' ἔνα φαράγγι ἀνοίχτηκε, ποὺ φέρνει σου τρομάρα.

Δέ μᾶς εἶπες ἐδᾶ κερά 'Ασπασία, καί πῶς λοῆς σοῦ φάνηκε κι' ἡ-γι-'Αθήνα.

—Νά σᾶς-ε πῶ θέλει, μόνο ἀνημένετέ με δυὸ λεφτά, ν' ἀνακατώσω τὸ τσικάλι μου, νά μὴ μοῦ πιάση τὸ φαητό.

—“Ἐλεγά το μπρὲ κι' ἐγὼ πῶς θά πάω κιαμιὰ βολά, ὀθ' ἔκεια πέρα, μὰ δὲ τ' ἀξιώθηκα ἀκόμης. Κι' ἔχω το μεγάλο καημὸ, γιατί 'μαι, σκιάς 70 χρονῶ καὶ δὲν ἐξέσουρα ἀπὸ 'παι, ὄξω μιὰ βολά, οὔλη κι' οὔλη, ἀποῦ ἀκλούθουνα τ' ἀφέντη μου ὄντε-ν-ἐπήγαινε στὴ Χώρα νά μπαρκάρη γιὰ τὴν 'Αμερικὴ. Κι' ἀπός, διάλε τ' ἄλλο ζάλο ἀποῦ 'καμα. Μ' ἀλήθεια 'ναι κιόλας πῶς ἐγαίρες μὲ τ' ἀρεόπλανο;

—'Αλήθεια 'ναι.

—“Ἐκαμές την-ε τάξε μου τούτη-να τὴ μπουνταλέ; 'Εγὼ, νά τὸ κατές, κερά 'Ασπασία μου, δὲ μπαίνω ἔκεια μέσα, ὁ κόσμος νά χαλάση.

—“Ἐτσα τὸ 'λεγα κι' ἐγὼ, καημέχαρη κι' ὄντιμως, ἔτσα ποῦ 'ρθανε τὰ πράματα, δὲν ἐμπόρουνα νά κάμω κι' ἄλλοιῶς, κι' ἐμπήκα. Μα ἐχρειγιάστηκά τα!...

—Εἶντα 'παθες;

—“Ἐτσα ποῦ πήγαινε, τὸ παντέρμο, ντρέτα, πότες-πότες ἐκωλοκάθιζε —ἀνάθεμά το— κι' ἐκόβγουντανε τὰ ἡπατά μου. Εἶντα διάολο πάθαινε καὶ γιάντα τὸ 'κανε, δὲν κατέω νά σᾶς-ε πῶ. “Ἐπεσέ μου καὶ τὸ φλυτζάνι τοῦ καφέ ἀπὸ τὴ χέρα μου κι' ἔκαμα τὸ φουστάνι μου σαφῆς λεκέδες. “Ἐφυγέ μου καί...τὸ νερό μου ἀπὸ τὸ φόβο μου κι' ἀπογίνηκα. Διάλε τὸ' ἀποθαμένους του ἀποῦ τὸ 'βγανε.

—Κακό καί κακοντόπαθα. Καί ποῦ τὸν ἡῶρες τὸν καφῆ ἔκεια μέσα: Ἐβάστας τον-ε μαζὺ σου, γ-ἦ;

—Παρά. Ἐκεια σοῦ τόν-ε δούδει μίαν κοπελιά — ὄ-φου ἡ παντέρμη ὄμορφη ἀπού ἔτον-ε— μαζὺ μὲ μπισκό-τα. Στὴν ἀρχὴ-ἀρχὴ, σοῦ φέρνει Ἀμερκάνικη μαστίχα γιὰ νὰ μασῆς νὰ περνᾶ, λέει. ἡ-γι-ῶρα σου.

—Πήγαινε κοπελιά μου, μὰ δὲ μοῦ χρειιάζονται μένα ἔτσα πράματα, γ-ἦ τὰ ντόδια θαρεῖς πὼς ἔχω; Μόνο ἔπε μου, γιάντα κάνει ἔτσα λογιῶ καὶ κολῶκαθίζει οὔλη τὴν ὥρα καὶ νὰ σπάση θέλει ἡ χολή μου, ἀπού τὸ φόβο μου.

—Δὲν εἶναι πράμα, μοῦ κάνει, καὶ μὴ φοβᾶσαι. Κι' ἀρχίνηξε κι' ἐγέλα.

—Γιάντα γελάς, μπρὲ κοπελιά; τση κάνω κι' ἐγώ. μικιό πράμα σοῦ φαίνεται τοῦτο-να; Νὰ ἔπα νὰ πῆς κείνου-να ποῦ τὸ λαλεῖ, νὰ τὸ πχαίνη ντρέτα καὶ νὰ μὴν κάνη κουζουλάδες, γιὰ θὰ μᾶς-ε καταλύση ποθὲς οὔλους. Λώμπης παίζει μὲ τὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων;

Μ' αὐτοί, μωρὲ παιδί μου, σὰ νὰ τὸ κάνανε ξαργουτοῦ. Κι' ἀπὸς μ' εἶχανε καὶ δεμένη ἐκεῖα στὴν κα-θέκλα, μὰ ἐκάτεχα ἐγὼ τὴ δουλειά μου.

—Θέ μου Μεγαλοδύναμέ μου, καὶ πὼς λοῆς βγαίνει ἔκεια πάνω κείνο-να τὸ πράμα, Ἄ δὲν εἶναι νὰ τὸ σκέ-φτεσαι καὶ νὰ κουζουλαθῆς. Ἐτσα ποῦ το θωρῶ νὰ περνᾶ ἀπὸ ἔπαε, ποῦ καὶ φορᾶ, γροικῶ τὸ νοῦ μου νὰ σαλεύγη.

—Ὅντε ν-ἐφτάξαμε ἔδα, διάλε πᾶρε τὴ σταλιά τὸ αἷμα ἀπού ἔχα ἀπάνω μου. Σάν τὸ λεμόνι ἦτονε κίτρινη ἡ μου. Καὶ σάν ἐπόρισα ὄξω καὶ πάτησα τὸν πόδα μου στὸ χῶμα, ἔκαμα τὸ σταυρό μου ἀπού ἔρθα ζωντανὴ κι' εἶπα: ὁ Θεὸς νὰ μὴ μ' ἀξιῶση νὰ ξαναμπῶ σ' ἔτσα πρά-μα. Καλλιὰ ἔναι χίλιες βολὲς τὸ παπόρι κι' ἄς βγαίνουνε τ' ἄντερά μου ἀπὸ τὸ ἔμετό, δυὸ μέρες.

—Δίκιο ἔχεις. Δὲν εἶναι, λέω, καὶ μικιό πράμα νὰ βγαί-νεις στὸν οὐρανό. Καλὰ τὸ λέγε οἱ παλαιῖνοι: «Στράτα, ποῦ δὲ θωρεῖς γαῖδουροκαβαλίνες, δὸς την-ε τοῦ διαόλου.»

Κερά Νικολάκινα, πρόβαλε, μά τό Θεό σου, από τό ματζιπέτι, νά σε 'δῶ.

—Εἶντα 'ναι πάλι;

—Θώργιε 'κειέ τσι χωραΐτισες, εἶντα λοῆς εἶναι ντυμένες.

—Ντά γυναῖκες, τάξε μου, εἶναι κείνες-ας, μέ τά κοντά παντελόνια; Κακό καί κακοντόπαθα. Θώργιε τοῦ λόγου σου, σ' εἶντα χάλι κατήντησε ἡ πρεπιά τση γυναίκας.

Καί δέν ντρέπουνται, οἱ μαγαρισμένες νά βγαίνουνε ἔτσα λογιῶ ς' τσι στράτες νά τσι θωροῦνε οἱ γι-ἀθρώποι; Θώργιε τσι πῶς πηδοῦνε. Γι' αὐτό μᾶς ὀργίστηκε κι' ὁ Θεός, μωρὲ Νικολιό, γιά τοῦτες-ας τσι ξετσιπωσιές καί τὰ ξεγεβεντίσματα τῶν ἀθρώπων.

Διάλε τσ' ἀπολεμάρους μου, κι' ἄν εἶχα θυγατέρα κι' ἔβγαине, ἔτσα λογιῶ, ς' τσι στράτες, ἄ δὲ θά τὴν εἶχα καταλυμένη ἑφτά βολές.

—Μὴ λές μεγάλο λόγο, γιά δέν κατέεις εἶντα σοῦ φυλάει ἡ μοῖρα σου. 'Εδὰ ὁ κόσμος ἄλλαξε, Δέν εἶναι ἔτσα πού τόν ἐκάτεχες μιά βολά.

"Ἀλλαξ' ὁ κόσμος σήμερο. Κι' ἀκόμ' εἶντα θά δοῦμε!

"Ἄλλοι παπαδες ἤρθανε κι' ἄλλα χαρδιά βαστοῦνε.

—Στόν καιρό μας κιόλας, ἄντρες καί γυναῖκες, εἶχανε σεμνότη ἀπάνω τῶν-ε. Οἱ κοπελιές ἐβάνανε μακρά καί φαρδύα φουστάνια, δὶ σάν κι' ἔτοῦτα-νε πού φοροῦνε 'δά, οἱ προκομένες κι' εἶναι ἓνα κομμάτι πανί, μιά πήχυ οὔλο —οὔλο, κολλημένο ἀπάνω τῶν-ε καί τὰ θωρεῖς οὔλα τῶν-ε.

Εἶντα ξετσιπωσιές εἶναι, μά τό Θεό σου, τοῦτες-ας; Δὲ τσι θωροῦνε, μαθῶς, οἱ γι-ἄντρες τῶν-ε;

Μίστητί μου Κύριε.

—Σώπα 'δὰ νὰ χαρής μὴ βλαστημᾶς, χρονιᾶρα μέρα, μὰ 'δὰ ἔτσα ντύνονται οὐλες οἱ γυναῖκες. Ντὰ δὲ τσι θωρεῖς καὶ στὴ Χώρα, ὄντε πᾶς;

—Ναί, μπρέ, μὰ δὶ πάλι ἔτσα λογιῶ. 'Επερισιοκάμανέ το τοῦτες-ες πάλι, ὦ! διάλε—διάλε τὴ σόρτα των-ε. Ντὰ δὲ θὰ ποθιάξουνε, ἔτσα ὀλόγδυμνες ἀποὺ 'ναι, νὰ πᾶνε στὴν ὄργην τοῦ Θεοῦ;

Κι' εἶντα γυρεύουνε 'δὰ ἔπαιε κι' ἦρθανε; Γιὰ νὰ ξεμυγίσουνε τὸ 'ντρες μας;

—Κατέω 'γώ; Γιὰ νὰ πάρουνε φαίνεται τὸν ἄερα των-ε.....

—'Ο διάολος, νὰ τσι πάρη καὶ νὰ τσι σηκώση.

—Μὴ τόν-ε λές τὸ διάολο, ψηλά δὰ σέ σηκώση καὶ δὰ σέ βγάλη στὰ ψηλά καὶ χάμεις δὰ σέ δώση.

—'Ας μπῶ μέσα, μὰ πορεύομαι νὰ τσι θωρῶ, καὶ τὰ μοῦτρα μου πέφτουνε.

—Μὴ γούζεσαι 'δὰ καὶ μὴ κάνεις ἔτσα λογιῶ, μὰ τὸ ἴδιο σοῦ κάνει. Καὶ νὰ τὸ κατέεις, καλλιὰ ν' αὐτές, παρὰ τσι δικές μας ἔπαιε. Θωρεῖς τσι; Καὶ τὸ διάολο πεταλῶνουνε τοῦτες-ας!

—'Εγὼ κατέω ἕνα πράμα. Πῶς τούτου-νε τοῦ ζαμανιοῦ οἱ γυναῖκες, μυρίζουνε τοῦ διαόλου κι' ὅτι θές μοῦ λέγε 'μενα. Μόνό ἄς πᾶω μέσα, μὴ μοῦ καεῖ τό τσικάλι, νὰ 'ναι αἰτία τοῦτες-ας οἱ μαγαρισμένες.

—Κάτσε σοῦ λέω.

—'Αλλο καὶ δὲν ἦτονε, παρὰ νὰ κάτσω.

Εἶν' ἕνας λόγος παλαιός κι' ἀληθινὸ τὸν κρίνω
«'Οπ' ἀφρουκάται κοπελιοῦ, γίνεται σὰ καὶ 'κεῖνον».

ΕΜΟΥ ΚΛΕΦΤΗΣ ΕΜΟΥ ΨΕΥΤΗΣ

Κερά Τζαμπιώ. "Επαδά σαι; Καλές μυρωδιές γροικῶ.
Είντα μαγερεύεις, μά τὸ Θεό σου καί μυρίζε
έτσι λοῆς;

—Καλῶς τὸ Νικολιό. Καί πῶς κι' ἦτονέ 'δά καί μὲ
θυμήθηκες; Κιαμιὰ γρέ θὰ ν-άποθάνη. "Εμπα μέσα, πού
σὲ θέλω κιόλας. Συμπάθησέ με ἕνα λεφτό, γιατί εἶμαι
στό τηγάνι. 'Απὸ ντά-ν-ὀψές ἔχω μαζωμένα δυὸ καλλι-
τσουνόχορτα ἀπὸ τὰ 'πεθύμισα, καί τὰ τηγανίζω ἐδᾶ.
"Εντοε, στήν ὥρα πάνω τέλειωσα. Κι' εἷντα στράτα σ'
ἔφερε δᾶ ὀθ' ἔπαιε στά πανωμέρια;

—'Επεθύμησά σε κι' ἦρθα νὰ σὲ δῶ, καλότυχη.

—Καλὰ τὸ 'καμες, νὰ ξεσκάσω κιόλας μιὰ οὐλιά, ἀπὸ
'μαι ἀναγκασμένη.

—'Αναγκασμένη; Κι' εἷντα 'χεις, ἐκάμανέ σου πράμα;

—Νὰ σοῦ πῶ θέλει, μά νὰ σὲ τρατάρω πλιά ὀμπρὸς
ἕνα νερατζάκι, ἀπὸ τὸ 'ψησα ὀψές, νὰ μοῦ πῆς, ἂν εἶ-
ναι καλὸ. Νὰ σοῦ βάλω μιὰ τσικουδιά, νὰ τήν-ε πῆς
θέλεις;

—Βάλε μου την-ε, μά νὰ τὴ πιῶ θέλω. "Ε! Σ' ὕγεια,
τὸ λοιπὸς, καλὴ ξεμίστεψη καί καλὴ γλυκοσάλιση νὰ
μᾶς-ε δουδὴ ὁ Θεός, νὰ χαρῆς τὸ στεφάνι σου, καί στῶ
παιδιῶ σου τσί χαρὲς ν' ἀξιωθῆς, καί νὰ χαρῆς τὸν
ἄντρα σου, καί καλὴ ψυχὴ.

—'Αμῆ, Θέ μου κι' ὄτι ποθεῖς κι' ἐλόγου σου.

—Κι' εἷντα 'εις ἐδᾶ κι' εἶσαι ἀναγκασμένη;

—Μιὰ συκιά 'χω, μπρέ, ἐκειέ στὸν πόρο τ' ἀμπελιού
καί διάλε πάρε τὸ σύκο πού μ' ἀφίνουνε νὰ φάω τὰ
κοπέλια. Κι' ἀναγκάζομαι καί παίρνω τὴ ρόκα μου καί
μεροξημερώνομαι ἐκειά, γιὰ νὰ τ' ἀποζυγῶνω τ' ἀφορεσμέ-
να. Κι' ὀψές, ἐκεια πού 'κλωθα, ἦρθενε τῆ Θεοχάρενας
τὸ κοπέλι, χωστὰ—χωστὰ καί σκαρφαλώνει ἀπάνω.

—Κατέβα, μωρὲ, τοῦ λέω, γιατί θώργιε ἔπαιε, θὰ σὲ κοπανίσω μὲ τούτη-νε τὴ φορφοτήρα, ἀποῦ βαστῶ, νὰ μὴ σ' ἀκούη νὰ ξεσύρης ὄχιτῶ μέρες.

—Λὲ, δὲν κατεβαίνω, μὰ δὲ σὲ φοβοῦμαι. Κι' ἄ μπορεῖς φτάξε με.

—Κατέβα μωρὲ σοῦ λέω, γροικᾶς το; Γιατί, μὰ τὸ Μεγαλοδύναμο Θεοῦ, θὰ σὲ κάμω, νὰ τρέμης, ὅπου μὲ θωρεῖς.

—Λὲ καλλιὰ σου εἶναι νὰ μὴ φωνιάζεις, γιατί, ἄν-ε μανίσω κι' ἐγῶ, θὰ κατεβῶ καὶ θὰ σὲ βάλω κάτω καὶ δὲ μπατσάρουμε ὅτι κι' ἄν πάθης....

—Ὡ! Ἄνάθεμάτα γιὰ κοπέλια καὶ ποῦ τὰ μαθαίνου-νε τοῦτα-να. Κι' εἶντα ἀπογίνηκε ἄδ' ἀπὸ τὴν ὑστεργιά;

—Σὺν ἔφαιε ἐδὰ, καὶ τοὶ πρίστους, ἐκατέβηκε. Κι' ὡς ἐπάτησε τὸν πόδα του χάμαις, τὸ ἔβαλε στὰ πόδια κι' ἐτζι-ρήτα κι' ἔφυγε, τὸ ἀναθεματισμένο.

—Καὶ γιὰ τοῦτο-να ἴσαι, τάξε μου, ἀναγκασμένη;

—Κιαμὲ, ἔμου κλέφτης ἦτονε ἔμου... ψεύτης.

—Λώμπης θαρεῖς πῶς εἶσαι ἀκόμης κοπελιά; Ἄπό-φαιε καλότυχη.

Καλὰ τὸ λένε, τὸ λοιπὸς, πῶς:

Οὔλα τὰ ντέρτια ἴσαι κακά κι' οὔλοι οἱ καημοὶ, κακοὶ ἴσαι
Μὰ σὰ γυρέψη καὶ ἡ γρά, ἄλλο κακὸ δὲν εἶναι.

Διάλε τὸ ψῶμα.

Ανοίξετε μωρέ την πόρτα να ξανοίξετε είναι χεί ο σκύλος και μάχεται.

—Σάϊκα, θειά, κι' ο Χριστουλομιχάλης θά 'ναι από τη Χώρα. Είχε μου το 'πωμένο από ντά ν- όψές, πώς αν έξετέλευσε τη δουλειά του νωρίς, θά ν- ήρχουντονε, ν' άποσπερίση μιιά ούλιά.

—Σάλευγε λωδά, ν' άνοιξης, να φέξη, να μη κουτουλήση και ποθές, να άσβολωθή και σκοτίδι 'ναι.

—Μη φοβάσαι μα κατέει τα κατατόπια. "Έντονε κιόλας, έφταξε.

—Πολλά τά έτη σας.

—Καλώς και καλώς ώρισες. Με την ώρα σου έκόπιασες. "Ιδια 'δά 'χαμε και την άθιβολή σου. Κόπιασε 'δά κοντά μας να μās-ε κάνης παρέα, μιās κι' έτυχες, να πιης και μιιά κρασέ, για θά μās-ε κρυγιώση θέλει τó φαητό.

—Δέ μου γουστάρει πράμα, μόνο, τρώτε του λόγου σας κι' έγώ θά σās-ε κάμω ένα νάκλι τηη καταβρεχτήρας τó Χανιώ.

—"Ε λέγε, το, κι' άς είναι καλά τó ίνάτι σου.

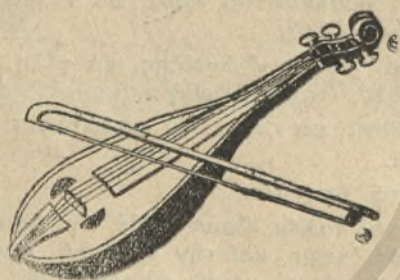
—"Ετσα, λέει, πού λαντοῦρα τσί δρόμους όψές, κι' έχτύπα και τó καμπανέλι τηη, για να παραμερίζουνε οι γι-άθρώποι, να μη τσί λαντουρήση, μιιά κοπελιά, γ-ή κουφή 'τονε 'δά, γ-ή έθάργιε πώς δντε θά ν- έπέρνα από κοντά τηη, θά σταματοῦσε τó λαντούρισμα, δέν έπαραμέριζε. Ξαναχτυπά τηη το, μα πράμα αυτή. Και περνά, πού λέτε, η καταβρεχτήρα, και κάνει τήν-ε όλόγρη κι' ό-

λοσούρωτη. Κι' έκολλήσανε τὰ φουστάνια τση άπάνω τση κι' ήτονε νά τή θωρείς και νά ξεραίνεσαι στά γέλια.

Δέν έφτανε 'δά, τση μαυροκακομοίρας, τó χάλι τση, μόνο έπέρνα κι' εκείνη-να τήν ώρα από 'κειά, ένας Κεραμμιανός, με τó γαΐδαρό του φορτωμένο ξύλα, κι' ως τε νά τή δη, στένεται μιá ούλιά, τήν-ε στραφένει καλά-καλά κι' άπόκειας τση λέει:

— Έδά 'ναι δά σάϊκα, πού θά ξεκλωσσίσης....

Κι' έσκασε στά γέλοια.

Ε! μά δέν έξαναγίνηκε πάλι τούτο-να.

—Ποιό, μπρέ, μά τό Θεό σου.

—Ντά δέν έμαθες τάξε μου πράμα, Του Φραγκιαδαντώνη ο άδερφός. θυμάσαι τον-ε;—άπού 'λειπε έδά και είκοσι χρόνους στην 'Αμερική, έγάρτε, λέει, κι' ήρθενε νά 'δῆ τσί δικούς του, άπού τσί πεθύμησε, μά και για νά παντρευτή κιόλας,

—Είντα λείεις μπρέ Νικολιό! Ντά δέν ηῦρε έκεία που τον-ε, τόσους-ας χρόνους, κιαμιά γυναίκα νά την-ε πάρη, μόνο ήρθενε έπαιε, έδά που γέρασε κιόλας, νά ζητά;

—Γροίκα 'δα του λόγου τση είντα λέει. Ντά δέ τó κατέεις, τάξε μου, κερά Μαριγώ, πως οι γυναίκες μας είναι οι γι—όμορφότερες του κόσμου; Δέ θωρείς κι' ούλους τσί ξένους, άπού 'ρχουνται έπαιε, πως για μιās παντρεύγονται; Γ-ή έξέχασες τσ' 'Εγγλέζους και τσί θεοκατάρατους τσί Γερμανούς. άπού οι περισσότεροί τους, είχανε παραιτήσει τσί γυναίκες των-ε κι' είχανε παντρευτή από 'παιε; Οι γυναίκες μας —νά τó κατέης κερά Μαριγώ— δέν είναι σά τσί μπακαλιάρους και σά τσί δέμπλες τσί δικές των-ε. Για τούτο-να και του Φραγκιαδαντώνη ο άδερφός, ο Νικολάκης, θυμάσαι τον-ε δντε-ν-έφυγε από 'παιε, που φόργιε τή φουφούλα και τó κρουσάτο μαντήλι στην κεφαλή κι' ήτονε κι' άξούριστος; έδά τόν-ε λένε, λέει, Λάκη και διάλε πάρε τή τρίχα που 'ει στη μούρη του— ήρθενε νά παντρευτή, νά πάρη γυναίκα από τó τόπο του κι' άπός νά φύγη, λέει, πάλι.

—Και ποιά μπρέ τόν-ε θέλει, άπού έξηνταπενταρίζε; Μόνο του Ξηρονικολή ή θυγατέρα του στέκει, άπού 'ναι κι' αύτή, σκιάς πενήντα χρονώ.

—Είπανέ του το, μά δέ θέλει, λέει, αύτός έτσα γυναίκες. Μόνο κατέεις ποιά θέλει; Τ' 'Αλεξοβαγγέλη τή κο-

πελιά, άπου πάει στό σκολειό. Ναι, μά τό Θεό.

—Κακό και κακονιόπαθα. Είντα 'ναι πάλι, μπρέ, τοῦτο-να ποῦ μοῦ λείεις. Ντά αὐτή δέν εἶναι ἀκόμης 17 χρονῶ. Καί... δέ μοῦ λείεις ἐδά, θέλει τον-ε αὐτή;

—Κιαμέ; Στήν ἀρχή ἔκαμε, λείει, τὰ κοκορέξια τση, —φαίνεται πῶς εἶχε κιανένα στ' ἀμάτι στή χώρα— μά σά τσ' εἶπανε πῶς θά πάη στήν 'Αμερικῆ και πῶς θά ν—ἔει μάτσο τὰ δολλάρια, φουστάνια, αὐτοκίνητο δικό τση, κι' ἀρεοπλάνο, λείει, ἀκόμης πῶς θά-ν-ἔει, εἶπέ τό τό ναί. Κι' αὔριο ἴδια παντρεύονται κιόλας.

—Κρίμας, μωρέ τήν κοπελιά, μά δέ τση 'στεκε εἶοα γαμπρός. Μά πάλι σάν ἦτονε ἔτσα τό τυχερό τση, ἄς τόν-ε πάρη. "Ἐκαμε μιά βολά τό ριζικό τση. Καί δέν κατέεις κιόλας εἶντα γίνεται, μπορεῖ νά μάς-ε μπέψη και κιανένα δέμα κι' ἐμάς. Εἶντα λείεις του λόγου σου;

—'Ἐδά 'ναι 'δά 'πού τό 'βρες. Νά μὴν ἀγοράσις φουστάνι, ὄξω ν' ἀνημένης νά ντυθῆς άπού τ' 'Αμερικάνικο δέμα. Γιά μιᾶς, θά σέ πετραδίσουνε, καλότυχη. Ντα ροῦχα 'ναι, μπρέ, 'κεινα-να ποῦ μπέμπουνε, γ-ἦ μασκαραλίκια. Αὐτοῖ θαροῦνε πῶς ἡμαστονε κι' ἐγώ δέν κατέω εἶντα, και μπέμπουνε, ὅτι τῶν-ε διώξει. Γ-ἦ ἐξέχασες εἶντα γίνηκε μέ τση Θεοχάρενας τό δέμα; Αὐτή και μοναχή τση, ὄνιε τ' ἀνοιξε κι' εἶδε εἶντα 'χε μέσα, διάλε τη τριχα νά τση γκίξη στό νοῦ. Παρά ἦτονε δυό παρδαλά φουστάνια μεταξωτά κι' ἐφτάνανε ἀπό χάμαις, ἴσαμε τή μέση τση ποθές κ' ἀπό 'κειά και πάνω, εἶχανε ἕνα χρουσό σπαούλι κι' ἀπογύριζε τό λαιμό κι' ἐβάστα τό φουστάνι, δυό καρτσόνια, τάξε πῶς ἦτονε ἀράχνη, και κάτι ἀπομεσώρουχα, ἕνα ψιχαλάκι, τόσονε, τό καθένα, Κι' ὥστε νά τὰ δῆ, ἀποκιτρίνιασε ἀπό τή νιροπή τση.

—Εἶντα διάολο, μοῦ τὰ μπέψανε τοῦτα-νε νά τὰ κάμω. Γ-ἦ θαροῦνε πῶς εἶμαι κιαμιά κουζουλοκοπελιά; Φωθιά νά τσί κάψη. Καί τὰ κάνει ἕνα σωρό και τῶν-ε δούδει φωθιά και τὰ καίει οὔλα.

—"Ε! μά μέ τό δίκιο τση. Μπορε νά κάνουνε πολλους παράδες, ἔκεια πέρα. "Ἐπαι ὁμῶς δέ κάνουνε μουδέ μιά δεκάρα, γιά δέν ἔτροζάθηκε κιαμιά, να τὰ βάλη.

—Δέν ἐπιάνανε, κι' ὄλας νά τση μπέψουνε, ἕνα μαυρο φουστάνι, μέ μανῖκες και νά φτάνη ἴσαμε τό λαιμό, και πέντε 'ξε πῆχες χασέ γ-ἦ κάμποτο, νά κάμη ἀμοναχή τση τ' ἀπομεσώρουχό τση, παρά τση μπέψανε τοῦτα-να τὰ μασκαραλίκια.

—"Ἐτσα 'ναι μόνο και σιῶ παιδιῶ σου ν' ἀξιωθῆς

—Εὐχαριστώ, παιδί μου. Καί σιὰ δικά σου μέ καλό.

ΟΙ ΣΤΙΒΑΝΑΔΕΣ ΤΩ ΧΑΝΙΩ

Ω! Κακή ώρα νά τών ἔρθη, τών άσκημοθανατώ. Καί σαν τόν τζουμπέ τοῦ παιᾶ, νά μαυρίση ἡ μούρη των-ε, Θέ μου συγχώρεσέ μου, ἡ μέρα 'πού 'ναι.

—Μά εἶντα 'χεις πάλι καί βαταλαλεῖς ἔτσα λοῆς, κερά Κατίγκω. Κάθε πού πάεις στή Χώρα, γαέρνης κι' εἶσαι ἀναγκασμένη.

Τῆ μιὰ τὰ 'χεις μέ τοί γυναῖκες, πώς εἶναι γδυμένες, τήν ἄλλη μέ τῆ μόδα καί ποιτές σου, ὅ,τι κι' ἄ'δῆς, δέν εἶσαι 'φχαριστημένη.

'Εδά πάλι, εἶντα 'χεις καί βλαστημάς; Μὲ ποιούς τὰ 'χεις;

—Μέ τοί στιβανάδες τῶ Χανιῶ, ἄδικο νά τοί βρῆ.

—Λώπης ἐπέρασες ἀπό 'κεια καί....

—Ναί φωθιά νά τοί κεντήση. Δέν ἐκάτεχα, ἡ μαύρη, τὰ ὅ,τι κάνουνε, ὄντε κι' ἄν-ε περάση κιανεῖς, κι' ἔτυχα κι' ἀπάνω στή βράση, καί δέν ἐκάτεχα εἶντα νά γένω καί ποῦ νά πάω.

Θέ 'μου καί δός των βάσανα, Θέ 'μου καί δός των πόνους νά τυραγνοῦνται νά πονοῦν, ἴσαμε δέκα χρόνους.

Ψωμί νά τρών καί νά πεινοῦν, νερό νά μὴ χορταῖνουν στήν πόρτα των νά 'ναι τό φῶς, νά μὴ δωροῦν νά μπαῖνουν.

—Μά εἶντα 'γύρευες ἐκειά;

—'Εσπιάσανέ μου μωρὲ οἱ παντόφλες μου, κι' εἶπα, σάν ἐμπῆκα στή Χώρα, νά πάω νά μοῦ πάρουνε ξαμάρι, νά μοῦ σιάξουνε ἕνα ζευγάρι ξώφτερνες, νά τοί 'χω ταχειά στό πανηγύρι.

—Νιὰ δὲ τό κάτεχος, τάξε μου, πώς ἀπό 'κειδὰ, ὄποιος κι' ἄν-ε περάση, τόν-ε θωροῦνε καλά-καλά καί γελοχαχαρίζουνε καί κάνουνέ του πράματα, ἀπού 'ναι στό νοῦ ζαράρι.

Διάλε πάρε τόν ἕνα π' ἀφήνουνε καί νά μὴ τόν ἀναγελάσουνε.

"Άλλοι λένε ἀναγυριστικές κουβέντες, ἄλλοι χτυποῦ-

νε τὰ πετσιὰ καὶ τὰ σιντερικά των-ε κι' ἄλλοι σφυρίζουνε καὶ γίνεται ἕνας μαλιχουλές, ἀπὸ κουζουλαίνεται κιανείς.

"Ἄ τύχη 'δὰ καὶ περάσει κιανείς παράωρος, ἀλλοίμονό του τοῦ μαυροκακομοίρη. Σέρνουνέ του τσί χουβές καὶ κάνουνέ του ἕνα πατιρντί, ἀπὸ δὲ λέγεται.

"Ἄθρωπος δὲν ἀποκοτᾶ, νὰ τῶν ἀντιμιλήση, γιὰτ' ἐχάθηκε.

Μὰ τὸ Μεγαλοδύναμο Θεό, δὲν τσί γνοιάζει νὰ τοῦ πετάξουνε καὶ κιανένα καλαπόδι, νὰ τῶν-ε μισερώσουνε.

—"Οἱ 'δὰ, μωρὲ γιὰ τὸ Θεό.

—Ναί, μὰ τὴν ἡμέρα ἀπὸ 'ναι ἀπὸ πάνω μας.

—'Ἀπὸ τούτους-ας φαίνεται τσί παράωρος, πὸ λείεις, θὰ 'τον-ε καὶ κείνος-ας ἀπὸ πέρασε καὶ τότες-ας. "Ἦτονε ἕνας πολλὰ μακρὺς καὶ λιανός κι' ἔσερνε ἕνα ψωφογάϊδαρο κι' ἦτονε σαφῆς ζαροῦκλες ἢ μούρη του.

Καὶ δὲν ἐγροίκας ἄλλο πράμα ἀπ' οὔλη τὴ στράτα, παρὰ νὰ φωνιάζουμε Ζαροῦ, Ζαροῦ, Ζαροῦ...

Μ' ἄλλο νὰ σοῦ λέω, μωρὲ Νικολιό, κι' ἄλλο νὰ 'σουνε 'κειὰ, νὰ θώργιες τὰ ὅ,τι ἐγίνοντονε. Οὔλο τὸ σοκάκι, ἦτονε ξεσηκωμένο κι' ἐφώνιαζε κι' ἐγέλα: Ζαροῦ, Ζαροῦ, Ζαροῦ...

Κι' αὐτός, δῶσ' του νὰ πχαινόρχεται καὶ νὰ βλαστημᾶ καὶ νὰ σφακελώνη.

—Νά, διάλε τσ' ἀποθαμένους σας μέσα, ἀχαίρευτοι,..... τῶν ἔλεγε.

—Κατέεις ἐδὰ, εἴντα τοῦ κάμανε τούτου-να μιὰ βολά; 'Εσουνενοηθήκανε οὔλοι οἱ στιβανάδες, πῶς ὄντε θὰ περάση τὴν ἄλλη μέρα, νὰ μὴν τοῦ βγάλη ἄθρωπος ἄχνα, νὰ δοῦνε, λέει, εἴντα θὰ κάμη.

"Ετσα γίνηκε κιόλας. Καὶ τὴν ἄλλη μέρα, ὄντε-ν-ἐπέρασε, δὲ τοῦ μίλησε ἄθρωπος γενούμενος. Ξαναγαέρνει, μὰ πράμα. Ξαναπερνᾶ, μιλιὰ, "Ἰσαμε πὸ 'χασε τὴν ἀπομονή του, καὶ σταματᾶ ἔκεια στὴ μέση τοῦ σοκακιού, σηκώνει καὶ τσί δύο του χεροῦκλες, τὴ μιὰ νὰ ξαμῶνη στὴ μιὰ μπάντια τῶ μαγαζιῶ καὶ τὴν ἄλλη στὴν ἄλλη καὶ τῶν-ε λέει.

—Νά, διάλε τσ' ἀποθαμένους σας μέσα, κερατάδες. Δὲ μιλήτε σήμερα; 'Εβουβαθήκετε μαθῶς;

"Ἦθελέ τα ὁ ἔρημος...

Σ' τσοί χοχλιούς*

Ε! Κι' ὄθε ποῦ τὸ 'βαλες, κερὰ Ζαμπιῶ, τέθοια ὦρα
κι' εἶσαι ἔτσα λογιῶ τουλουπανιασμένη;

—Νὰ πάω θέλω ἴσαμε τὴν πέρα Χαλέπα, ν' ἄψω
ἓνα κερὶ στὴ χάρη Τση, ἀποῦ 'ναι ταχυὰ σκόλη καὶ νὰ
μάζωξω καὶ κιαμιὰ τσικαλὲ χοντροχοχλιούς, ἀποῦ δὲν
ἔχομε εἶντα ψήσουμε. Κι' ἔβαλα καὶ τὸ μποξά μου γιὰ
νὰ μὴ κρυγιώσω, κι' ὄψές τὴν ἄλλη, ἔσηκώθηκα ἀποῦ τὸ
κρεββάτι. Μόνο ἄν-ε σοῦ βολεῖ, ἄντε κι' ἀπατή σου καὶ
ξαργουτοῦ ἐπέρ-εσα, νὰ μὴν εἶμαι μοναχὴ μου.

—Γιάντα μαθῶς, φοβᾶσαι τσί βοσκούς;....

—Δὲ τσί φοβοῦμαι, μὰ... δὲν κατέεις τοῦ λόγου σου
εἶντα γίνεται. Οὔλα νὰ τὰ περιμένη κιανεῖς.

—Θεόψυχά μου κι' ἔτροζάθηκες. Εἶντα μπουνταλὲς
εἶναι πάλι τοῦτες-ας ποῦ λείεις; Ντὰ ἀκούει σου, μπρέ,
γρὲ γυναίκα, νὰ βγῆς κείνο-να τὸ ρίζωμα, ἀποῦ 'ναι κα-
κόβολα, νὰ τσουρίσης κι' ἀπὸ ποθὲς, νὰ μισερωθῆς κι'
ἀπατή σου, σὰν καὶ τὴν Κουκουλοστελιανή;

—Ντὰ εἶντα 'παθε, μὰ τὸ Θεό σου; Δὲν ἔχω ἀκουσμέ-
νο πράμα.

—'Επῆρε κι' αὐτὴ τὴ στράτα μοναχὴ τση μιὰ ν-ἀργα-
δινὴ —καλὴ ὦρα σὰν καὶ τοῦ λόγου σου ἐδᾶ— νὰ πάη,
λέει, ε' τσοί χοχλιούς — ἢ καλὴ ὦρα τὴν εἶχε τσιτωμένη.
Κι' ὄντε ν-ἐγᾶερνε, ἀπαραπάτησε, ὡς φαίνεται, ἔκεια
ποθὲς στὸ ρίζωμα καὶ τσουρά ἓνας τρόχαλος καὶ τὴν-ε
πλακῶνει.

—'Οφου ἢ μαυροκακομοίρα.

—Ναὶ ἢ μαύρη, κι' ἦτονε καὶ βαρεμένη. Κι' ὄντε ν-ἦρθε
'δὰ στὰ σύγκαλά τση—ὑστερα ἀπὸ ντὰ κατέω πόση ὦ-

ρα;— έπολέμισε νά σηκωθῆ, μὰ μουδὲ νά ξεσύρη δὲν έμ-
πόργιε.

Έντράκαρε κι' αὐτῆ τσί φωνές, μὰ διάλε πᾶρε τὸ
γ-εῖς, ἀποὺ τῆν ἄκουε.

Κι' ἀπόμεινε 'κειά, οὐλη νύχτα.

Κι' ἄ δὲν έπέρνα τὸ βοσκαρούδι τοῦ Καλλεργογιώργη
τὰ ξημερώματα ἀπὸ 'κειδά, νά τῆν-ε 'δῆ, νά τῆν-ε ξεπλα-
κώση καί νά πᾶ' νά φέρη τὸ μπεγίρι των-ε νά τῆν-ε φορ-
τώση, νά τῆν-ε πάη στὸ σπίτι τση, ἀκόμης θά 'τονε ἔ-
κειδά πλακωμένη. Γροικᾶς τα; Κι- ἔσπασε καί τὸν πόδα
τση, κι' ἔφύγανέ τση κι' οἱ χοχλιοί. Μόνο ἄν-ε θέλης, ἄντε
νά πᾶμε ὀθὲ τοῦ Μελισσηνοῦ, νά μαζώξω κι' ἔγὼ μιὰ
τηγανέ, νά τσί κάμω μπουμπουριστοὺς κι' ἔλαχτάρια
τσι. Γιατί ἔγὼ, νά τὸ κατέης πού σοῦ τὸ λέω, δὲ βα-
σταῖνε τὰ πόδια μου, νά βγῶ 'κειά πάνω. "Ὁ και δὲ,
ἄμε ἄμοναχῆ σου.

—Ντά σάν εῖναι ἔτσα λωδά, πᾶμε, μόνο κράθιε τὸ
φενέρι σου, γιατί μπορεῖ νά μᾶς-ε σβύση ὁ λύχνος. "Ὁθε
ν- ἔκειά, φισᾶ.

Μωρὲ σὺ Νικολιό, πού διάεις ἐδά-ἐδά καὶ δὲ σέ θω-
ρῶ; Κόπιασε ἔπαιε, πού σέ θέλω νὰ σοῦ πῶ. Γ-ῆ
χολιασμένος, μαθῶς, εἶσαι καὶ δὲν καταδέχεσαι;
—Δουλειὰ ἔχω, κερά Καλλιῶ, μόνο στὸ γαιερμὸ θά
ν-ἔρθῶ.

—Κόπιασε, σοῦ λέω ἄδᾳ, γιατί ὕστερα θά ἔναι ἀνάμα-
ζωμένα τὰ κοπέλια καὶ δὲ θά μ' ἀμπατίδη νὰ σοῦ κου-
βεδιάζω.

—Καὶ τόσο-να σπουδαῖο ἔναι; Ἐ! νὰ ἔρθῶ τὸ λοιπὸς
μ' ἄν-ε μοῦ κάμης καὶ ραέτι.

—Ὅλο ἔκειά νὰ ἔναι ὁ νοῦς σου.

—Ντὰ λώπης θαρρεῖς, πὼς εἶμαι ἐγὼ ἑκατὸ χρονῶ,
σὰ καὶ τὴν ἀπατῆ σου, νὰ τρώγω μιὰ φορὰ τὴν ἡμέρα
καὶ τριπτές πατάτες; Ἐγὼ ἔμαι κοπέλι, κερά Καλλιῶ,
καὶ θέλω, φαί καὶ φαί...

—Σῶπα ἄδᾳ καὶ μὴ μ' ἀρχινίξης πάλι, χρονιάρᾳ μέρα,
μὰ πράμα δὲ σοῦ ἔπα. Κι' ὁ Θεὸς νὰ μοῦ τ' ἀξιῶση,
μωρὲ Νικολιό, νὰ φτάξης κι' ἀπατός σου στὰ χρόνια μου
καὶ τότες-ας σοῦ κουβεδιάζω ἄγῶ. Μὰ καὶ τὸ κατωσά-
γονό σου θά τρέμη καὶ τὰ ντόδια σου θά πέσουνε καὶ
τὸ φαί σου θά κοπῆ κι' οὔτε γιὰ πράμα δὲ θά ἔεις
ὄρεξη.....

Ἐτσα ἔναι γραμμένο, καλότυχε, ἀπὸ τὸ Θεὸ, προ-
σκυνοῦμε τὴ Χάρη Του. Καὶ νὰ τὸ κατέεις, διάλε πάρε
τὸ γ-εῖς, ἀποῦ θά τὴ γλυτώση. Γροικᾶς το;

—Λέγε ἄδᾳ εἶντα μὲ θέλεις κι' ἄς τὴ μουρμούρα κι'
ἐξάλισές με.

—Μὰ ἔλα λωδᾳ μέσα, νὰ μὴ μᾶς-ε γροικοῦνε καὶ πο-
νοῦνε καὶ τὰ πόδια μου καὶ δὲ μ' ἀκούει νὰ στέκω.

—Καλά τό λένε, πώς ὄντε θά γενῆ ὁ ἄθρωπος, ἔτσα λογιῶ,..... σφύριζέ του.

—Κάτσε 'κειε καί σῶπα. Δέ μου λείεις, νά σέ κεράσω μιά ρακή πλιά ὀμπρός, νά τήν-ε πιῆς θέλεις;

—Πρωτὶ 'ναι μὰ... νά τήν-ε πιῶ θέλω (πίνει) Λώπης εἶναι μουρνόρακη; "Ω τήν παντέρμη καί πώς τήν πίνεις;

—Κι' ἀμέ θαρεῖς πώς σοῦ μοιάζω; Δέν εἶμαι, λέω, ἐγὼ κοπέλι...

—"Εφερές μου την ἔδα, μὰ δέ με γνοιιάζει. Μόνο λέγε μου, εἶντα μὲ θέλεις κι' ἔσκασές με μπλιῶ.

—Γιάε, ὅ,τι κι' ἄ σοῦ πῶ, πάρα ὄξω νά μὴ βγῆ.

Γιάντα, μπρέ, δέν παντρέβγεσαι; Γ-ῆ θαρεῖς πώς εἶσαι μικιὸς ἀκόμης;

—Τυχερός, πρέπει, πώς εἶμαι. Ποιὸς θά τήν-ε ξεφορτωθῆ νά μοῦ τὴ φορτώση!... Ξεχνᾶς το τοῦτο-να;

Καί γιὰ τοῦτο-να, δέ μου χρειιάζεται ἔτσα φρούτο...

"Οντε δά παντρεφτῶ κι' ἐγὼ, δά κλείουνε τ' ἀφτιά μου δά καμπουριάση ἢ ράχη μου δά τρέχουν τὰ... νερά μου.

—Λέγε μου κι' ἄς τὰ χωρατὰ. Τὸ πράμα δέ σηκώνει ἀναβολή. Λέει το κι' ἢ μαντινάδα.

"Οποῖος δέν ἐπροπάτηξε τὴ νύχτα μὲ φεγγάρι
κι' ὀποῖος δέν ἐπαντρέφτηκε, τὸν κόσμο δέν ἐχάρη.

—Καλὸς ὁ λόγος σου, μὰ γιάντα μου τὰ λείεις τοῦτο-να;

—"Ερχεσαι μωρέ νά σέ παντρέψω; Κατέω μιά κοπελιά, ἀπού καλλιὰ τση, δέν εἶν' ἄλλη.

—"Ω! καί... καλὴ 'ναι μπάρε μου;

—Γιάντα γελᾶς; Ψεγάδι δέ τσι βρίστεις. Μαυρόματη, μαυρόφριδη καί μαυροπλεξουδάτη. "Ἰδια 'τσά πού τὴ θέλεις. Καί μουδὲ ξιπασμένη 'ναι, μουδὲ ψηλομύτα, μουδὲ γλωσσοῦ. Κι' εἶναι κι' ἀπὸ καλὸ σόϊ.

—Τάξε πώς τὰ κάτεχα τοῦτο-να πού μοῦ 'πες, γιὰ τοῦτο-να καί γέλασα. "Οντε πατρέβγεται κιανεῖς κι' ὄντε ν-ἀποθένη, οὔλες τσι χαρὲς καί τσ' ὀμορφιὲς τοῦ Θεοῦ τσι 'χει. Μὰ σάν περάσει κάμποσος καιρὸς, σοῦ κουβεδιάζω 'γῶ...

Δέ μου χρειιάζεται.

—Σά νά μοῦ φαίνεται πώς τήν ἔχεις ποθὲς ριμμένη τήν ἀμάδα σου.

—Σάν τὸ κατάλαβες..

—Πέ μου, μωρέ Νικολιὸ, νά σέ ξεμιστεύη ὁ Θεός,

ὄθῃ πού ξαμώνεις καί τ' ἀποδέλοιπα εἶναι δική μου δουλειά. Κατέεις το πῶς σ' ἀγαπῶ, σάν τὸ Γιωργιό μου.

—Εἶντα νὰ σοῦ πῶ, κερά Καλλιῶ, ἀπού τὴν ἔπαθα τὴ δουλειά. Κι' ἐδᾶ, ὅπου κι' ἄ σταθῶ κι' ὅτι κι' ἄν κάμω, ὁ νοῦς μου ἔκεια γυρίζει.

—Μ' αὐτόνο-να τὸ νοῦ νὰ πχαίνης, μὰ καλὰ θὰ πάης.

—“Ε! Εἶντα νὰ πῆς! Πράμα κακὸ δὲν κάνω. Λέει το κι' ἡ μαντινάδα;

Δέν εἶν' ὁ ἔρωντας γτροπή, σάν εἶναι μὲ τὸν τρόπο,
γιατ' ὁ Θεὸς τὸν ἔδειξε, στὸ δρόμο τῶν ἀθρώπων.

Κι' ἄν-ε μ' ἀγαπᾶς, πού λέεις, ἐδᾶ θὰ μοῦ τὸ δείξης.
Ὅθῃ τὴ γειτονιά σου ξαμώνω, τὸ λοιπός....

Ξανθὰ μαλλιά στὴν κεφαλῇ, πλεμένα ἔχει μὲ τάξη
Κι' ἡ κάθε τρίχα γίνεται μαχαίρι νὰ μὲ σφάξη.

—Σαῖκα, κι' ἀνεμίζω, ποιά 'ναι. Κι' ἔτσουτσουρίσανέ το, μωρὲ, κιόλας, ὄψές τὴν ἄλλη, ἡ Πελαγιῶ μὲ τὴ Βαγγε-
λιὰ τοῦ Στελιανοῦ. Ἐκιαλάρανέ σε, λέει, πού συχνοπέ-
ρασες δυὸ βολές καί τὴν ἔλοξοκύτταξες. Μὰ δὲ τοῖ πίστε-
ψα, γιατί, τοῖ κατέεις ἐδᾶ, ἄθρωπο δὲν ἀφήνουνε καί νὰ
μὴ τοῦ βγάλουνε τὸ νάμι του. Καλὸς τόπος κείνος-ας,
μὰ δὲ κατέω, καλότυχε, ἄν-ε γενῆ πράμα, γιατί ψηλοπε-
τᾶ μιὰ οὐλιά.

—Γιὰ ξανοιξέ με καλά. Κακουδέρικος δὲν εἶμαι, μου-
δὲ τοῦ πεταμάτου. Κι' ἔχω καί τὴ βόλεσί μου. Σὲ ὄνομίς
σου ἔχω ὅδᾶ τὰ θάρρη μου.

—Κι' εἶντα λέεις ἐδᾶ νὰ κάμω;

—Νὰ σηκωθῆς νὰ πάης γιὰ μιᾶς νὰ τὴ βρῆς, καί τὸ
σταλιστὸ πού θὰ γαέρνω, θὰ παραμερίσω νὰ μοῦ πῆς
εἶντ' ἀπόκαμες.

—Νὰ πάω θέλω. Μόνο σάν εἶντα ὥρα νὰ 'ναι;

—Θὰ κοντεύγη μεσημέρι.

—“Ε! Ἀπῆς παρασύρω, θὰ πεταχτῶ ἴσαμε ἔκειά. Ἔτσα
πού θωρῶ, τὸ πράμα δὲ σηκώνει ἀναβολή. Ἄμε δᾶ τοῦ
λόγου σου στὴ δουλειά σου καί ξιὰ μου ἴμένα.

ΕΝΑ ΜΕΓΑΛΕΙΟ ΠΟΥ ΕΣΒΥΣΕ

Μιά γραφική σκηνή που συχνά συναντούσε κανείς, πρὶν λίγα ἀκόμη χρόνια, στ' ὄμορφο Βενετσιάνικο λιμάνι τῶν Χανίων. Συντροφιές μὲ τοπικὲς στολές, καπετανέοι τῆς στεργιάς καὶ τῆς θάλασσας, γενάρχες τοῦ τόπου, μορφές πατριαρχικὲς, πού τόσα ἔχουν νὰ διηγηθοῦν, στὸ ἀργὸ τράβηγμα τοῦ ναργιλέ, χάθησαν ἕνας—ἕνας μὲ τὸν καιρό, πῆραν μαζί τους τὸ παλιὸ μεγαλεῖο κι' ἄφησαν λίγες βαρκοῦλες μόνο νὰ λικνίζονται νοσταλγικά, στὴν ἡρεμὴ θάλασσα, πού τόσα εἶχε 'δεῖ καὶ ἀκούσει.

Τώρα, οὔτε ἕνα βαπόρι δὲν σφυρίζει, οὔτε ἕνας ναργιλές δὲν φλυαρεῖ....

"Ὅλα περνοῦν μὲ τὸν καιρό.... ἀκόμη καὶ ἡ νοσταλγία τους.....

ΤΡΕΛΛΟΚΟΜΕΙΟ ΚΑΛΟΤΥΧΕ.....

Τὸν πρῶτο χρόνο τῆ κατοχῆς θά ὄtone.

Ἐκάθουμε, μιὰ βολά, στὸ πεζούλι τῆ αὐλῆς μας κι' ἔπαιζα μοναχὸς μου μιὰ μαντούρα, ἀπὸ ἕχα καμωμένη τότες-ας κι' ἔτραγούδουνα κιόλας.

Ἔτσα μοῦ πέρνα καὶ τὸ μεράκι τῆ φτώχειας —για-τὶ, δι' λέω καὶ δὲν ἔπατήραμε καὶ λίγα μὲ τῆ ἀφορεσμένους τοὶ Γερμανοὺς— κι' ἔδουδα καὶ καυρέτι τ' ἀπατοῦ μου κι' ἀποξέχουνα καὶ μιὰ οὐλιά τὴν κακομοιργιά μας.

Γιατὶ, ὅπως θά κατέτε, ἦτονε ἀπαγορευμένο τότες-ας, νὰ σαλεύγη κιανεὶς τὴ νύχτα ὄξω. Ἀλλοίμονό του καὶ τὸν ἐπιάνανε. Κακὰ ξεμπερδέματα θά ἔχε. Κι' ἔτσα, κανεὶς δὲν ἀποκοτοῦσε νὰ ξεπορτίση, ὄξω νὰ ἔχη χαρτί στὴ χέρα του. Γιὰ τοῦτο-να κι' ἐγὼ ἐσφιχτομανταλώνου-με νωρίς-νωρίς μέσα κι' ἔπαιζα τὴν μαντούρα μου κι' ἔτραγούδουνα κιόλας, κάθε πού ἔχα ὄρεξη.

Ἴαν τὸν ὀφεινὸ καιρὸ κι' ὁ κόσμος ἔτσα πού ἔναι, καλλιὰ ἔναι νὰ χρωστῆ κιανεὶς, παρὰ νὰ τοῦ χρωστοῦνε.

—Τὸ λοιπὸς, μιὰ ν-ἀργαδινῆ, γροικῶ τὸ κουλούκι μας κι' ἐγάβγιζε σὰ τὸ δαιμονισμένο.

—Εἶντα διάοτσο εἶ καὶ γαβγίζει ἔτσα λογιῶ, λέω καὶ στραφένω ὄθ' ἐκεῖα πού ξάνοιγε καὶ θωρῶ κι' ἦτονε ὀρφομένος, ἕνας Γερμαναράς, ἴσαμε ἔκειε πάνω, κι' ἔστεκε ἔκεια στὴν ἀπ' ὄξω μάντα τῆ πόρτας καὶ μὲ ξάνοιγε καλά-καλά. Τὰ ἦπατα μου κοπήκανε ὥστε νὰ τόν-ε ὄδω. Γιὰ μιὰς ἐκακόβαλα.

—ὦ! Διάλε τὸ ἀποθαμένους του κι' εἶντα θέλει τέθοια ὄρα! Ἄτζεμπα Θε' μου, ξαργουτοῦ ἦρθε, γ-ἦ περάτης ἦτονε κι' ἄκουσέ με καὶ παραμέρισε; λέω ἀπὸ μέσα μου.

—Ἐ! Καλὴ-σπέρα. Ἐγκῶ, καλὸ φίλο, μοῦ λέει, πού κατάλαβε πὼς ἐφοβήθηκα.

Καὶ χωρὶς νὰ τοῦ μιλήσω, μεταξεσέρνει τὸ θυρό-κλαδο καὶ μπαίνει μέσα κι' ἔρχεται καὶ μοῦ στρογγυλο-κάθεται, ἔκεια σὲ μιὰ παλιοκαθέκλα.

Ἐκαμα νὰ πιάσω μιὰ βολάκα νὰ τοῦ τὴν ἀσφεν-τουρίξω στὴ μούρη κι' ἀπὸς πάλι ἐμετάγνωσα.

Κατέεις πράμα Νικολιό, γύρευε τὴ δουλειά σου, κι' ἔκεια πού κάδεσαι καλά, μὴ θρῆς καὶ τὸ μελά σου.

—Ἐρχου ἔπαε νὰ κάτσης στὸ πεζούλι, νὰ μὴ σὲ ρίξη ἢ καθέκλα ἔτουδά καὶ σαραβαλιασμένη ἔναι καὶ βρῶ τὸ

μπελά μου, ἄδικα τῶν ἀδίκω. Δὲν τὴ θωρεῖς;

Κι' ὄντιμος αὐτὸς, δὲν ἐκούνησε ἀπὸ ἴκειδά, γιατί σάϊκα δὲν ἐκατάλαβε εἶντα τοῦ ἴπα, παρὰ ἐσοντήρα οὐ-
λα τὰ πράματα, ἔκεια γύρω—γύρω.

—Θεόφυχά μου, καὶ κακὸ ἔχει στὸ νοῦ του, βάνω μὲ
τὸ νοῦ μου. Κι' ὄντιμως δὲν ἔχασα τὸ θάρρος μου.

Ἐκαλωσόρισά τον-ε,κι' ἀπὸς τοῦ κάνω.

—Ἐ! κι' εἶντα θέλεις ἐδὰ ἔπαε;

Εἶδα κι' ἔπαθα νὰ ξεπαραλήσω εἶντα μοῦ ἴλεγε.

Ἦτονε, λέει, κι' αὐτὸς μουσικὸς κι' ἄκουσέ με καὶ
παραμέρισε νὰ ὀδη εἶντα παίζω. Μὰ ἔτσα σὸ ἴπράμα,
σὰ τὴ μαντούρα μου, δὲν εἶχενε, λέει, θωρεμένο ποτές
του. Ἐπῆρε μου την-ε ἀπὸ τὴ χέρα μου, ἐστράφηκε την-ε
καλὰ—καλὰ, ἐπολέμησε νὰ τὴ παίξη, κι' ὄντιμως δὲν τὰ
κατάφερε. Καὶ στὴν ὕστεργιά, μοῦ τὴ δούδη καὶ μοῦ λέει
νὰ τὴ παίξω ἐγὼ, γιὰ νὰ ὀδη, λέει, πῶς παίζει.

Ἐπῆρε μου θαρῶ καὶ μιὰ φωτογραφία.

Κι' ἀπὸς μ' ἀρχίνιξε τὰ παίνια κι' ἐπερισιοκαυ-
χούντονε, πῶς αὐτοὶ, στὸ τόπο των-ε λέει, ἔχουνε, ὅλο
καὶ καλὰ πράματα, ὅι ἔτσα ψεύτικα, σὰν τὰ δικά μας.
Καὶ πῶς οἱ στράτες των-ε, λέει, εἶναι σὰ τὸ γυιαλί,
ὅι σὰ καὶ τοὶ δικές μας, ἀπὸ ἴναι γεμάτες λάκκουσ καὶ
πασπάλους. Ἄν-ε ἴπης ἐδὰ καὶ γιὰ τὰ σπῖθια των-ε, εἴ-
ναι, λέει, ὄμορφα, καθαρὰ καὶ μεγάλα.

Ἐγὼ δὲν ἐμίλουνα—ντὰ εἶντα ἴθελε νὰ ἴπῶ κῖόλας
ἀπὸ αὐτοὶ ἴθέλανε ὄ,τι—ὄτι τότες-ας, παρὰ ἔβραζα ἀπὸ
μέσα μου κι' ἔλεγα, ὄ Θεὸς νὰ μοῦ δούδη ἀπομονή.
Μὰ στὴν ὕστεργιά, ἔχασα τὴν ἀπομονή μου καὶ δὲν
ἔβαστάχτηκα καὶ τοῦ κάνω:

—Μὰ ἔχουμε, λέω, κι' ἐμεῖς ἔπαὲ μεγάλα σπῖθια! Εἶντα
θαρεῖς, πῶς ἴμαστονε, Ἰραπάδες; Μὴ θωρεῖς ἐδὰ ποῦ
μᾶς τὰ χαλάσετε καὶ τὰ κάματε, ἔτσα ποῦ τὰ κάμετε,
μὰ ἴπρεπε νὰ ἴσουγε ἔπαὲ πλιά ὄμπρός καὶ νὰ θώργιες
εἶντα ἴτονε. Μὰ καὶ πάλι ἐμείνανε. Θωρεῖς το ἴκείνονε
τό σπῖτι ἐκείε κάτω ἀπὸ ἴναι σιμά-σιμά μὲ τὸ γιαλό;
Θώργιε το εἶντα μεγάλο εἶναι!...

Καὶ σὰ τὸ ἴδε, μοῦ λέει πῶς ἀπὸ τοῦτο-να, εἴχανε,
λέει, χιλιάδες στὸ τόπο τους.

—Ναί, μὰ κατέεις εἶνται ἴναι; τοῦ λέω.

—Νίξ, μοῦ λέει. εἶντα ἴναι;

—Τρελλοκομεῖο, καλότυχε...

Κεδιά δὲν ἔβγαλε ὄ παντέρμος ἀπὸ ἴκειά κι' ἴστερα,
παρὰ ἐσούφρωσε κι' ἴστερ' ἀπὸ μιὰ οὐλιά, ἀμόλαρε.

Οντε· ήτονε οί κακαποδεμένοι οί Γερμανοί έπαιε, διάλε
 τή τρίχα νά 'μουμε άποθαμένο. Παρά είμουμε,
 λωδά, ψηλομαθημένο κι' ήμαστονε και μεγάλη φαμε-
 λιά και δέ τά βγάναμε πέρα. Σάν είδα όμως τό ζάρε,
 παραιτώ κι' έγώ τότες-ας τή ντροπή στη μπάτα, παραι-
 τώ τό χωργιό μου, και ξανάρχομαι πάλι έπαιε στη
 Χώρα, για νά 'δω άν-ε βρω πράμα δουλειά. Κι' ότι
 θέλει άς ήτονε. Κι' ή καλή μου τύχη κι' εκάτεχε ένας μου
 σύντεκνος ένα Γερμανό κι' είπέ του πώς είμαι κι' όρφανό
 κι' έμπεψέ με στη Σούδα νά ξεφορτώνω, λέει, τά παπό-
 ργια: κάθε πού 'ρχοντονε.

Πολλά βαρέ ήτονε ή δουλειά και δέ μου καλοπήγαι-
 νε, μά 'χενε όμως και τό καλό τση. Κάθε πού ξεφορτώ-
 νουντονε πράμα φαόσιμο, τό μισό παπόρι τά θροφίματα,
 έχάνουντονε. "Ητονε νά κουζουλαθοϋνε οί Γερμανοί,
 'Εκατέχανέ το πώς τά κλέφτανε οί γι-έργάτες, μά έλα
 σου πού δέ τοί πιάνανε κιόλλας! Και μία μέρα —άξέχα-
 στα τή θυμοϋμαι, ήτονε Παρασκευή— νάσου και φτάνει
 ένα μεγάλο παπόρι με κοσέρβες γεμάτο. Οί Γερμανοί
 άπού κατέχανε είντα παθαίνανε τά' άλλες βολές, έπρεμα-
 ζόξανε οϋλους τσι... «πεταλάδες» των-ε και τοί στέσανε
 στη στράτα άπού θά περνούσανε οί γι-έργάτες, για νά
 πάνε από τό παπόρι στην άποθήκη. Κι' όντιμως λωδά
 και πάλι δέν έβγήκανε σωστά τά θροφίματα πού 'χενε
 τό παπόρι. Οί πλειά πολλές κασόνες ήτονε όφκαιρες
 όντε ν-έπηγαίνανε στην άποθήκη.

Κι' είντα θαρείτε δά πώς έγίνουντονε; "Οντε ν-έκου-
 βαλούσαμε τοί κασόνες δξω από τό παπόρι, έτσα πού
 σαλεύαμε, εκάναμε, άρέ και πού, πώς έσκοντάφαμε

ποθές, κι' επέφταμε χάμαις κι' ἔσπουνε τὸ κασόνι κι' εὐκαιρέζουντονε οἱ κοσέρβες. Καί τότες-ας ἐπετούσαμε, ὄσες μπορούσαμε, στὸ γιαλὸ. Κι' ἀπόεις ἐξαναφορτωνάμε τὸ κασόνι στὴ πλάτη —κι' ἄς ἦτονε ὄφκαιρο τοῖ πλειὰ βολές— καί τὸ πηγαίναμε στὴν ἀποθήκη.

“Εἰ καί νά μας ἐπέρνανε χαμπάρι ὀί... μπουνταλο-γερμανοί. Ἰδια 'κειδὰ θὰ μᾶς εἶχανε καταλυμένους οὐ-λους. Οὐλους μὰ τὸ Θεὸ....

Σάν ἐπεράσασι δὰ κάμποσες μέρες —ἦτονε φευγᾶτο τὸ παπόρι— καί χωρίς νὰ 'πῶ ἀθιβολὴ κιανιοῦς, ἐπήγα καί βρήκα τὸ φίλο τοῦ συντέκνου μου, ποὺ 'κάτεχε καί μιὰ οὐλιά τὰ Ἑλληνικά, τὸ Γερμανὸ καί τοῦ λέω:

—Δίνεις μου τὴν ἄδεια νὰ βγάλω τοῖ κοσέρβες ἀπὸ τὸ πάτο τοῦ γιαλοῦ, ἀποὺ πέσανε, ὄψές τὴν ἄλλη, ὄνιε ν-ἐξεφορνῶνουντονε τὸ παπόρι;

Αὐτὸς ἐγέλασε γιὰτ' ἐθάργιε πως τοῦ το 'λεγα στὰ χωρατὰ καί μοῦ λέει:

—Δίνω σου τὴν-ε “Ὅσες κι' ἄ βγάλης, δικες σου εἶναι. Μᾶ μπορεῖς;

—Εἶντα σὲ γνοιάζει σένα. Δῶσ' μου τοῦ λόγου σου τὸ χαρὶ, βάλε του καί τὸ βουλοτήρι σου, νὰ μὴ μοῦ τοῖ πάρουνε ταχειὰ καί ξιὰ μου μένα.

Κι' ἔδωκέ μου τὴν-ε. Καί σὰ μοῦ τὴν ἔδωκε, παίρνω κι' ἐγώ, ὁ καλὸς σου, ἓνα μεγάλο μαγνήτη, ἀποὺ 'χα βρομένο ξοργουτοῦ, δένω τον-ε μ' ἓνα μεγάλο σπάο, καί πάω γιὰ μιὰς ἐκειὰ ποὺ τοῖ πετούσαμε καί τὸν ἐκατέβασα στὸ πάτο τοῦ γιαλοῦ. Οἱ κοσέρβες ἐκολούσανε σιὸ μαγνήτη καί μιὰ-μιὰ τοῖ τράβουνα πάνω. Θωρεῖ ἐδὰ ὁ Γερμανὸς τὴν πονηράδα μου καί κοπανίζεται. Καί δὲν ἐβαστήχηκε, παρὰ σημώνει σιγὰ—σιγὰ ἔκεια ποὺ ὄστεκα καί μοῦ χτυπᾶ ἀπαλᾶ—ἀπαλᾶ τὴ ράχι κι' ἀπος μοῦ λέει:

—Μιράβο Ἐλληνος, μεγάλος μυαλὸς. Μιράβο.

ΟΙ ΠΑΛΙΟΙ ΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

Μωρή Δεσποινιό, λώμπης έκουζουλάθηκες και πετρα-
δίξεις το' ὄρθες μου;

—Δέ τοι πετραδίζω, μόνο μή φωνιάζεις. Κουισουλευ-
γουνέ μου τήν αὐλή, για τουτο-να τοῖ ζυγώνω. Και δε
μου λείεις ἐδά, νά σε ρωτήξω ἕνα πράμα, γιάντια 'σαι οφι-
χτομανταλομένη μέσα και δε ξεπορτίζεις νά πάης και
του λόγου σου στο Μοναστήρι;

—Δέν εἶμαι, καλότυχη, με τά σύγκαλά μου. Οὐλή τη
νυχτα δέν ἔσφάλιξα τά μάτια μου και δέν κατέω εἶντα
νά κάμω: νά φάω λερώσιμο ἔτσα μέρα, γ-ἦ ἔγνοιασέ με;

—Νά φάης λωδᾶ ἀφοῦ δε σ' ἀκούει. Κι' ἄ θές, νά
ῤῥω νά σοῦ θέσω και δυό ποτήργια.

—Δέ με γνοιάζει, μπρέ. "Ελα, μόνο 'χω ἀπρεμάζωχια.

—Σ' ἔτσα ὥρες δε στραφένουνε νοικοκυράτα. "Αμε
του λόγου σου νά θέσης κι' ἐγώ θά σ' ἀναμαζώξω τά
μπράτη σου.

—"Ὄφου, μπρέ, μά κατά πού θωρῶ, λίγο καιρό θά
σᾶς-ε πειράζω.

—Κάνε καῦρέτι, σοῦ λέω, μά νά γιάνης θέλεις και μη
γκρινιάζεις. "Εἶτσα 'ναι ὁ κόσμος, καῦμέχαρη. Κι' ἐγώ
σοῦ λέω, πώς ταχειά δε θά-εις διάλε πᾶρε τή κακό και
θά ῤῥης κιόλας νά μ' αἰδάρης νά σιάξω τά ξερωτή-
γανά μου.

—Ντά εἶντα τρεχει και θά σιάξης ξεροτήγανα;

—Δέν τά 'μαθες τάξε μου; Του Σφυρομανώλη τό κο-
πελι παντρεύεται τῆ Καλλιῶς τῆ θυγατέρα.

—'Ω διάλε τῆ σόρτα των-ε, μά σά πολλά ὄγλήγορα τό
σκεφιήκανε κι' οἱ δυό των-ε. Ντά ἀφτουνού μπρέ δέν
ἔδρωσε ἀκόμης τό μουστάκι του και παντριγιά γυρεύει;
Κι' αὐτή, ἄνομης τση στο νοῦ, ἔτσα κακουδέρικη ἀπού
'ναι και τροζοκοπελιά, εἶντα λοῆς σπιτικό θά σιελιώση;
'Ο Θεός κι' ἡ ψυχῆ των-ε.

—Μά ἔτσα λοῆς τό κάνουνε ἐδά, στά γλήγορα και με
χωρίς πολλές τραβάγιες. Δέ τό κατέεις πώς ὀποιος γορ-
γοφάει και γοργοπαντρευεῖ, δέν τό μεταγνώθει;

—Κακά σοῦ τό 'πανε. "Α δέν ἔει ὁ ἄντρας τῆ σειρά του

κι' ἄ δὲν εἶναι καὶ τσῆ γυναίκας ἢ σειροβολιὰ καλὴ, κακὴ
ζωὴ θὰ τήν-ε κάμουνε. Γρoικᾶς το; Κι' ἀπότις, νὰ σοῦ πῶ
καὶ τ' ἄλλο, μιά φορὰ παντρεύγεται κιανεὶς κι' ἄ δὲ
στρώση τραπέζι μὲ τὰ πεσκέσια τῶν ἐδικῶ καὶ τῶ φίλω
ντου, ἄ δὲ παίξη καὶ μπαλλωτές, ἄ δὲ στελιώση χορὸ
καὶ δὲ γλεντοκοπήσει, εἶντα διάολο χαρὲς, λέει, πῶς τοὶ
κάνει. Μὲ τὰ ψευτοκαλολοεῖδια, δὲ τὸ μπαταίρνω ἴγῶ.
Ἐναστορήσου, μπρὲ, τοὶ παλαιηνοὺς τοὶ χρόνου, ἀπὸ
ἐπρεμαζώνουντονε, σκιᾶς ἑκατὸ νομάτοι, σὲ τοῦτες-ας
το' ὥρες, καὶ τὸ γλεντούσανε, ὀλόκληρα μερόνυχτα.
Οὔλο τὸ χωργιὸ ἐξεσηκώνουντονε ἀπὸ τὰ τραγούδια
καὶ τὸ μπαλλωτίδι. Κι' ἐδὰ, καλὰ—καλὰ δὲ τὸ πέρνει
μυρωδιὰ καὶ τοὶ θωρεῖς παντρεμένους. Διάλε πᾶρε τὸ
πράμα ποῦ κάνουνε τούτου-νε τοῦ ζαμανιοῦ οἱ γι-ἄθρῶ-
ποι, ποῦ νὰ ἔχη λεζέτι κι' ἄθρωπιὰ ἀπάνω του. Οὔλα
των-ε εἶναι ἀνάλατα καί...

—Ἄλλο καὶ δὲν ἦτον-ε ἴδᾶ, παρὰ νὰ φοροῦνε ἀκόμη
οἱ γι—ἄντρες τοὶ βράκες, οἱ γυναῖκες τοὶ μαντῆλες στὴ
κεφαλὴ καὶ νὰ πηγαίνουνε στὴ χώρα μὲ τοὶ γαϊδάρους....

—Ναῖσκες, καλλιὰ τον-ε κείνοι - νὰ οἱ χρόνοι, παρὰ
τοῦτοι-νε κι' ὅτι θὲς μοῦ ἴλεγε μένα.

ΣΤΗ ΜΟΔΙΣΤΡΙΚΗ

Ε! Συντέκνισσα, έτουδά 'σαι;

—'Επαδά 'μαι. Κι' Καί πώς κι' ήτονε κι' ήρθες;
—Παωμένη εΐμουμε «ς' τση λυγιᾶς τὸ νερό» νά μαζώ-

ξω δυὸ βροῦβες νά τσι ψήσω, ἀπὸ κουζουλένεται ὁ γέ-
ρος μου, κι' ἐδᾶ πὸ πέρνουνα, εἶπα, ἄς παραμερίσω ἀπὸ
'παιε νά σᾶς-ε 'δῶ καί νά ρωτήξω κιάλας, ἄν-ε κατέτε
πράμα νά μοῦ πῆτε. Γιατ' ἔκεια πάνω ἀπὸ 'μαι, διάλε
πᾶρε τὸ πράμα πὸ μαθαίνω.

—Ντὰ ἀφήνουνέ με, καλότυχη, οἱ δουλειές καί τὰ βᾶ-
σανα νά μάθω πράμα; Που, ἀπὸ ντὰ θὰ ξημερώση ὁ
Θεός, ἴσαμε νά βραδυάση, δὲ πορίζω ἀπὸ 'παιε πὸ θω-
ρεῖς. Θέ' μου καί πὸ βρίσκονται τόσες-ας δουλειές, καί
δὲν τελειώνουνε,

—'Ετσα λοῆς παιδεύομαι κι' ἐγὼ οὔλη τὴν ἡμέρα
κι' εἶντα κάνω κι' ἐγὼ δὲν κατέω. Κι' ἀπὸς, εἶμαι καί
μοναχὴ μου καί πονεῖ ἔκκειε κι' ὁ κόκκαλός μου καί δὲ
μ' ἀκούει νά ξεσύρω. Μὰ εἶντα διάλο θὰ κάμομε;
'Εκεια θὰ παιδευγόμαστε, ἴσαμε νά μπορούμε.

—Καί ντὰ ποῦ 'ναι, μπρὲ, ἡ θυγατέρα σου;

—'Εχω τὴν-ε μεμπάτη στὴ Χώρα.

—Κι' εἶντα κάνει ἐκεία, θεόψυχά σου;

—Στὴ μοδιστρικὴ 'ναι καί μάθαινε.

—Νὰ σοῦ πῶ ἓνα πράμα, συντέκνισσα; 'Ετούτες-ας
οἱ δουλειές, νά μπέμπετε τσι θυγατέρες σας στὴ Χώρα,
νά 'ναι ὄξω ἀπὸ τὴν ντήρηση τ' ἀψέντη τῶν-ε καί τσὴ
μάνας τῶν-ε, ἐμένα δὲ μ' ἀρέσουνε. Γιά κείνο-να, κα-
λὰ 'ναι νά 'χετε τὸ νοῦ σας, γιατί ὅσο κι' ἄν-ε τὴν-ε ντη-
ροῦνε ἔκκειε πὸ τὴν ἔχετε, Χώρα, 'ναι αὐτὴ καί δὲ χο-
ρατεύγει. Εἶντα θέλεις κι' εἶντα γυρεύεις. Κι' ἀπὸς μοῦ-
στος εἶναι 'δὰ καί βράζει καί....

—Σῶπα 'δὰ, μὰ τὸ Θεό σου, μὰ δὲν εἶναι κι' οὔλες
τὸ ἴδιο. 'Εμένα ἡ θυγατέρα μου—δὶ πὸς θὰ σοῦ παι-
νευτῶ—μὰ δὲ ξανοίγει 'ἔτσα πράματα—καί νά τὸ κατέ-
εις πὸ σοῦ τὸ λέω—γιὰ δὲν εἶναι ξεμουαλισμένη.

—Γροικᾶς συντέκνισσα εἶντα σοῦ λέω!...

—Λώπης ἔεις ἀκουσμένο πράμα;

—Δὲν ἔχω πράμα ἀκουσμένο, μόνο γιὰ νὰ ᾿χετε τὴ κεφαλὴ σας ἀναπαμένη, καλλιὰ ᾿ναι νὰ πιάσετε νὰ τὴ γαῖρετε ἔπαε, νὰ τσῆ πάρετε κιαμιὰ ὀκᾶ μπαμπάκα, πὺ λέει ὁ λόγος, καὶ νὰ τήν-ε κάτσετε στ' ἀργαλιὸ, νὰ φάνη κιαμιὰ—δυὸ δεξιμᾶτες πατανίες, ἀποῦ δὲν ἔει, παρὰ νὰ τὴ βγάλεται μοδίστρα, ἀποῦ ᾿ναι γεμᾶτος ὁ κόσμος, καὶ νὰ τσῆ βγοῦνε καὶ πράμα λόγια....

—Καλὸς ὁ λόγος σου, συντέκνισσα. μὰ δὲν μπορεῖ ἐδὰ νὰ γενῆ πράμα, ὅξω ταχιά πὺ θὰ μαζώνουμε τσ' ἑλές, νὰ τσῆ μηνύσω νὰ ᾿ρθῆ καὶ τότες-ας μπορεῖ νὰ μὴ τήν-ε ξαναμπέψω.

—Ἔτσα πρέπει νὰ γενῆ κι' ὄλας. Γιατ' ἔτσα ἀποῦ γίνηκε ἐδὰ ὁ κόσμος δὲν ἔχω κιανιὺς μπλιὸ ἐμπιστοσύνη. Ναί. Μόνο ὦρα ᾿ναι δὰ νὰ πχαίνω καὶ πολιόκατσα. Καλὸ βράδυ, τὸ λοιπός.

—Στὸ καλό.

ΙΟ ΑΓΑΣ

Πολλά τὰ ἔτη σου, μπάρμπα Μαθιό.

—Μπρὲ καλῶς τ' ἀνύψο. Κι' εἶντα στράτα σ' ἔφε-
ρε 'δὰ ὄθ' ἔπαε καὶ τέθιοι ὦρα κιόλας.

—Στὸ τόπομα πάω. Κι' ὄντιμως, εἶναι νωρὶς ἀκόμης
καὶ διψῶ κιόλας κι' ἤρθα νὰ πιῶ μιὰ ρουφὲ γάλα, νὰ μοῦ
πῆς καὶ κιανένα νάκλι, νὰ περάση ἡ γι-ῶρα καὶ νὰ φύγω.

—Καλὰ τὸ 'καμες μωρὲ παιδί μου. "Ἐντοὲ ἐκεῖ τὸ γά-
λα, ἴδια 'δὰ τ' ἄρμεξα, νὰ καὶ τὸ μαστραπᾶ καὶ πιὲ ὄσο
θέλεις.

—(Πίνει).

—"Ε! Κάτσε δὰ ἐκεῖ, στὴ ρίζα το' ἐλῆας, νὰ σοῦ πῶ
εἶντα μοῦ συνέβηκε στὰ νέικά μου χρόνια, τὸν καιρὸ τῆς
Τουρκιάς, σὰν καὶ σήμερο. Θωρεῖς το κεῖνο-νε τὸ χαράκι
ἀντίκρυτά μας; "Ἰδια 'κειὰ 'μουνε χωσμένος μιὰν ἀργαδι-
νὴ κι' ἀνήμενα νὰ περάση ὁ 'Αγᾶς τοῦ χωργιοῦ γιὰ νὰ
τόν-ε σκοτώσω-

—Γιάντα μαθῶς; Πράμα σοῦ 'χε κανωμένο γ-ῆ;

—Εἶχενε ἀμπολιάσει, ὁ ἀφορεσμένος, τὴ Βαγγελιό,
τὴν ἀδερφή μου, κι' ἤρχουντονε κι' ἐκάθιζε καθ' ἀργαδι-
νὴ, στὸν καφφενὲ τοῦ σοκακιοῦ, ἀπού 'τον-ε τὸ κονάκι μας,
μὲ τὸν πόδα ἀπάνω στὸν ἄλλο, καὶ τὴν ἀνήμενε νὰ
περάση γιὰ νὰ τῆ χαμογελάση. Καὶ μιὰ μέρα, τὸν ἐπῆρε
τ' ἀμάτι μου κι' ἀνέβηκε τὸ αἷμα στὴ κεφαλὴ μου ἀπά-
νω. Μὰ δὲν ἐμπόρουνα νὰ κάμω πράμα, παρὰ κάθε πού
πήγαινε στὸ νερὸ ἡ κοπελιά, τὸ 'ἀκλούθουνα ἀπὸ πίσω
καὶ δὲν τὴν ἄφηνα καὶ ν' ἄλλαργέψη ἀμοναχὴ τῆ, ὄξω
ἀπού τὸ χωργιό, γιὰ τὴν ἐφοβούμουνε. Σὰν εἶδε 'δὰ αὐτὸς,
πὼς δὲν τ' ἀμπάντιδε νὰ τὴν-ε ξεμοναχιάση ποθὲς, γιὰ
νὰ μᾶς-ε ξεγιβεντίση, ἔμπεψέ μας μαντάτο, μ' ἕνα φυσε-
κι δεμένο στὸ μαντύλι, πὼς ἄ δὲ τοῦ τὴ δώσουμε, θὰ
μᾶς-ε σκοτώση, λέει, οὐλους.

—'Ετότες-ας κι' ἐγὼ, εἶπα. Καλλιὰ νὰ τὸν-ε σκοτώσω

έγω, παρά νά μέ σκοτώση αὐτός. Δέ μπιτίζει. Καί μιάν ἀργαδινή, σάν ἐπεράσανε κάμποσες μέρες, βάνω τ' ἀσπρομάνικο μαχαῖρι στή μέση μου, παίρνω καί τήν καρμπίνα τ' ἀφέντη μου κι' ἔρχομαι σέ τοῦτο-να τὸ χαράκι πού θωρεῖς καί χώνομαι ἀπὸ πίσω καί τὸν ἀνήμενα. Δὲν ἤμουνε καλά-καλά καθισμένος καί νά καί γροικῶ τὰ ζάλα τοῦ μπεγριοῦ του πού 'ρχουντονε. Σηκώνω γιὰ μιὰς τὸ γαργαλιστήρι τῆς καρμπίνας, κι' ὡς ἔξεπρόβαλε ἀντικρυτά μου, τοῦ τὴν ἀνάβω. "Ὅπως μουγκάται τὸ βουῖ ὄντε τὸ σφάζουνε, ἔτσα μουγκάτονε κι' αὐτός. Ἐλυπήθηκά τον-ε τὸ σκυλότουρκο, μὰ δὲν ἐμπόρουνα νά κάμω κι' ἄλλοιῶς. "Α δὲν τὸν ἐσκότωνα θὰ μᾶς ἐσκότωνα αὐτός. Καί γιὰ τοῦτο-να 'μαι ἀπόψε μιὰ οὐλιά ντουςουντισμένος.

—"Ἔστεκέ του μιὰ φορά. Σταίνου ὁμως ἐδὰ νά σοῦ παίξω μιὰ μερακλίδικη κοντυλιά μὲ τὴν μαντοῦρα μου νά σοῦ περάση τὸ μεράκι, "Ὅπα:

Τοῦτο τὸ κόσμο, μάδια μου, ἃ δὲ τόν-ε γλεντίσης λίρες θὰ κάμης ὄσες θές, μὰ ἔπα θὰ τσ' ἀφήσης.

Τὰ ὄρη κάνουνε βοσκούς καί τὸ κρασί μπεκρῆδες καί τὸ σκολειὸ γραμματικούς κι' ἡ λύρα μερακλῆδες.

—'Ὁ Θεὸς νά σοῦ γράφει χρόνους, μωρὲ Νικολιό. Ἐνα καμὰρι εἶσαι νά σέ θωρῆ κιανεῖς.

—"Ὄρα 'ναι ὁμως ἐδὰ νά πχαίνω.

☞—Στὸ καλὸ παιδί μου, στὸ καλὸ, καί καλὴ ἐπιτυχία. Καί νά παραμερίζης κι' ὀθὲ 'παέ, πού καί βολά.

Είντα 'ναι πάλι οί δουλειές τοῦ Μουστακοχαραλάμ-
πη ἀπού 'καμε; Θεόψυχά μου, ἃ δὲν ἐμπουντάλιασε.
—Ντά εἴντα 'καμε πάλι; Λώμπης ἔκλεψε τοῦ Ψα-
ροβαγγέλη τῆ κοπελιά ἀπὸ τσι Κούμους; "Ἐλεγέ το πὼς
τὴν-ε ρέγεται καὶ πὼς, ἃ δὲ τοῦ τῆ δώκουνε, θά πά' νά
τὴν-ε κλέψη, λέει! Κι' ἔκαμέ το γ-ῆ;

—Παρά! Ἐπῆγε ὁ ἀφορεσμένος κι' ἐπῆρε μιὰ μαύρη
κουβαρίστρα κι' ἀπὸς ἐπῆγε στοῦ Μυρωπαντελῆ τό σπῆτι
(ἀπού φοβᾶται ἀπού δὲν ἔει στο Θεὸ νά κάμη) κι' ἔδεσε
τῆ ἄκρα τση στο κτυπητήρι τση πόρτας. Κι' ἀπὸς ἔξετύ-
λιξε τὸ καρόλι, εἴσαμε πὸς τέλειωσε ἡ κλωστή, κι' ἐ-
πῆγε ἴσα—ἴσα ὡς τὸ ξεροτρόχαλο τοῦ Κανετοδημήτρη,
ἀντίκρυτα ἀπού τὸ σπίτι. Κι' ἀπὸς, ἐχώστηκε ἐκεῖα κι'
ἐτράβα πότε-πότε τῆ κλωστή κι' ἐχτύπα τὸ χτυπητήρι κι'
ἐπόριζε ὁ κακομοίρης ὁ Παντελῆς, πὸς ἠθάργειε πὼς ἦτο-
νε κιανείς, νά δη ποιὸς χτυπᾶ καὶ δὲν ἐθώργειε κιανένα.
Λέ' «πράμα κουζουλοκόπελλα θά 'ναι, μὰ ἄν-ε πιάσω κιαν-
ένα, θά τὸ μυσερώσω θέλω». Κι' ἐχώστηκε ἀπὸ πίσω
ἀπὸ τῆ πόρτα κι' ἀνήμενε νά ξανάρθουνε. Καὶ τὴν ὥρα
πὸς χτύπα πάλι τὸ χτυπητήρι, ἀνοίγει γιὰ μιᾶς καὶ πορί-
ζει ὄξω, γιὰ νά τὸ τσακώση. Κι' ὁμως λωδᾶ, διάλε
τὸ πράμα πὸς 'δε... Λέ' «Παναγία μου κι' εἴντα ναι»,
καὶ πέφτει ξερός, χάμαις.

—Εἴντα λέεις, μπρὲ, γιὰ ὄνομis τοῦ Θεοῦ;

—Γροικᾶς τοῦ λόγου σου πράματα;

—"Αδικο νά τοῦ λάχη, ἃ δὲν ἐμπουντάλιασε. Καὶ κρί-
μας μπρὲ τὸ ντελικανί, γιὰτί ἔτσα πὸς τὸ λαλεῖ, θά
κακαποδώσει θέλει, κι' εἶναι ἀμαρτία. Γιατί καὶ καλὸς
δουλευτῆς εἶναι, καὶ γερός ἄντρας εἶναι—ἀφθιάρμιστος
νά 'ναι—καὶ φιλότιμος εἶναι καὶ τὸ πράμα του ἀπὸ τὸ

καλύτερο τοῦ χωργιοῦ 'ναι.

—Μὰ 'πέ μου λωδὰ κι' εἶντα ἀπογίνηκε στὴν ὑστεργιά;

—'Ο Θεὸς κι' ἡ μοῖρα κι' ἐπέρνα ἀπὸ 'κειά, τοῦ Καλλεργογιώργη τὸ κοπέλι καὶ τὸν-ε θωρεῖ ξαπλωμένο χάμεις καὶ φωνιάζει τσί γυναῖκας του καὶ πορίζει καὶ τὸν ἐξελιγώσανε, ἀπὸ 'θελε νὰ 'ναι ἀποθαμένος, ἄν ἀπόμνε ἔκεια οὔλη νύχτα.

—Θώργιε τοῦ λόγου σου εἶντα τοῦ 'πε ὁ νοῦς του νὰ πὰ' νὰ κάμη. Μὰ ἔτσα 'ναι μπρὲ. "Οτινος περάσει λίγο—λίγο ὁ καιρὸς του καὶ δὲ παντρευτεῖ, κοπελίζει οὔλη τὴν ὥρα. Μόνο νὰ στριφογυριστοῦμε νὰ τὸν-ε παντρέψουμε, οὔλοι κι' οὔλοι, νὰ ἡσυχάσουμε. Γιατὶ ἄλλοιῶς, κι' ἐγὼ δὲ γατέω εἶντα θὰ γενῆ.

—Δὲν τὸ πιστεύω πὼς θὰ στρώση, μὰ πάλι δὲν κατέεις εἶντα γίνεται. "Α νὰ δοῦμε.

—Γιάντα τὸ λέεις τοῦτο-να;

—Γιατί,

'Απὸ 'ναι γέρος κουζουλός, ἀπὸ τὰ νειάτα του 'ναι καὶ δὲν ἀλλάζει ἡ γνώμη του, ὅτι κι' ἄν-ετοῦ ποῦνε.

(Χριστουγέννων)

Εἴπανε σου τα, κερά συμπεθέρα, τὰ κάλαντρα;
 —“Οἱ μπρέ, πορισμένη εἴμουνε ἀποτώρας, νὰ πὰ
 νὰ γεμίσω τὴ λαίνα μου, ἀπὸ τοῦ Μαρκουλῆ τὴ βρύ-
 ση καὶ κοντοστάθηκα κιόλας καὶ μιά οὐλιά ἔκειε στοῦ
 Παπαδογιώργη τὴν αὐλὴ ἀπὸ μού φωνιάξανε, κ’ ἄν
 ἐπεράσανε κιόλας, δὲ θὰ μὲ βρήκανε ἔπαιε καὶ θὰ ν-ἐφύ-
 γανε. “Οφου κι’ εἴντα θὰ ν-ἐλέγανε...Κι’ ἀπὸς δὲ τὸ
 ’χω καὶ σὲ καλὸ, νὰ μὴ μοῦ τὰ ’ποῦνε. Καὶ κατέεις μπάρε
 μου, ποιοὶ ’τονε;

—Δὲ κατέω καὶμέχαρη, μὰ θαρῶ πῶς δὲν ἐπεράσανε
 ἀκόμη, γιὰ δὲ τὸ ’ἄκουσα οὔτ’ ἐγὼ, ἀπὸ ’μουναι ἔπαιε.
 Μόνο πρόβαλε ἐδὰ νὰ σοῦ δώσω ἓνα ξεροτήγανο, ἀπὸ
 ’σαι βαρεμένη καὶ νὰ μοῦ πῆς κι’ ἄν ἐπετύχανε κιό-
 λας. Καὶ νὰ ’χης τὸ νοῦ σου, ἄν ἔρθῃ τοῦ Μανιουδο-
 νικολῆ τὸ κοπέλι, νὰ μὴν τοῦ δώκης νὰ πιῆ, οὔτε μιά
 σταλὲ κρασί, γ-ῆ τσικουδιά, γιὰτ’ εἶναι ἀρρωστάρικο καὶ
 τοῦ τὸ ’χουνε ἀπαγορευμένο οἱ γιατροί.

—Καλὰ ποῦ μοῦ τὸ ’πες, ζάβαλη, γιὰ δὲν τὸ κάτεχα.
 Καὶ λώπης ἔρχονται;

—Φαίνεται μαθῶς, γιὰτὶ γροικῶ τραβάγια. Ναι καλό-
 τυχη. “Ερχονται. Γροῖκα καὶ τὸ λυράκι. Τ’ Ἄτσιδι εἶναι
 μὲ τὴν παρέα του. Μόνο ἐτοιμάσου καὶ φτάξανε.

—“Επαδὰ ’στε;

—“Επαδὰ ’μαστε. Κοπιᾶστε.

- Νά τὰ ποῦμε θέλει, γ-ῆ ;
—Κιαμέ; Ντά θέλει καὶ ρώτημα;

Ἄψε Βαγίτσα τὸ κερὶ
ἄψε καὶ τὸ λυχνάρι.
Καὶ κάτσε καὶ λογάριασε
εἴντα δά μᾶς-ε φέρης
—Φέρε καρύδια, κάστανα
καὶ σῦκα καὶ σταφίδες,
φέρε πατάτες καὶ φακές,
φέρε καρπὸ καὶ λάδι,
φέρε καὶ μέλι ἂν ἔχετε,
κρασί ἀπ' τὸ πιθάρι.
Κι' ἂν ἔχετε κιανέν' αὐγὸ
βαστοῦμε καὶ καλάδι,
μὰ πάλι κι' ἂν δέν ἔχετε
ὁ κόσμος δέν ἐχάθη.
Κι' ἂν ἔχετε τὴν ὄρεξι
πέρνουμε καὶ παράδες,
χρόνους πολλοὺς νὰ ζήσετε
ἀφέντες καὶ κυρᾶδες.

Καλὰ νὰ 'στε. Καὶ τοῦ χρόνου παιδιὰ μου. Καὶ τοῦ
χρόνου. Ἐμπάτε 'δὰ νὰ σᾶς-ε κεράσω καὶ μιὰ ἀποῦ, 'ναι
κρυγιότη.

—Ἐ τὴ παντέρμη κι' ὄλας πὼς τὴ θέλουμε.

(Πρωτοχρονιάς)

Η ρθενε, μωρέ κοπέλια, πάλι ὁ καινούργιος χρόνος. Θυμίζομαι τὰ γλέντια πού κάναμε στὸ χωριό μου τοῦτες-ας τοῖ μέρες, ἀπὸ ἔτονε μεγάλη δουλειά. Μὰ καὶ τὸ ξύλο πὸ ἔτρωγα ἀπὸ τὸν ἀφέντη μου, πὸ τοῦ παραίτουνα τοῖ προβατίνες κι' ἔτρεχα μὲ τ' ἄλλα κοπέλια, σ' οὐλο τὸ χωριό κι' ἐλέγαμε τὰ κάλαντρα, δὲν ἦτονε καὶ λίγο.

—Διάλε τσ' ἀποθαμένους σου, ἅ δὲ σὲ καταλύσω, μοῦ ἔλεγε καὶ μ' ἀποζύγωνε. Κι' ἔτσα πὸ γλάκουνα ἐσπίθιζε ἢ μπροκαδοῦρα τῶ στιβανιῶ μου, ἔτσα πὸ σπιθίζουνε καὶ τὰ πέταλα τοῦ μπεγιργιοῦ, στὸ καλντερίμι. Γιατὶ ἄν-ε μ' ἔπιανε, στὴ φούρκα του ἀπάνω, ἐκεῖά ἔθελε νὰ μ' ἀφίση κιόλας.

—Γροικάτε ἔδὰ νὰ σᾶς-ε ἔπω εἶντα κάναμε.

Ἐπερνε τὸ Σηφαλιὸ τοῦ Φραγγεδογιώργη τὸ καλάθι, ὁ Στελῆς τοῦ Καμποῦρη ἐτραγοῦδιε κι' ἐγὼ ἔπαιζα τὴ λύρα μου..

Ἐπρωτοπηγαίναμε στοῦ Παπᾶ τὸ σπίτι. Ἐπὸ ἔκειδὰ ἀρχίζαμε.

—Ἐπαδὰ ἔστε κερὰ Παπαδιά;

—Ἐπαδὰ ἔμαστε. Κοπιάστε.

Καὶ χωρὶς νὰ περιμένουμε ἄλλο πράμα, γιὰ μιὰς ἀρχίζαμε.

«—Ταχιά—ταχιά ἔν' ἀρχιμενιά
ταχιά ἔν' ἀρχή τοῦ χρόνου.
Ταχιά ἔναι πὸ περπάτησεν
ὁ Κύριος τοῦ κόσμου.
Καὶ βγήκε καὶ χαιρέτηξεν
ὄλους τοὺς ζευγολάτες.
Κι' ὁ πρῶτος πὸ χαιρέτηξεν

ἦταν ὁ, "Αη—Βασίλης.
—Καλῶς τὰ κάνεις βασίλει
καλὸ ζευγάρι ἔχεις.
—Καλὸ τὸ λὲς ἀφέντη μου
καλὸ κι' εὐλόημένο.
Μὰ ἡ χάρη Σου τὸ βλόγησε
μὲ τὸ δεξιὸ Σου χέρι
μὲ τὸ δεξιὸ μὲ τὸ ζερβὸ
μὲ τὸ μαλαματένιο».

—"Ε! Καὶ τοῦ χρόνου.

—Καλὰ νὰ 'στε. Καὶ τοῦ χρόνου παιδιὰ μου. Καὶ τοῦ χρόνου.

Καὶ μᾶς ἔβανε μιὰ τσικουδιὰ τοῦ κάθε νιοῦς καὶ τὴ καλὴ τσι χέρα στοὺ καλάθι.

'Απὴς ἔτελειώναμε 'δὰ ἀπὸ 'κειδὰ, ἐπηγαίναμε στοὺ δασκάλου μας —καλὴ του ὥρα ἄν-ε ζῆ— κι' ὕστερα ἐπέρναμε ἀράδα τὰ σπύθια τοῦ χωργιοῦ. Στὰ περισσότερα μᾶς ἔδούδανε κι' ἀπὸ μιὰ τσικουδιὰ. ("Ε! τὴ πατέρμη καὶ νὰ 'χα μιὰ ἐδὰ).

Σὰν ἔτελειώναμε ἐδὰ —στουπὶ τσι μεθιᾶς— ἐμαζωνόμαστε, μὲ τ' ἄλλα κοπέλια τοῦ χωργιοῦ, στοῦ Σηφαλιοῦ τὸ σπύθι, ἐμετρούσαμε τ' αὐγά, τὰ ξεροτίγανα, τσι παράδες κι' οὐλα ὅ,τι μᾶς ἔδούδανε. Ἐβάναμε ὄσα λεφτὰ χρειάζονται κι' ἐπέρναμε ἕνα καλὸ ἀρνὶ καὶ τὸ πηγαίναμε στὸν πέργυρο τοῦ σκολειοῦ.

Κι' ἀπὸς, οἱ μισοὶ τὸ σφάζανε καὶ τὸ γδέρνανε, κι' οἱ γι' ἄλλοι μισοὶ ἄφτανε τὴ φωτιά καὶ κουβαλοῦσανε τὸ κρασι κι' ὅτι ἄλλο χρειάζεται σ' ἔτσα ὥρες.

Πρίχου τὸ σταλιστὸ, τὸ 'χαμε κίολας καταστεμένο. Κι' ἀφοῦ ἐστρώναμε πρῶτα χάμας πλατανόφουντες, ἐκαθίσαμε γύρου, γύρου καὶ τὸ γλεντούσαμε.

Τὴν ἄλλη μέρα 'δὰ, ἐπέρναμε τσι ἀπομενάρικους παράδες, ἐβάναμε καὶ τὴ καλὴ χέρα τῶ γονιῶ καὶ τῶ συγγενῶ μας ἐκατεβαίναμε στὴ Χώρα κι' ἐπαίρναμε, εἶντα θαρεῖτε;

"Ὅ,τι εἶναι ἡ πρεπιὰ καὶ τὸ καμάρι κάθε Κρητικοῦ.
"Ἐνα μπασσαλῆ τοῦ κάθε νιοῦς.

"Ἐντονε. 'Απὸ τότες-ας τὸν ἔχω.

ΣΑΡΑΚΟΣΤΗ

Μαριγώ. "Ε! Μαριγώ. Πήγαινε, γερά—γερά, νά γεμίσης τή λαίνα νερό, γιατί έκορακιάσανε οί γι-δρθες μας, άπου τή δίψα. Δέ τσί θωρείς;

—Δέν πάω, γιά δέ μπορώ. Ήξέκαμέ με ή σαρακοστή.

—Ντά ποιός σου 'πε νά νηστεύγης; Καί σά θωρείς κιόλας, πώς έσαραβάλιασες, έτσα λοής, γιάντα δέν τρώς; "Αν-ε γροικās τοῦ 'λόγου σου είντα σου λένε οί παπάδες, λίγο καιρό θά μάς-ε πειράζεις.

—Μέ τούτη-να, τήν κεφαλή πού βαστάς, αν-ε προκόψης, νά μου τῶ γράψης. Κι' άμέ, ά δέ νηστέψη μωρέ ό άθρωπος, είντα Λαμπρή θά κάμη. Λώπης θαρείς πώς σου μοιάζω, άπου δέ σέ γνοιάζει νά τρώς καί τή μεγάλη Παρασκή; Κατέεις το, πώς δέν έπήγα άκόμης στό γιατρό κι' είμαι σκιās 70 χρονῶ; Στράφου καί τά ντόδια μου. Διάλε τῶ 'να πού λείπει. Δέ μου λείεις κι' άπατός σου, άπου 'σαι άκόμης κοπέλι, πόσες βολές, 'ίσαμε 'δά, δέν είσαι παωμένος στή Χώρα γιά τῶ γιατρό; Λώπης θαρείς πώς όντε θά φās καλά-καλά καί θά τήν-ε κάνης τόπι, θά-ν-ξεις καί τήν ύγειά σου; Κουρέματά σου κακορίζικε.

—Δέν σέ γνοιάζει 'δά νά πής πώς κάνει ζαράρι καί τῶ φαϊτό!..

—'Εγῶ κατέω ένα πράμα.. Πῶς έγῶ, άπου τρώγω ένα κρομμύδι, μ' έληές καί κριθαρένιο ψωμί καί πίνω καί πού καί μιά στήν καθησιά μου, καλλιά 'μαι παρά τόν άπατό σου. Μά δέ μου λείεις, πόσο καιρό ξεις νά πās στό Μοναστήρι; "Ε;

—Δέ σωπās, έδά, μά δέν κατέεις είντα λείεις.

—'Ετούτη-να τήν κεφαλή νά βαστάς, σου λέω, 'γῶ, μά καλά θά πās. Θέ 'μου συγχώρεσέ μου. κι' έκριμάτισές με οί μέρες άπου 'ναι. Ξεφορώσου με νά χαρής καί κάμε ό,τι σέ φωτίση ό Θεός. Ναί.

—"Ε! σῶπα 'δά μη μανίζεις, μά έτσα στό 'πα. Δέ με κατέεις έδά, πώς είμαι μιά ούλιά τσίτωνας; "Ελα, κέρασέ με μιά, νά σου πῶ κι' ένα τραγουδι, άπου θά φχαριστηθής.

—"Αν είναι ριζίτικο, θά σέ κεράσω δυό καί θά πάω κιόλας, στό νερό.

—"Ε! Τόν «Αύγερινό» θά πῶ Γροϊκα τον-ε τῶ λοιπός.

—"Ο Θεός νά σου γράφει χρόνους, μωρέ Νικολιό, γιατί είχα καιρούς καί ζαμάνια νά τόν άκούσω. Ποῦ ν' άκούσης έδά, έτσα πράματα;

Ο ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ

νά
 Αὐ γε ρι νός δὲ νά Αὐ - γε ρι νός δὲ
 νά γε νώ νάρ θῶ εἶην υἷα με ρα εου εἶηνα με
 ρα σου ναὶ δῶ την τα α βγα πού ναὶ δῶ την
 τὰ βγα πού δει πνάς

Νά ἰδῶ τὴ τάβλα πού δειπνάς
 τὴν κλίνη πού κοιμάσαι,
 τὴν κόρη π' ἀγκαλιάζεσαι.

Τὴν κόρη π' ἀγκαλιάζεσαι
 ἂν εἶν' καλλιὰ πό μένα,
 ἂν εἶναι γαϊτανόφρονη.

ΝΑ ΤΩΡΑ ΠΩΣ ΕΓΙΝΗΚΑ. Κοιτάχτε με ξανά!
"Εβγαλα τσί φουφούλες μου, έβγαλα τὰ στιβάνια,
πέταξα τή κατσούνα μου, τσί ζώνες, τὰ μυτάνια
κι' έβαλα... χωραίτικα κι' έβαλα τὰ... στενά.

Οί πόλεμοι, ή πρόοδος και ό πολιτισμός μας,
έφεραν άναστάτωση, έφεραν ταραχή.
Κι' ότι παλιό γνώριζαμε, άλλαξε στον καιρό μας,
και γίνηκε άγνωρίστο σ' αυτή την έποχή.

Πάνε τὰ μεγαλεία μας κι' οί δόξες οί παλιές.
Πάνε του γάμου οί πομπές και τὰ «έθίματά μας».
Πάνε κι' αυτές οί Κρητικές οί γραφικές στολές,
κι' ό πεντοζάλης κι' ό συρτός και τὰ ριζιτικά μας.

"Άλλαξε ό τύπος της ζωής κι' ό τρόπος π' αγαπούμε.
Κι' άκόμ' άλλιώς σκεφτόμαστε, κι' άκόμα άλλιώς μιλούμε
Μικρό μās πέφτει τó χωριό, κι' όλοι ζητούμε Χώρα.
Κι' ό,τι παλιά δέν βλέπαμε, τώρα τὰ βλέπεις... φόρα.

"Εβγαλα τή φουφούλα μου, λοιπόν όπως θωρείτε
κι' άλλαξα ρούχα και μυαλά. "Όμως μην άπορείτε,
μά κάθε τι τó Κρητικό, μέσ' στην ψυχή μου κλείνω.
Στή Κρήτη έγεννήθηκα και Κρητικός θά μείνω.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΝ

*Αἰδάρω=βοηθῶ	Μπελονιάζω=περνῶ τῆ βελόνα
*Ακούει μου=μπορῶ	Μπασαλή=Κρητικὸ μαχαίρι
*Αμόλαρε=ἔφυγε	Μονομεριγοῦνε=συναθροίζονται
*Αμποχτίδι=σπρωξιά	Μπράτη (τὰ)=τὰ πράγματα
*Αμπολιάζω=ἔρωτεύομαι	Ξεκατινίζομαι=λυγίζω ἀπὸ τὸ
*Αναγκασμένος=πολὺ θυμωμένος	πολὺ βάρος, ξενεφρίζομαι
*Αναπαῆ=ἡσυχία	Ξεγιβεντίζω=ξεμασκαρώνω
*Αναστοροῦμαι=ἐνθυμοῦμαι	Ξανοίγω=κυττάζω
*Αναντρανίζω=ἀναθαρύνω	Ξαργουτοῦ=ἐπίτηδες
*Ανημένος=περιμένω	*Ὀντιμως=ὄμως
*Απαντίχνω=συναντῶ	*Ὁρμηνιά=συμβουλὴ
*Αποζυγώνω=τρέχω ἀπὸ πίσω	Πατέρνω=ὑποφέρω
*Απῆς=ἄφοῦ	Πατάρω=ὑπολογίζω
*Απόης=μετά	Περίτου=πρὸ πάντων
*Αποκοτῶ=τολμῶ	Πεσκέσι=δῶρον
*Ασφεντουρίζω=ἐκσφενδονίζω	Πορίζω=ἐξέρχομαι
Γαέρνω=ἐπιστρέφω	Σάϊκα=ἐξάπαντος, ἀσφαλῶς
Γλακῶ=τρέχω	Σέβου=πρόσχε
Δικά τους=τοὺς φθάνει, ἄρκετὰ	Σειροβολιά=γενιά
*Ἐσύμπισέ σου=σοῦ ἔκαμε καλὸ	Σκιᾶς=τουλάχιστον
*Ἐγὼί=ἀλλοίμονο	Σαλεύγω=κινοῦμαι, περπατῶ
*Ἐδὰ=τώρα	Σιμόνω=πλησιάζω
*Ἐπαδὰ=ἐδῶ.	Σοντηρῶ=βλέπω
Ζαγλώνω=τραυματισμὸς τῶν ἄκρων	Σταλιστῶ=Ἡ ὥρα ποὺ ἀναπαύονται τὰ ποιμνία (12—2 μ.μ.)
Θέτω=πλαγιάζω	Στραφένω=κυττάζω
Καλολοῖδια=δῶρα ἐξ ἀμυγδάλων, σταφίδων κλπ.	Τσουρῶ=κατρακυλῶ, πέφτω
Καταλυμένος=σκοτωμένος	Ταλαποδέρνω=ταλαιπωροῦμαι
Κοκκαλώνω=ἀκίνητοῦμαι	Τζιριτῶ=τρέχω
Κοκορέξια=ναζάκια	Τάξε=σάν
Κόπιασε=ἔλα	Τοπώνω=βλέπω, σημειώνω, προσδιορίζω
Κουζουλός=ἀνόητος	Τσουτσουρίζω=κρυφομιλῶ
Λιανός=ἀδύνατος	Χαράκι=βράχος
Λαλῶ=ὀδηγῶ, ὀμιλῶ	Χωνομαι=κρύβομαι
Λιὸ=λίαν, πλεόν	Ψεγάδι=ἐλάττωμα
Λώπης=μήπως	Ψηφῶ=ἐκτιμῶ
Μπυθιάζω=συμπιέζω	

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ

	Σελις	
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	»	5
Νᾶμαι κι' ἐγώ	»	7
Ἐπαέ 'μαι κι' ἐγώ	»	9
Ἐβγαλα τὸ ζαράρι μου	»	11
Τὸ Νικολιὸ στὸ γλέντι	»	13
Ἐπῆγε γιὰ μαλλί...	»	17
Ἡ μορφοσιά	»	19
Ἡ βεγγέρα	»	21
Στὸ φωτογραφεῖο. Α'	»	23
Στὸ φωτογραφεῖο. Β'	»	25
Τὰ ὕστερα τοῦ κόσμου	»	27
Τὰ αὐγά	»	29
Στὴν Ἀθήνα	»	33
Τὸ μυστικὸ	»	35
Τὸ γράμμα	»	37
Τ' ἀρεόπλανο	»	41
Ἡ χωρατίτισες	»	43
Ἐμου κλέφτης, ἔμου ψεύτης	»	45
Ἡ καταβρεχτήρα	»	47
Ὁ Ἀμερικάνος	»	49
Οἱ στιβανάδες τῶ Χανιῶ	»	51
Σ' τσί χοχλιοῦς	»	51
Τὸ προξενιὸ	»	53
Τρελλοκομεῖο καλότυχε	»	55
Ὁ Μαγνήτης	»	99
Οἱ παλιοὶ οἱ χρόνοι	»	61
Στὴ μοδιστρικὴ	»	65
Ὁ Ἀγᾶς	»	67
Τὸ κτυπητήρι	»	69
Τὰ Κάλαντρα (Χριστουγέννων)	»	71
Τὰ Κάλαντρα (Πρωτοχρονιάς)	»	73
Σαρακοστή	»	75
Αὐγερινός. Δημοτικὸ ριζίτικο	»	76
Ἐπίλογος	»	77
Λεξιλόγιο	»	78
Εὐρετήριο	»	79

9.6
10.12

ΑΛΕΞ. Κ. ΔΡΟΥΔΑΚΗ

ΚΡΗΤΗ

Έγχρωμο τουριστικό λεύκωμα

—Απαραίτητο συμπλήρωμα για κάθε ξενητεμένο. για κάθε τουρίστα, για κάθε απόδημο. Περιέχει 22 μεγάλα πολύχρωμα σχέδια τύπων και ήρώων της Κρήτης, που παριστάνουν ιστορικές εποχές της ζωής της νήσου.

—Είναι ένα ζωντανό, λαχταριστό, σπαρταριστό κομμάτι από τη σάρκα και την ψυχή της Κρήτης.

—Είναι τονισμένο στις κοντυλιές της ύψηλόφρονος λύρας μας των βουνίσσιων χωριών μας.

—Άπλο και απολαυστικό και ζωντανότατα χαρακτηριστικό της ζωής του χωριού μας, της βουνίσσιας και πολύπαθης Κρήτης μας, που κάπου σώζεται ακόμα, άμολυντη από την μόχα της σύγχρονης παρδαλής πολιτείας.

—Ξεφυλλίζοντας το λεύκωμα **ΚΡΗΤΗ** νοιώθετε όρημτικό το άγέρι το ζήδωρο του βουνού να σ'αε λούζη και να σ'αε συνεφέρνει.

—Νοιώθετε να ξεπετιούνται μ' όλη τη φλόγα και τη δύναμη και τη πίστη, αυτοί που σύνθεσαν την άληθινή Κρήτη.

—Την Κρήτη που έγινε θρύλλος έξω και ιπποτική διάκρισι και παράσημο για τὰ ξένα παλληκάρια.

—Είναι τυπομένο με εξαιρετική πολυτέλεια και μεταφρασμένο σε δύο ξένες γλώσσες.

—Το εξώφυλλο είναι ύφασμένο και κεντημένο σε Κρητικό άργαλιό.

